

KUZAY KIBRIS TURK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ
TUTANAK DERGİSİ

11'inci BİRLEŞİM
13 Kasım 1986, Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. GELEN EVRAK	848 - 849
II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	
1. Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısının Üçüncü görüşmesinin aynı birleşimde ve kısa isim okunmak ve Tasarının bütününi okumak suretiyle yapılmasına ilişkin önergesi.	850 - 851
2. Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının önergesine ilişkin Sayın Naci Talât'ın aleyhte konuşması.	852 - 853
3. Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanı Sayın Mustafa Adaoğlu'nun Tasarı hakkında lehte konuşması.	853 - 854
III. GÖRÜŞÜLEN İŞLER	
1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısı.	857 - 1012

IV. SORULAR VE YANITLARI

1. Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Ergin Abdullah'ın "Yerli İlaç Üretim Projesi ve Full-Time çalışma ilkesi"ne ilişkin yazılı sorusu ve yanıtı.(Y.S.No:52/2/86) 1073 - 1077
2. Cumhuriyetçi Türk Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Mehmet Civa'nın "Güzelyurt Belediye Başkanı'nın Yerel Seçimler Öncesinde Bazı Yurttaşlara Çimento v.s Dağıtılması"na ilişkin sözlü soruya dönüştürülen ve yanıtlanması gereken yazılı sorusu. (Y.S. No:40/1/86) 1078
3. Cumhuriyetçi Türk Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Mehmet Civa'nın "Güzelyurt Belediye Başkanının Belediyece yaptırılan kaldırımlar için bir yurttaşa Açıkta Para Odenmesi"ne ilişkin yazılı sorusu. (Y.S.No:41/1/86) 1078
4. Cumhuriyetçi Türk Partisi Girne Milletvekili Sayın Fadıl Çağda'nın "Güzelyurt'ta Evkafın tasarrufunda bulunan narenciye bahçelerinin dağıtımına ilişkin sözlü sorusu.(S.S.No:41/2/86) 1079
5. Toplumcu Kurtuluş Partisi Girne Milletvekili Sayın Rasih Keskiner'in "Kaplıca Köyündeki Turistik Evler"e ilişkin sözlü sorusu (S.SNo:40/2/86) 1079

CUMHURİYET MECLİSİ
GELEN EVRAK

I. TASARILAR VE RAPORLAR

1. Genel Kurul Kararıyla Komitece bütünüyle geri alınan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısı (Y.T.No: 117/2/86) ve Tasarıya ilişkin Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinin Ek Raporu (Başkanlığa geliş tarihi:13.11.1986) (Dağıtım:13.11.1986)
2. Güvenlik Kamu Görevlileri (Değişiklik) Yasa Tasarısı (Y.T.No:107/1/86) ve Kuruluş Yasa Tasarılarını İnceleme Komitesi Başkanlığının Tasarıya ilişkin Raporu (Başkanlığa geliş tarihi:13.11.1986) (Dağıtım:13.11.1986)
3. 1986 Kanalizasyon Sularının Tarımsal Amaçlarla Kullanılmasını Yasaklayan Kararname (Y.T.No:120/2/86) (Başkanlığa geliş tarihi:13.11.86) (İdari ve Sosyal İşler Komitesine: 13.11.1986) (Dağıtım:13.11.1986)
4. 1986 Mali Yılı Ek Bütçe Yasa Tasarısı (Y.T.No:121/2/86) (Başkanlığa geliş tarihi:13.11.1986) (Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesine:13.11.1986) (Dağıtım:13.11.1986)
5. 1986 Mali Yılı Ek Bütçe Yasa Tasarısı (Y.T.No:122/2/86) (Başkanlığa geliş tarihi:13.11.1986) (Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesine:13.11.1986) (Dağıtım:13.11.1986)

II. GENEL GÖRÜŞME AÇILMASI İSTEMLERİ

6. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Mehmet Altınay'ın "Hayvancılığın içinde bulunduğu sorunlar ve geleceğine" ilişkin Genel Görüşme Açılması Önergisi (G.G.No:8/2/86)(Başkanlığa geliş tarihi:13.11.86) (Başbakanlığa:13.11.1986)

7. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Mehmet Altınay'ın "Patates Üreticisinin içinde bulunduğu sorunlar ve patates Üretiminin geleceğine" ilişkin Genel Görüşme Açılması Önergisi (G.G.No: 9/2/86) (Başkanlığa geliş tarihi:713/13.11.1986) (Başbakanlığa:13.11.1986)

III. YAZILI SORU YANITLARI

8. Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Ergin Abdullah'ın "Yerli İlaç Üretim Projesi ve Full-Time Çalışma İlkesi" ile ilgili yazılı sorusuna (Y.S.No:52/2/86), Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının Yanıtı (Başkanlığa geliş tarihi: 708/12.11.86) (Soru Sahibine:12.11.86)

- 850 -

- BİRİNCİ OTURUM -

Açılış Saati: 14.55

BAŞKAN - Başkan Vekili Dr. Sait Güven

KATİP - Dr. Erbay Kanatlı

KATİP - Feridun Onsav.

BAŞKAN - Buyurun sayın milletvekilleri.
Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin 1'inci
dönem, 2'nci yasama yılının 11'inci birleşimini
açıyorum. Ad okunmak suretiyle yoklama yapılmasını
rica ediyorum.

(Ad okunarak yoklama yapılır)

KATİP - Nisap vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter
sayısı vardır. Gündem uyarınca görüşmelere geçiyoruz.

II BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

Gündemimizin 1. maddesi Başkanlığın Genel Kurul'a sunuşlarıdır.
Bu kısımda sadece Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkan-
lığının Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri
İç Hizmet Yasa Tasarısının üçüncü görüşmesinin aynı bir-
leşimde ve kısa isim okunmak ve Tasarının bütünü okumak
suretiyle yapılmasına ilişkin önergesi vardır. Bunu
okur musunuz?

KATİP -

13 Kasım 1986
Y.T.No:117/2/86

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

Ozû: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri
İç Hizmet Yasa Tasarısı hakkında ivedilik önergesi.

.../851

Ozde belirtilen Yasa Tasarısının 14 Kasım 1986 tarihinde yapılacak sancak devri tesliminden önce yürürlüğe girmesi gerektiğinden İçtüzüğün 86'ncı maddesinin (2). fıkrası uyarınca Yasa Tasarısının üçüncü görüşmesinin ikinci görüşmeden hemen sonra, aynı birleşimde yapılmasını ve İçtüzüğün 98. maddesinin (1). fıkrası uyarınca üçüncü görüşmesinin Tasarının kısa adının okunmasıyla başlamasını ve bütününün oylanmasıyla son bulmasını öneririm.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Adaoğlu
Hukuk ve Siyasi İşler
Komitesi Başkanı

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; bu...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Söz almak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge hakkında söz almak istiyorsunuz.

NACİ T. USAR (Devamla) - Evet.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Naci Talât.

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Bir lehte, bir aleyhte midir Sayın Başkan?

BAŞKAN - Evet.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanı Sayın Adaoğlu'nun üçüncü okunuşun ivedilikle yapılması, dolayısıyla üçüncü okunuşun bir sonraki birleşime ertelenmesiyle ilgili başvurusunu dinlemiş bulunuyoruz.

Başvurunun gerekçesi ilginçtir. Başvurunun gerekçesi, bir törene bağlanmaktadır. Zaten bu Tasarının, İçtüzüğüne öngördüğü normal prosedürlerin aşılması suretiyle tabii tutulduğu işlemler ve bu işlemler dolayısıyla başına gelenler hep söz konusu törene bir yasa yetiştirme gayretinden ve acelesinden ileri gelmiştir.

Meclisler törenlere yasa yetiştirmez. Meclisler objektif kanunlar yaparlar. Amaçları törenlere veya başka olaylara belli zaman birimlerine yasa yetiştirmek değil, olayları, hukuki durumu düzenlemek, toplum ihtiyaçlarına cevap verecek yasaları yapmaktır. Amaç budur. Güvenlik Kuvvetlerinden veya askeri makamlardan bir tasarı geldi diye Meclisi bir anda garnizona dönüştürmenin de hiçbir anlamı yoktur. Dolayısıyla bizim Silâhlı Kuvvetler veya Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasası gibi çok önemli bir Yasayı işlemeye ihtiyacımız vardır. Meclis gereken titizlikle böyle önemli bir Yasa Tasarısına eğilmeli, zaman ayırmalı, hazmederek, özümseyerek, satır satır, madde madde, bölüm bölüm incelemeli, sonucuna varmalı ve bu Yasayı geçirmelidir.

Yoksa bu şekilde bu işlerin olması mümkün değildir sayın arkadaşlar. Dolayısıyla işin, böyle önemli bir Yasada işin böylesine aceleyle getirilmesini uygun görmediğimizden ötürü CTP Meclis Grubu olarak Komite Başkanı Sayın Adaoğlu'nun üçüncü okunuşun ivedilikle yapılmasına ilişkin önerisine olumlu oy kullanamayacağımızı belirtmek istiyoruz. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Naci Talât.
Buyurun Sayın Mustafa Adaoğlu.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI
MUSTAFA ADAOĞLU - Saygıdeğer Başkan, sayın arkadaşlar; Cumhuriyetçi Türk Partisinin Sayın Üyesi Naci Talât Bey kardeşimizi ilgiyle izledim. Görüşlerine saygımız var. Fakat görüşlerine saygımız mutlak surette katılırız anlamına gelmez. Ve yirmi dört saat içerisinde de Meclisin genel prosedürü bakımından tutumdaki bu değişikliği ben de hayretle karşılıyorum, esefle karşılıyorum. Bu Tasarının üçüncü görüşmesi ve raporu, geçen Salı günü Birleşimde gündeme getirilmiş, oylaması yapılmış ve üçüncü okunuşun değerlendirilmesi hususunda ihtiyatlı konuşuyorum, yanılmıyorsam, burda gerekli çoğunluk, belki de oybirliğiyle karar verilmişti.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Oyçokluğuyla.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Oyçokluğuyla, olabilir. İhtiyatla onun için diyorum. Aradan ve o gün gerekçelerimiz yine aynıydı, bu gerekçeler karşısındaki tutum ve davranışın yirmi dört saat içerisinde bu dence, bu denli değişik bir uslûba bürünmesi gerçekten kendi iç tutarsızlığımızın basit bir yansımasıdır. Kaldı ki bir Sancak

değişimi basit bir olgu değildir. Yani basit törensel gerekçelerle bağımlı olarak ortaya konulan bu eylem bizim tarihsel özümüz ve bu günümüzle çok yakından ilgili bir olaydır. Bunun için konuyu basit bir gerekçenin gerisine sığınarak Meclisin demokratik denetleme ve değerlendirme işlemlerinin ötesinde de, üstünde de bir başka kaynağa sığınmak gibi bir husus yoktur görüşümüzde. Bunun yanında kaldı ki, bu Yasa Tasarısı Ulusal Birlik Partisi-Yeni Doğu Partisi hükümetlerimiz tarafından ivedilik gerekçesiyle bu Meclis Genel Kurulunda gündeme gelmiştir. Ekim ayı içerisinde ve konu komitemizde dört prosedür bakımından geçen haftaki tartışmalarımızdaki durumu saygıyla karşıladık, bir yanlışlığın nedeni olmasına rağmen en azından görüşülmesi babında 4 Kasım, 5 Kasım tarihlerinde 4 Kasım tarihinde tam gün olmak üzere, 5 Kasım tarihinde öğleye kadar, dün ise saat 10.30'dan akşam 11.30'a kadar komite çerçevesinde uzun soluklu görüşmeler de yapılmıştır. Yani Yasa Tasarısının içeriğine katılıp katılmamakla Yasa Tasarısının usul bakımından değerlendirilmesini, birbirinden ayrı tutmak gereği vardır. Kaldı ki İktüzük bize geçen hafta bu Tasarının üçüncü okunuşu yapılmış, oyçokluğuyla geçmiş, Raperu okunmuş olmuştur. ve bu İktüzükte de bunun tekrarlanmaması hususunda ipuçları olmasına karşın, biz ilgili Yasa Tasarısının Resmi Gazetede yayınlanmasında çıkan bir haftalık halkımızın siyasal katılımı konusundaki İktüzüğe bilinçli olmakla beraber, bir yanlışlığın sonucu yapmış olduğumuz hatayı Grup olarak da, Komite Başkanı olarak da gayet olgunlukla karşıladık. Zaten öyle gerekiyordu. Olgunlukla karşılamak bir nitelik kazandırmaz ama, özü buydu, yaklaşımımız buydu ve gereği yapılmıştır. Onun için önerinin bu çerçevede Yüce Kurulca değerlendirilmesini ve bu toplantının, bir dilektir, her partinin kendi siyasal görüşleriyle kendi olmak kaydıyla bir üslup bütünlüğü içerisinde ortaya konmasında ben şahsen yarar görürüm. Saygılarımı sunar, teşekkürlerimi bildiririm.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Adaoğlu.

NACI T. USAR (Gazi Magusa) (Yerinden) - Sayın Başkan.

BAŞKAN - Ne hakkında Sayın Naci Talât?

NACİ T. USAR (Devanla) - Yerinden bir açıklama başvurusunda bulunuyorum, İçtüzüğün ilgili maddesi uyarınca. Açıklama yapacağım husus şudur...

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Maddayı söyle bize.

NACİ T. USAR (Devanla) - Bilirsiniz maddeyi. Sayın Adaoğlu, tutarsızlık atfında bulunmuştur.

BAŞKAN - 74. madde.

NACİ T. USAR (Devanla) - Evet, Grubumuzla ilgili, tutarsızlık içinde olup olmadığımızla ilişkin çok kısa bir açıklama yapmak için başvuruyorum.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - İhtiyatla söylediğin bir sözdür Sayın Naci Talât.

NACİ T. USAR (Devanla) - Açıklama isterim tutarsızlık konusunda bir açıklama isteriz.

BAŞKAN - Eğer bu görüşünüzde ısrar ediyorsanız söz vereceğim size. İsrar ediyor musunuz?

NACİ T. USAR (Devanla) - İki kelimedir efendim söyleyeceğim, bir açıklama yapacağım.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Naci Talât.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; geçen Meclis birleşiminde de bu Tasarıyla ilgili olarak üçüncü okunuşun ivedilikle yapılması yönündeki öneriye CTP Meclis Grubu yine karşı çıkmış, ret oyu kullanmıştı. Dolayısıyla bugünkü bu tutumumuz ile bir önceki tutumumuz arasında tam bir uyum vardır. Tutarsızlık yoktur. Bunu açıklamak istedim. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Evet sayın milletvekilleri; gündemimizin birinci maddesi tamamlanmıştır. İkinci, üçüncü ve beşinci kısımlarda görüşülecek konu olmadığından ve gündemin sorular kısmı da altıncı kısımdan sonra görüşüleceğinden şimdi gündemin altıncı kısmına, görüşülecek Tasarı ve Öneriler ile komitelerden gelen diğer işlere geçiyoruz. Bu kısımda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısı ve Tasarıya ilişkin Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinin ek raporu görüşülecektir. Sayın Komite Başkanının raporunu sunmasını rica edeceğim. Buyurun Sayın Mustafa Adaoğlu.

III GÖRÜŞÜLEN İŞLER

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri;

Komitemiz, 12 Kasım 1986 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, İçtüzüğün 77'nci maddesinin (1)'nci fıkrası uyarınca Genel Kurul kararıyla geri almış olduğu Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısını görüşmüş ve Tasarıyı oyçokluğuyla kabul etmiştir.

Çalışma sonuçlarını, İçtüzüğün 44'üncü maddesinin (9)'ncü fıkrası uyarınca ek bir raporla Genel Kurula sunmayı kararlaştıran komitemiz, Tasarıda, esasa ve şekle ilişkin düzenlemeler yapmıştır. Yapılan düzenlemeler ve maddelerin kabulüne ilişkin sonuçlar aşağıda belirtilmektedir.

Komitemiz, Tasarının 1'nci maddesini aynen ve oyçokluğuyla kabul etmiştir.

Komitemiz, Tasarının 2'nci maddesini, "Hizmet" tanımında, İçtüzüğün 82'nci maddesi kurallarına uygun yasal düzenlemeyi sağlamak amacıyla ilgili yasaları ve daha alt düzenleyici işlemleri somut olarak belirleme yönünde düzenleme yapmak suretiyle ve oyçokluğuyla kabul etmiştir.

Komitemiz, Tasarının 3'ncü maddesini aynen ve oyçokluğuyla kabul etmiştir.

Komitemiz, Tasarının 4'cü maddesini, aynen ve oyçokluğuyla; 5'nci, 6'nci, 7'nci, 8'nci, 9'ncü, 10'ncü ve 11'nci maddelerini ise aynen ve oybirliğiyle kabul etmiştir.

Komitemiz, Tasarının 12'nci ve 13'ncü maddelerini aynen oyçokluğuyla; 14'ncü, 15'nci, 16'nci, 17'nci, 18'nci, 19'ncü, 20'nci, 21'nci, 22'nci, 23'ncü, 24'ncü, 25'nci, 26'nci, 27'nci, 28'nci ve 29'ncü maddelerini ise aynen oybirliğiyle kabul etmiştir.

Komitemiz, Tasarının 30'ncü ve 31'nci maddelerini aynen oyçokluğuyla kabul etmiştir.

Komitemiz, Tasarının 58'nci maddesini, aşağıda öngörülen esasa ilişkin değişikliklerle ve oyçokluğuyla kabul etmiştir:

1. (1)'nci fıkraya, keyfi silah kullanılması ve kurallara uygun olarak davranılmadan ateş edilmesi halinde, bu tür eylemlerde bulunanların sorumluluktan kurtulmaması gerektiği gerekçesiyle, "Ancak, bu kısım kurallarının öngördüğü koşulların oluşmaması ve keyfi silah kullanılması halinde, silah kullanan ve/veya silah kullanma emri veren birlik komutanı sorumlu tutulur" biçiminde bir koşul bendi eklenmiştir.
2. (2)'nci fıkraya, "fiilin niteliğine göre" sözcüklerinden sonra, suç ve cezaların yasallığı ilkesi gereğince, "Askeri Suç ve Cezalar Yasası Kurulları çerçevesinde cezalandırılır" sözcükleri eklenmiştir.

Komitemiz, Tasarının 59'ncü ve 60'ncü maddelerini aynen, 61'nci maddesini biçimsel değişikliklerle ve 62'nci maddesini ise aynen oybirliğiyle kabul etmiştir.

Komitemiz, Tasarının 63'ncü ve 64'ncü maddelerini biçimsel değişikliklerle, 65'nci ve 66'nci maddelerini ise aynen oybirliğiyle kabul etmiştir.

Komitemiz, Tasarının 67'nci ve 68'nci maddelerini aynen oyçokluğuyla kabul etmiştir.

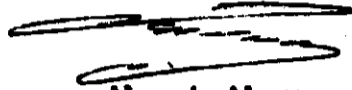
Komitemiz, Tasarının 69'ncü maddesini aynen oybirliğiyle, 70'nci maddesini ise biçimsel değişikliklerle oyçokluğuyla kabul etmiştir.

Komitemiz, Tasarının 71'nci, 72'nci, 73'ncü, 74'ncü, 75'nci ve 76'nci maddelerini aynen oybirliğiyle kabul etmiştir.

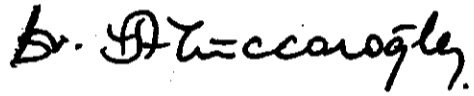
Komite üyelerinden Sayın Feridun Onsav Sayın Hasan Sarıca ve Sayın Çetin Veziroğlu aşağıda belirtilen maddelere, belirtilen gerekçelerle ve bu gerekçelere bağlı olarak Tasarının bütününe de red oyu kullanmışlardır:-

9. Tasarının 39'ncü maddesinin red gerekçesi: Güvenlik Kuvvetleri ile sivil kişileri daha sık muhatap kılan veya sivil kişilerin askeri makamlarca alıkonulması veya yakalanmasını öngören düzenlemeler sakıncalı ve tehlikelidir. Güvenlik Kuvvetlerini kurulmamış bir jandarma gücü haline getiren düzenlemenin terkedilmesi gerekmektedir.
10. Tasarının 41'nci maddesinin red gerekçesi: Güvenlik Kuvvetleri mensuplarına verilen silah kullanma yetkisinin sadece savaş hali ve meşru müdafaa ile sınırlı tutulması gerekmektedir.
11. Tasarının 44'ncü maddesinin red gerekçesi: Diğer maddelerde belirtilen gerekçeler ışığında sivil kişilerin madde kapsamına alınması ve nöbet hizmetlerine bağlı tutulması sakıncalıdır.
12. Tasarının 48'nci maddesinin red gerekçesi; 39'ncü maddeye ilişkin olarak verilen red gerekçelerinin aynıdır.
13. Tasarının 51'nci maddesinin red gerekçesi: Barış dönemlerinde asayişin sağlanması görevi silahlı Kuvvetlere verilmiş değildir. Olağanüstü durum ve sıkıyönetim dönemlerinde silahlı kuvvetlerin yetkileri Anayasada belirlenmiştir. Bu konuda yasal düzenleme yapılmasına gerek yoktur.
14. Tasarının 52'nci maddesinin red gerekçesi: Askeri kişilerin hizmetin dışında silah taşınması, sivil bir toplulukta sakıncalıdır.
15. Tasarının 53'ncü maddesinin red gerekçesi: Savaş hali ve meşru müdafaa halleri hariç, nedeni ne olursa olsun insanlarımızı karşı silah kullanılmasına ve/veya hayat ve vücut bütünlüğüne son verilmesini kabule olanak yoktur. Tasarının 54'ncü, 55'nci, 56'ncı ve 57'nci maddelerinin red gerekçeleri de aynıdır.
16. Tasarının 58'nci maddesinin red gerekçesi: En temel hak olan hayat ve vücut bütünlüğünün ortadan kaldırılmasına neden olacak yasa dışı eylem ve emirlere olanak tanıyan düzenlemeler içerdiğinden **dir**.
17. Tasarının 67'nci maddesinin red gerekçesi: Askeri personel sayısının az olduğu ortadadır, bu hakları askerlerin asli görevi dışında gazinolarda çalıştırılması sakıncalıdır.

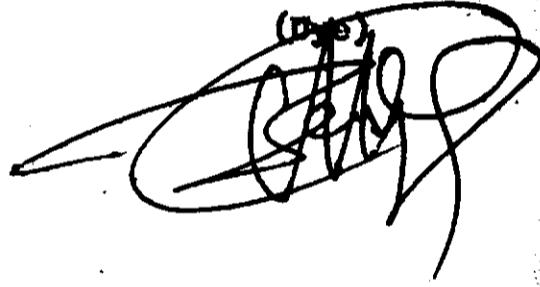

Mustafa Adıoğlu
(Başkan)

Ahmet Akar
(Başkan Vekili)

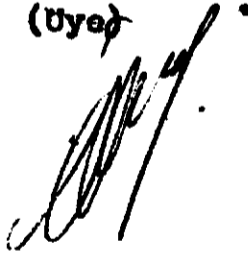
Yüksel Tüccaroğlu
(Üye)

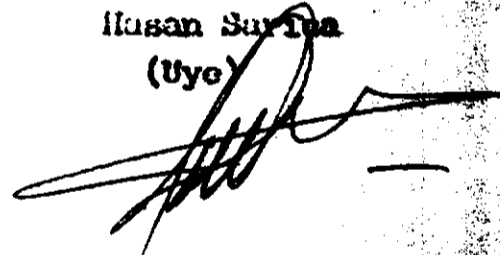
Mustafa Karpaşlı
(Üye)

Feridun Onsav
(Üye)

Hasan Sarıca
(Üye)

Çetin Veziroğlu
(Üye)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mustafa Adaoğlu.

Sayın milletvekilleri; raporun bütünü üzerinde söz almak isteyen var mı? Buyurun Sayın Naci Talât.

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden)- Fena halde yükleniyorsun Naci. Hazırlık tamamdır.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; önce, bu Yasa Tasarısının hazırlık aşamasıyla ilgili görüşlerimizi özetleyecek, daha sonra da Tasarının içeriğine, özüne, getirdiği düzenlemelere ilişkin genel görüşlerimizi sunacağız.

Genel görüşme ile ilgili olarak grubumuzun sözcülüğünü yapmak üzere bendeniz görevlendirilmiş bulunuyorum. Tasarının maddelerine geçilmesi halinde de, maddelerle ilgili müzakere sırasında, her madde üzerindeki görüşlerimizi açıklamak ve önerilerimizi sunmak üzere de, Komite üyelerimizden Sayın Feridun Onsav görevlendirilmiştir.

Bir kere, biraz önce üçüncü okunuşun ivedilikle yapılması ve normal içtüzük kurallarına uyulmadan hareket edilmesiyle ilgili, öneriyle ilgili olarak yaptığımız konuşmada da belirttiğimiz üzere tasarılar objektif olmalıdır, yasalar belli olayları, yani hukuki durumu belirtmelidir ve yasalar kesinlikle aceleyle hazırlanmaması, iyi bir hazırlık dönemi ve etüd geçirildikten sonra yapılmalıdır. Ne yazık ki, eskiden beri çok tuhaf bir teamül geliştiriyor Meclisimiz. Askeri ve askeri makamları ilgilendiren bütün Yasa Tasarıları, yeteri kadar etüdden geçirilmeden aceleyle tamamlanmakta, aceleyle geçirilmektedir. Meclislerin olağanüstü, çok olağanüstü durumlar dışında acele etme gibi bir lüksleri olamaz.

Meclisler en mükemmel şekilde yasaları yapmak için hazırlıklarını yapmalı, etüdlerini, incelemelerini tamamlamalıdır. Oysa bizim Meclis her nedense askerle ilgili bir konu gündeme geldiğinde Meclis gömleğini derhal çıkarıyor. En üstün, en yüce organ olduğunu Anayasanın bu Meclise en üstün, en yüce organ niteliğini kazandırdığını bir anda unutuyor ve fareyi de geçiyor. Meclis en üstün organdır. Meclisin iradesi diğer bütün mevkilerin ve makamların üstündedir. Bunu bir alışkanlık haline getirdiğimiz ölçüde bazılarımızı kendi içimizden işte orduya karşı, askere düşman, ve saire gibi suçlamalara da kaptırmadan rahatlarız ve bu memlekete demokrasinin işlenmesi için en büyük hizmeti yerine getirmiş oluruz. Ama ne yazık ki arkadaşlarımız askerle ilgili konular Meclis gündemine geldiğinde Meclis hüviyetinden garnizon hüviyetine dönüşüyorlar ve başkalaşıyorlar. Bunu bizim anlamamıza tabii ki olanak yoktur. Arkadaşlar bütün dünya tarihi, bütün demokrasi tarihi elinde silâhlı gücü bulunduranı kontrol altına alma, sivil makamların, elinde silâhlı gücü bulunduranlara, komuta etmesini sağlama mücadeleleri ile geçmiştir. Biz de bunu yapmak durumundayız. Biz de en yüksek organın biz olduğumuzun bilincinde hareket etmek durumundayız. Yasaları geçirirken de yasalara içerik kazandırırken de bu anlayışı terketmemize olanak yoktur. Eskişen, çok eski çağlarda şef, ya da reis, ya da kral, ya da derebeyi hem siyasal gücü, hem silâhlı gücü elinde bulundururdu. İki güç birlikteydi. Ancak tarih geliştikçe, insanlık geliştikçe, insanlık demokratikleşme yoluna girdikçe, önce silâhlı güç ile siyasal gücün kontrol altına alınması için çaba gösterildi. İyasal güç, demokratik ülkelerde geliştirilen belli organların eline geçtikçe de bu organların silâhlı gücü kontrol etmesi için çeşitli yollar

ve çareler bulunmuştur. Bugün bizim geçmekte olduğumuz aşamaları Avrupa bundan yüz yıl kadar önce geçmiştir. Onlarda böyle sorunların konuşulduğu görülmemiştir. Böyle gayleler onlarda şimdi yoktur. Çünkü onlar en üst güç olarak halkın oylarıyla seçilen parlamentoları ve bu parlamentolarda kümelenen siyasal erki görmektedirler. Bu doğrultudaki değişim bizde de yaşandığında bugün için sıkıntı veya rahatsızlık olarak görülen bir çok hususlar da tarihin malı olacaktır, gerilerde kalacaktır. İşte bu anlayışlardır ki bir törene bir Yasa yetiştiriyoruz. İşte bu anlayışlardır ki Yasa geçmeden de tören yapılabileceğini düşünmüyoruz ve işte bu anlayışlardır ki içtüzüğün öngördüğü süreleri de bir anda unutarak ve aşarak Yasa Tasarısını Komitede görüştürmeye başlıyor ve Meclis Genel Kurulunun önüne getiriyoruz. Bu anlayışları terkettiğimiz oranda, önce kendimiz, sonra da başkaları, Meclisin en üstün, en yüce organ olduğunu idrak edeceğiz,

halk iradesinin öncelikle buraya yansıdığını ve buradaki iradenin bütün iradelerin üstünde olduğunu idrak etmiş olacağız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Tasarıya en genel boyutunda baktığımızda, görmekteyiz ki bu Tasarı yasalaşır ise ilân edilmemiş bir jandarma gücü kurulmuş olacaktır. Yani, Türkiye'deki gibi bir tür jandarma gücü oluşmuş olacaktır. Neden? Az sonra anlatacağım ama çok basit olarak şöyle söylemek istiyorum. Eğer askeri makamlara, yargı organlarının önüne çıkarmak amacıyla adam yakalama yetkisi verir iseniz, bu Türkiye'deki jandarma gücünün ilân edilmeden Kıbrıs'ta da kurulması ve faaliyete geçirilmesi demek olacaktır. Eğer yargı önüne çıkarılmak için herhangi bir adamı, kendi bölgesinin dışına çıkmış olsa bile, o bölgedeki askeri makamların takibine uğratabilir ve onun yakalanması için yetki verir iseniz, bu, yine ilân edilmemiş bir jandarma gücünün kurulmuş olması demektir. Açın, bakın, Anayasanız size böyle bir güç oluşturmak için yetki vermekte midir? Sivillerle silâhlı gücün karşı karşıya bırakılmaması konusunda, Anayasa müzakerelerinde ve ondan önce çeşitli Meclis faaliyetlerinde muhalefet olarak büyük bir titizlik gösterdik. Kendimizi anlatamıyoruz. Askeri makamlarla sivil makamlar karşı karşıya gelmemelidir. Asker ile sivil kişiler, sivil yurttaşlar muhatap olmamalıdır. Sivil yurttaşlarla muhatap olacak güç, polistir. Bir türlü bu ısrarlarımıza cevap bulamamakta, cevap görememekteyiz. ~~Yine~~ bu Yasayla askeri makamlar ile sivil kişileri, sivil yurttaşları karşı karşıya bırakan ve sivil yurttaşların asker tarafından yakalanmasını, sivil yurttaşların asker tarafından alıkonmasını, sivil yurttaşların asker tarafından kurşunlanmasını öngören düzenlemeler yapılmaktadır. Bizim, bunlara olumlu oy vermemiz mümkün değildir. Bizim, bu şekilde sivil yaşamı askeri etki altına sokmak gibi bir suça, yani, militarizme prim verişe ortak olmamız mümkün değildir. Ve bu noktalarda görüşlerimizi bu şekilde açıkça serdediyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Komite aşamasında iki temsilcimiz sadece savunma konularını ve askeri teknik konuları ilgilendiren bütün düzenlemelere olumlu oy vermişlerdir. Ama, buna karşılık siyasal yaşama ve sivil yaşama etki yapabilecek bütün düzenlemelere de red oyu kullanmıştır. Bizim anlayışımız, bizim metodumuz bu olmuştur. Şimdi, biraz ayrıntıya girerek görüşlerimizi daha da sistemleştirmek istiyoruz.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Nisap yoktur Sayın Başkan.

SESLER - Nisap yok.

HASAN SARICA (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Başkan; nisap yok.

NACİ T. USAR (Devamla) - Hadi, Sayın Başkan ara verecekse bekleyeceğiz.

BAŞKAN - Devam edin lütfen, arkadaşlar geliyor.

SESLER - Nisap yok Sayın Başkan..

KATİP - Oylama mı yapıyoruz Sayın Başkan ?

MEHMET CİVA - Onlar yasa yapacak, nisap sağlamayacak, biz de oturacağız da bekleyelim kendilerini, ondan sonra da kurşunlasınlar bizi.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sen de gülen Civa.

NACİ T. USAR (Devamla) - Yok eğer tutumunuz sayın arkadaşlar; siz istediğiniz kadar söyleyin işte kürsüde vakit dolsun, oylamaya geldiğinde nasılsa bizde çoğunluk vardır ise tutumunuz ve anlayışınız, biz de size buyurunuz, çoğunluğunuzu sağlayınız, Yasayı ona göre görüşünüz diyebiliriz.

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Çoğunluğu sağladık da ona göre içeri girdik Sayın Naci Talât.

NACİ T. USAR (Devamla) - Girebiliriz, her an çıkabiliriz ama Sayın Enver Emin ve her an siz de her oylamada 26'yı bulmak için uğraşabilirsiniz.

ENVER EMİN (Devamla) - Her an burdayız.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - Hani de burda?

OLGUN PAŞALAR (Lefkoşa) (Yerinden) - Kahve molası yapar arkadaşlar.

NACİ T. USAR (Devamla) - Bu Yasa Tasarısı bir iç tehli-
keden bahsetmektedir ve iç güvenlik konularının Güvenlik
Kuvvetlerinin uhdesinde olacağını açıkça yazmaktadır. Bu
konuda bizim eskiden beri bir görüşümüz vardır. Dış savunma
ve dış güvenlik askeri makamların, iç güvenlik ve asayiş
polis makamlarının görevidir ve görevi olmalıdır. Bizim
ta baştan beri politikamız ve tutumumuz, şiarımız bu ol-
muştur. Ama görüyoruz ki o anlayış terkedilmemekte ve
her Yasa Tasarısıyla birlikte bir defa daha, ve bir defa
daha önümüze getirilmektedir.

Değerli arkadaşlar; iç tehlike nedir? İç tehlike
demokratik siyasal yaşama el koymanın en genel gerekçesidir
ve bahanesidir. Bizim toplumumuzda ve bizim Cumhuriyetimizde
iç tehlike var mıdır? Sayın Denktaş'a bakacak olursanız
vardır. CTP ve diğer muhalif güçler iç tehlikedir. Ama
bizim topraklarımızda, bizim yurdumuzda, bizim toplumu-
muzda, iç tehlike diye bir şey sözkonusu değildir. Bu
toplumun kendi devletini, bu toplumun kendi öz yönetimini
ortadan kaldırmayı amaçlayan yoktur. Fakat Sayın Denktaş'a
ve onun takipçilerine, onun öğrencilerine ve tilmizlerine
baktığımız zaman bu memlekette bir iç tehlike vardır.
Benzer anlayışlar Türkiye'de de sözkonusudur. İç tehlike,
Burada sözü edilen iç tehlike bir politik anlatımdan,
içi boş bir fantaziden siyasal karşıtlarına karşı, siyasal
avantaj elde etme gayretkeşliğinden başka bir şey değildir
ve böyle bir şeyin yasalara girmesi de düşündürülemez, söz
konusu olamaz. Politik parolalar ile yasa yapılmaz. Seçim
kürsülerindeki eda ile, seçim kürsülerinden atılan sloganlar
ile yasa yapılmaz. Dolayısıyla bizim bu iç güvenlik konusunda,
iç tehlike konusunda yasaya yansıtılan anlayış ile bağdaş-
mamıza, böyle bir anlayışla uyuşmamıza olanak yoktur.

Ama, eğer istenmeyen demokratik gelişimler karşısında birçok Lâtin Amerika ve birçok Orta Amerika ve birçok Afrika ve Asya Ülkelerinde olduğu gibi, sıkıyönetimler getirmek, siyasal yaşama, ordunun müdahalesini sağlamak ve bunun yasal temelihi kurmak ise amaç, tabii ki böyle ifadeler seçilecek ve Yasa Tasarısına konacaktır. Ama amaç, orduyu sivil ve siyasal yaşamın dışında tutmak, sadece toplumun savunmasına seferber etmek, siyasal erki, müdahalelerin dışında kendi demokratik gelişiminde, kendi sürecinde bırakmak ise, böyle şeyler yasalara konmaz, böyle şeyler yasalarda yer almaz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; biz buradaki anlamıyla, iç tehlike ve iç güvenlik gibi kavramların askeri makamlara sivil ve siyasal yaşama müdahale yetkisini vermek dışında bir amaç ve anlamla yazılmadığına inanmaktayız ve bundan ötürü de buna kesinlikle karşıyız. Bu tür anlatımlar, yani iç tehlikeye karşı, iç güvenlik yetkisiyle askeri makamların, siyasal gücün yetkilendirildiğini, donatıldığını belirtmek, aynı zamanda demokratik gelişme karşısında demokrasinin bir tür vesayet altına alınması da demektir. Biz, buradaki anlayışın, Yasa Tasarısına yansımalarını, vesayet altında demokrasi fikirlerinin doğrudan doğruya yasa metinlerine dercedilmesi, alınması olarak değerlendirmekteyiz ve bu düzenlemenin etkisi altında olan bütün maddelere ve fıkralara red oyu kullanacağız, kendi önerilerimizi getireceğiz. Burada bir anlayış daha vardır. Bu anlayışı da konuşmak gerekir. Birçok ülkelerde askeri makamlar, siviller ve siyasiler herşeyi berbat eden lüzumsuz yaratıklardır felsefesini taşımaktadırlar ve herşeyi berbat eden bu siyasilerin zaman zaman tertiplenmesi ve terbiye edilmesi gerekmektedir. Tertip ve terbiye ise bir yetkinin kullanımını gerektirir eğer kanunlar çerçevesinde yapılmak istenirse. O yetki de, iç güvenliği sağlamak ve dolayısıyla kendilerine göre yorumlayacakları tehlikeli durumlarda da sivil ve siyasal yaşama müdahale etme yetkisini almaktır. Ben bir milletvekili olarak, CTP bir parti olarak, on iki milletvekili bir grup olarak, siyasal yaşama silâhlı güçlerin

müdahalesini davet edecek ve doğrudan doğruya bir yetki halinde yasalara yazıp kazıyacak bu türden bir düzenlemeye razı değiliz ve dolayısıyla oylarımız red oyu olarak tutanaklara geçirilecektir. Yarın, öbür gün, gelecekte de nesiller bizi okuyup anlamaya çalışırlarken, kimin neyin savunuculuğunu yaptığı, kimin kimin yanında yer aldığı, kimin safında yer aldığı, kimin neye bir anda boyun eğdiği veya kimin neyin mücadelesini verdiğini görmüş olacaklardır.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Başım, karnım.

NACİ T. USAR (Devamla)- Geçmiş olsun Sayın Serakıncı.

Tüm bu nedenlerle Güvenlik Kuvvetlerimizin yurdun ve halkın dışı karşı savunulması göreviyle meşgul olması ve bir tehlike var mı, yok mu araştırması içinde, içi gözetlemede meşgul edilmemesi, iç güvenlik konularıyla Polis Örgütünün meşgul olması gerekmektedir. Bizim değişmez , anlayışımız budur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; adli takibat ifadesi kullanılır Tasarıda. 39'uncu maddede, 48'inci maddede, 53'üncü, 54'üncü ve devamı maddelerde adli takibattan söz edilmektedir. Adli takibat amacıyla müzekkereli veya müzekkeresiz insanların askeri makamlarca yakalanabileceği belirtiliyor. Adli takibat nedir? Adli takibat; Öz Türkçe ile ve modern hukuk dilindeki anlatımı ile yargısal kovuşturma demektir. Yargısal kovuşturma amacı ile yani, mahkeme önüne çıkarmak amacı ile müzekkereli ve müzekkeresiz yakalama yetkisi şimdiye kadarki hukuk düzenimizde polise aittir. Biz bu Mecliste ve hukuk camiyasında Savcılıklara bağlı adli polisleri yani, yargısal polisleri kurulması için çaba gösterirken, yani herhangi bir polis değil, insanların mahkeme önüne çıkarılması ile gerekli işlemlerde özel olarak eğitilmiş, hukuk bilgisi ile donatılmış özel bir polis ekibinin veya grubunun, veya zümresinin görevlendirilmesini isterken, bu sefer karşımıza asker tarafından, askeri inzibatlar tarafından yargısal kovuşturma amacıyla müzekkereli ve müzekkeresiz adam yakalanabileceği kuralı getiriliyor. Bu çok önemli bir geriye çaktır sayın arkadaşlar. Bu çok önemli bir geriye çaktır ve az önce de belirttiğim gibi yasası yapılmadan ilkeleri konmadan, ilân edilmeden bu memleket üzerinde bir jandarma gücünün oluşturulması demektir. Ya da jandarma gücünün yetkileri ile askerinin, askeri makamların donatılması demektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 48'inci maddenin (2)'nci fıkrası meşrut halleri dışında yani hemen o an vuku bulan haller dışında da üstlerin emirleri ile asker ve sivil kişilerin yakalanabileceğini belirtiyor. Yani adam evine gitmiş olsa bile, sonradan üstlerin emri ile kapısına asker gidebilir ve yakalanabilir. Biz, sivil kişilerin barış zamanında sadece askeri yasak bölgeleri ihlâl ve askeri yasak bölgelerde suç üstü hallerinde asker tarafından yakalanabileceği görüşündeyiz. Bu durumlarda bile eğer polise yakalatmak mümkün ise, askerinin yakalamaktan kaçınması gerektiğine inanıyoruz. Bizim anlayışımız budur. Ne asker sivillerle muhatap olmalı, ne de yaptığı işler konusunda sivillerin askere güveni sarsılmalıdır. Bu nedenle bir tür ilân edilmemiş sıkı yönetim kuralı niteliğindeki kuralları taşıyan 39'uncu ve 48'inci maddelere CTP olarak olumlu oy vermemize olanak yoktur.

Bu maddelerle ilgili olarak sırası geldiğinde önerilerimizi sunmuş olacağız. 53. madde silah kullanma yetkisi ile ilgilidir. Bu da Tasarının çok önemli maddelerinden bir tanesidir. 53. maddenin ilgili kısımlarını birlikte okuyalım. Madde 53. Aşağıdaki fıkralarda gösterilen hallerde silah kullanma yetkisi veriliyor. Kimlere? Karakola, karakol nöbetçisine, devriyeye, erlere, askerlere.

"1. Bu hizmetlerden birini yaparken müessir bir fiil ile saldırıya uğranılması veya müessir bir fiil veya tehlikeli bir tehdit ile bu hizmetlerin yapılmasına karşı konması hallerinde, saldırının müessir fiilin veya karşı koymanın bertaraf edilmesi amacıyla" silah kullanılabilir.

"3. Bu Yasanın 48'inci maddesi uyarınca yakalanan bir kimsenin veya muhafaza ve sevki kendisine verilmiş bir tutuklunun veya hükümlünün kaçması veya kaçmaya teşebbüs etmesi ve verilecek dur emrini dinlemediğinin görülmesi üzerine, başka türlü ele geçirilmesi kabul olmadığı takdirde yakalanması için" silah kullanılabilir.

İÇİŞLERİ KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT
ATASAYAN (Yerinden) - Kaçarsa ne yapacak?

NACİ T. USAR (Devamla) - Her kaçanı vurun be. Maşallah. Ya Türkiyede ne dosyalar tanzim edilmiştir.

ÖMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Ayaklarından vurun.

NACİ T. USAR (Devamla) - Adam çekilir vurulur, ondan sonra oturur jandarma çavuşu veya gedikli veya kıdemli kaçarken vuruldu diye raporcular tanzim eder. Biz insan hayatının böyle ucuz olmadığı görüşündeyiz ve kimsenin eline de insan hayatı ile böyle ucuza oynama olanağının verilmesine razı değiliz.

İÇİŞLERİ KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT
ATASAYAN (Yerinden) - O kadar ucuz mu yahu Naci.

NACİ T. USAR (Devamla) - Siz katılın efendiler buna, bu görüşlere istediğiniz kadar katılın. Biz sizinle aynı görüşte değiliz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Özker Hocanız bile bizimle aynı görüştedir.

NACİ T. USAR (Devamla) - Sizin günahınıza ortak olmak niyetinde değiliz.

FADIL ÇAGDA (Girne) (Yerinden) - Dinlemesini öğren.

NACİ T. USAR (Devamla) - Sizinle aynı niyette değiliz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sen Meclisin deynekcisi oldun, avukat mısın sen?

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Avukat ordadır, dinlemeyi öğren.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Dinlemeyi sen öğren.

NACİ T. USAR (Devamla) - Türkiyede 12 Mart'la ilgili olarak asker, sivil, tutuklu, tutuksuz birçok insan anılarını yazmaya başlamıştır. Açın bakalım efendiler Erbil Tuşalp'ın kitaplarını okuyun "bin insanı" "bin tanığı" okuyun. Talat Turan'ın anılarını okuyun, Madanoğlunun anılarını okuyun Batu'nun anılarını okuyun ve daha nice nice rütbeli rütbesiz asker veya sivil insanın anılarını okuyun, O zaman bu türden maddelerden alınan global soyut yetkilerle nice nice masum insanın kanına girilmiş olduğunu göreceksiniz. Biz aynı şeyin verilmesini istemiyoruz. Tabii demiyoruz. böyle bir yetki verildiğinde komutanlar derhal erlere emirler verecek, sağda solda, sokakta tarlada adam vurulacak. Hayır böyle bir iddiada değiliz. Ama bu türden yetkilerin verilmesine razı da değiliz.

56'ncı maddeye bakalım. 56'ıncı maddede üstünden, komutanından emir almadan da basit bir erin kendi kafasına göre, kendi kafasında ulaşacağı sonuçlara göre silâh kullanma yetkisi ile donatılmış olduğunu göreceğiz ve bunlardan hiçbir sorumluluk taşınmadığını ve taşınamayacağını da ileriki maddelerde görmekteyiz.

Sayın arkadaşlar; bakın 56'ncı maddenin (2)'nci fıkrası ne der?

"(2) Ateş etme emri verilmemiş olsa dahi her asker silâhını kullanabilir. Ancak silâhını kullanacağı zaman ve kullanma derece ve şeklinin tayini, her olayın cereyan ettiği haller ve koşullar gözönünde tutularak, silâhını kullanacak asker tarafından bizzat takdir olunur."

Yani hangi hallerde silâhı doğrultup tetiğe basacağını takdiri silâhı elinde tutan en basit sıra neferine, en basit askere aittir. Bu olacak...

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Nöbet anında komutana gidip geleyim de kullanayım mı diyecek?

NACİ T. USAR (Devamla) - Bu olacak bir iş değildir.

OMER DEMİR (Devamla) - Nöbet anında sen dur da ben komutanıma sorayım mı diyecek?

NACİ T. USAR (Devamla) - Ne geldin bu Meclise? Gidip asker olsaydın be kardeşim. Burası sivil bir organdır. Burası sivil bir organdır, git giyin asker ol ve nere istersen git.

OMER DEMİR (Devamla) - Dur Komutana sorayım da geleyim mi diyecek?...

NACİ T. USAR (Devamla) - Nasıl iş bu iş yahu kardeşim?

BAŞKAN - Buyurun Sayın Naci Talât. Sayın Omer lütfen karşılıklı konuşmayalım.

(Anlaşılmayan sözler)

NACİ T. USAR (Devamla) - Meclise ne geldin öyle ise yahut?

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) - Öyle cevap mı olur?...

NACİ T. USAR (Devamla) - Öyle lâf mı atılır?

AYTAÇ BEŞEŞLER (Devamla) - Öyle lâf atma diye birşey yok. Şartların tahakkuku nedir onu söylemek istiyor.

NACİ T. USAR (Devamla) - Söz alsın konuşsun efendim.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Naci Bey; ben lâf atacağım sana bakalım beğenecek misin?

NACİ T. USAR (Devamla) - Söz alsın, konuşsun efendim.

BAŞKAN - Sayın Ömer; karşılıklı konuşmayalım. Buyurun Sayın Naci Talât.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Devamla) - Böyle bir yaklaşımı senden beklemezdim.

NACİ T. USAR (Devamla) - Hiç kötü değil benim yaklaşımım. Siz burda bir anda garnizona çevirdiniz Meclisi Askeri Yasa Tasarısı vardır diye hepinizi...

FADİL ÇAĞDA (Girne) (Yerinden) - Pareyt.

NACİ T. USAR (Devamla) - Pareytle görüyorum.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Siz daha pareyttesiniz be Naci. Siz pareytleştiniz.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Devamla) - Böyle bir yaklaşımı senden beklemezdim.

NACİ T. USAR (Devamla) - Bu gibi siyasal yaşamla demokratik yaşamla yakından ilgili konularda daha farklı yaklaşımlar içinde de bizi görürseniz hiç sürprizle karşılamayınız.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Devamla) - O zaman mantıktan uzaklaşmış olacağına inanacağız.

NACİ T. USAR (Devamla) - Hiç sürprizle karşılamayınız Sayın Beşeler.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Bu asker yasa ile işler.

NACİ T. USAR (Devamla) - Hiç sürprizle karşılamayınız.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROĞLU (Yerinden) - Askeri Yasa Meclisten geçmez mi?

NACİ T. USAR (Devamla) - Evet, biz devam edelim sayın arkadaşlar. Biz devam edelim.

Dr. DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Askeri Yasalar Meclisten geçmez mi?...

OZKER OZGUR (Lefkoşa) (Yerinden) - Askeri Yasa geçer Derviş Bey, militarist yasa geçmez.

Dr. DERViŞ EROĞLU (Devamla) - O size göre efendim.

OZKER OZGUR (Devamla) - Oyle efendim işte askerle sivil karşı karşıya bırakırsınız.

NACİ T. USAR (Devamla) - Biz...

Dr. DERViŞ EROĞLU (Devamla) - O sizin görüşünüz.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Tasarladığınız birşey var demektir.

OZKER OZGUR (Devamla) - Askerle sivil karşı karşıya bırakırsınız. Belli mi oğlum, belki de vardır, ne biliyorsun tabii.

OMER DEMİR (Devamla) - Veya o konu vardır.

NACİ T. USAR (Devamla) - Tabif belki de vardır.

OMER DEMİR (Devamla) - Teessüf ederim.

NACİ T. USAR (Devamla) - Eyya, değil mi ya, belki de vardır.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Hukukun ecele faydası yoktur.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Bu Cumhuriyeti kollamak ve gelecek nesillere bırakmak...

OMER DEMİR (Devamla) - Gelecek nesiller bu şekilde hareket edecekler hep.

BAŞKAN - Lütfen Naci Bey; devam edin.

TESBİT EDİLEMEYEN BİR MİLLETVEKİLİ (Yerinden) - Hemen yetkililere haber verelim ve bir de madalya versinler sana.

OZKER OZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Dinleyelim lütfen.

BAŞKAN - Dinleyelim lütfen.

NACİ T. USAR (Devamla) - Evet arkadaşlar; biz, insanların sadece yargıç tarafından verilecek karar ile vücut bütünlüklerinin, özür dilerim vücut bütünlüklerinin veya hayatlarının mahkemeler tarafından bile verilecek kararlarla ortadan kaldırılamayacağını temsil eden bir anlayışın takipçileriyiz. Yani bir mahkeme, bir emir verebilir mi ey sanık seni ben suçlu buldum ve vurularak kolundan yaralanacaksın sen. Verebilir mi bir mahkeme böyle bir karar?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - O vardır. Verir tabif. Suudi Arabistan'da verir.

NACİ T. USAR (Devamla) - Suudî Arabistan'da değiliz
Sayın Taşkent Atasayan.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Burası Suudî Arabistan
değil, o da mahkeme değil mi yani?...

NACİ T. USAR (Devamla) - Yani bizi...

OZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Burası Suudî Arabistan
mı?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Herhangi bir mahkeme dedi.
O da mahkeme değil mi yahu?

BAŞKAN - Sayın Taşkent Atasayan; lütfen müdahale etmeyin.

NACİ T. USAR (Devamla) - Biz arkadaşlar; demokratik
ülkelerden bahsetmeye çalışıyoruz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - O da mahkeme değil mi?

NACİ T. USAR (Devamla) - Taşkent Atasayan'ın akli
şeyhliklerde...

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Vazgeç Allahını seversen.

BAŞKAN - Karşılıklı konuşmayalım lütfen. Dinleyelim
lütfen.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Tehlikeli sahaya girdi.

NACİ T. USAR (Devamla) - O öyle işte. Onun için herkese
basalım kurgunu bitsin gitsin bu iş.

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Korkma yahu.

NACİ T. USAR (Devamla) - Benim korktuğum yok Sayın Enver
Emin. Biz korksaydık bu politikada olmazdık. Daha kritik zaman-
larda da biz bu kavgayı verdik.

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) - Erenköyde.

NACİ T. USAR (Devamla) - Evet.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROGLU (Yerinden) - O silâhı tutan da insandır Sayın Naci.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Erenköy'de verdi Naci o kavgayı.

NACİ T. USAR (Devamla) - Evet, yargılanmadan hiç kimsenin hiçbir cezaya çarptırılmayacağı görüşünde ve anlayışındayız. Siz kendi yurttaşlarınızın kurşunlanmasına razı bir iktidarsınız. Biz artık buna birşy söyleyemeyiz değerli arkadaşlar. Biz, insanların bu türden muamelelere tabi tutulmalarını için böyleleri ateş etme, silâh kullanma yetkilerinin çok istisnai tutulmasını ve istisnai hallerde bile büyük kayıtlara, büyük sınırlara tabi tutulmasını savunmaktayız.

İÇİŞLERİ KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Kaç tane vuruldu yahu.

MUSTAFA HACIAHMETOGLU (Girne) (Yerinden) - Yani evletlerimiz şimdi bize kurşun mu sıkacaklar.?

NACİ T. USAR (Devamla) - Sıktırırlar, sıktırdılar, sıktıracaklar.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Kaç tane vuruldu yahu.

NACİ T. USAR (Devamla) - Bu ateş etme bu silah kullanma yetkisi yurttaşı yargılanmadan üstelik Anayasanın da öngörmediği ceza üzerlerine tabi tutmak demektir. Biz savaş dışında sadece meşru müdafaa hallerinde silah kullanılmasını kabul edebiliriz.

EKONOMİ, TİCARET VE SANAYİ BAKANI ERDEL ONURHAN (Yerinden) - Savaşta da meşru müdafaa?

NACİ T. USAR (Devamla) - Savaş hali dışında sadece meşru müdafaa hallerinde.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu Tasarıda benimsemediğimiz başka bir anlayış da İngilize karşı elde etmek için mücadele verdiğimiz hakları kendi insanımıza tanımama eylemidir. Bu Tasarının bir maddesi de şu. Bir olumsuz yanı da budur. İngiliz Uslerinde çalışan Türk işçilerinin sendikal haklarını sonuna kadar savunuruz. Ama kendi silahlı gücümüzle kendi insanımıza bu hakkın tanınmasına hiç yaklaşmıyoruz. İşte 3. madde tefsir maddesidir. Sivil kişileri de asker sayan tefsir. İşte 12. madde ki bütün sendikal, dernek kurma ve siyasal hakları sivil kişilerin de elinden almaktır ve işte 70. madde. Bu maddelere açıp baktığımızda görürüz ki sırf güvenlik kuvvetlerine mensup iş yerlerinde çalıştıkları için sivil kişilere ne sendika hakkı tanıyoruz ne siyasal hak tanıyoruz ne de hatta dernek kurma hakkı tanıyoruz.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI
TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Askerde de dernek mi olur?

NACİ T. USAR (Devamla) - Dernek kurma hakkı

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Ne yapacak derneği.

NACİ T. USAR (Devamla) - E... işte mentalite bu.
Derneği ne yapacak?

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Biraz daha
parlamentoyu ne yapacağız?

NACİ T. USAR (Devamla) - E... odur felsefeleri
arkadaşların, budur Sayın Başkan. Arkadaşların felsefeleri
budur.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - O sizin düşünceniz, onun için bu maddelerin konmasını istemiyorsunuz.

BAŞKAN - Karşılıklı konuşmayalım lütfen.

NACİ T. USAR (Devamla) - Sayın arkadaşlar; biz sivil kişilerin ellerinden böylesine ulu orta Anayasanın tanıdığı hakların yasa ile alınmasına razı olamayız. Açın bakın bakalım Anayasayı askerlerin sendika kurma hakları ellerinden alınmış mıdır? Anayasanın 53'üncü ve 54'üncü maddeleri asker kişilerin silahlı kuvvet mensuplarının grev yapamayacaklarını yazar. Ama sendika kuramaz bu insanlar demez. Siz hem bütün askerlerin elinden öyle isteniyor öyle emrediliyor diye alıyorsunuz bütün bu haklarını yani Anayasanın almadığı hakları Yasa ile alıyorsunuz hem de onunla da kalmayıp askeri iş yerlerinde çalışan sivil personelin elinden hem siyasal hem de sendika hem de dernek kurma haklarını alıyorsunuz. Bunu inandığınızdan değil öyle istendiğinden böyle yapıyorsunuz.

EKONOMİ, TİCARET VE SANAYİ BAKANI ERDAL ONURHAN
(Yerinden) - Estafurullah.

NACİ T. USAR (Devamla) - Budur, bunun da başka izahı mümkün değildir.

ERDAL ONURHAN (Devamla) - Sana göre değildir belki. Neye inandığımıza sen mi karışacaksın?

NACİ T. USAR (Devamla) - Biz askerdirler diye yurttaşlarımızın önemli bir bölümünün sosyal yaşamın dışına itilmesine razı olamayız. Askerdirler diye derneklere giremezler, askerdirler diye komutanlarından yazılı müsaade almadıkları sürece derneklere faal görevlere giremezler. Askerdirler diye sendika kuramazlar, cemiyet kuramazlar, dernek kuramazlar, kurulu olanlara üye olamazlar gibi bir anlayışı benimseyerek önemli sayıda bir yurttaş kesiminin sosyal yaşamın dışına itilmesine razı olamayız ve bu türden düzenlemelere de olumlu oy veremeyiz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu Tasarının bir de 13'üncü maddesi vardır. Tasarının 13'üncü maddesi de Anayasaya aykırıdır. Tasarının 13'üncü maddesi Güvenlik Kuvvetleri kadrolarının Komutanlık tarafından belirlenebileceği belirtilmektedir. Oysa Anayasa asker, sivil, bütün kamu görevi kadrolarının yasa ile düzenlenmesini emretmektedir. Ama öyle isteniyor diye siz Anayasanın bu emrini bile yerine getirmemektesiniz. Anayasanın emirleri başka emirler karşısında sizin nazarınızda ikinci durumda, ikinci seviyede kalmaktadır.

Değerli arkadaşlarım; bir de anlayamadığımız birşey vardır. Bu "Silâhlı Kuvvetler" dediği halde Anayasa, ismi bile Anayasanın istediği gibi yapmıyorsunuz. Yani Anayasa "Güvenlik Kuvvetleri" demiyor. Anayasa "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Silâhlı Kuvvetleri" diyor. Adını bile Anayasa öyle koymuş, ama siz, Anayasanın istediği ismi bile vermeye yanaşmıyorsunuz. Nasıl içeriği, nasıl hakları ve yetkileri konusunda Anayasanın isteklerine veya demokratik siyasal, sivil yaşamın isteklerine ve gereklerine uygun hareket edeceksiniz? Dolayısıyla bizim bu konudaki yaklaşımımız ve felsefemiz ile Tasarıyı hazırlayanlar ve savunanların yaklaşımı ve felsefesi arasında çok önemli farklar, önemli ayrılıklar vardır. Biz, yeri geldikçe kendi önerilerimizi yapacağız, kendi önerilerimizi savunacağız, kendi önerilerimiz doğrultusunda oy kullanacağız ama Tasarının taraftar olmadığımız, katılmadığımız düzenlemelerine sıra ile ret oyu kullanacağız.

Eğer, önerilerimizde başarılı olmazsak da Tasarının tümüne ret oyu kullanacağız. Sabrınıza ve dikkatinize teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Naci Talât. Buyurun Sayın Alpay Durduran.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu Tasarı epey zaman öncelere ait bir tasarıdır. Sunulmuş fakat tepkiler karşısında geri çekilmiş...

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Ortamını buldu.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Değişmiş, tekrar geri çekilmiş ve bugünlere gelmiş olan bir yasadır.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Mişli geçmiş.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Bugün ortam orgunlaşmış olmalı ki acele de edilerek geçirilebilecek bir durum değerlendirilmesi yapılmıştır. Bir Yasa ki bir çok önemli organın iç hizmetlerini düzenleyecektir. Bir sancak merasimi dolayısıyla süratle geçirilmek isteniyor ve bakıyorum ki Meclis çoğunluğu da buna razı gelmiş durumdadır, geçecek öyle görüyorum.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - E.. davetiyeler dağıtıldı.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Gece yaralarına kadar komite toplantısı yapmak kabul edilebildi. Gece yaralarına kadar bugün de bu yasa görüşülerek geçirilecektir. Ne elde edilecek bundan? Hata yapılırsa ne olacak? Birşey olmaz canım, ne olacak yani elbette evlatlarımız bizi çekip vuracak degiller ya? E... bu anlayışı kabul ettikten sonra

Yasaya ne lüzum var canım değiştiri veririz, şu sancağı olur biter. Evlatlarımız bizi vuracak değiller ya demek de pekala mümkündür. Ama onun yerine daha kolay yol seçilmiş ve eller kaldırılıp indirilecek bu Yasa da geğirilecek.

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Daha önce Sancak Töreni yapılmıyor muydu?

MUSTAFA ADAOGLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - İlk defa yapılacak.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Püsküllüdür bu.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Askeri Bölgeler Yasasını da böyle bir ortamda geğirdiydik. Meclis oybirliği ile Yasayı onayladı. Değiştirerek uygun görüldüğü şekilde oybirliği ile Yasayı onayladı. Savunma Bakanı o gün yurda geldi. Görünce ben size gösteririm dedi. Bu Yasayı iade ettireceğim ve eski haline gelip öyle geğecektir. Ve Savunma Bakanımız koştu Sayın Başkanımıza ve bizim reis de iade etti yasayı. Geldi Meclise 15 gün sonra yasa eski şeklini alarak geçti gitti. Ne zaman askerden bir Yasa gelirse bakıyoruz herkes hizaya giriyor, uygun adım marş. Eller kalkıp iniyor ve bu iş kapanır. Ne oldu Askeri Bölge Yasası geğtiğinde? O zaman da aynı iddialarla yapıldı işte. Canım olur mu hiç öyle şey, rasgele askeri bölge mi ilan edilir? Edilir ya. Beyler bu Meclis askeri bölgenin içindedir. Bu ülkenin %3'ü askeri bölgenin dışındadır. %97'si askeri bölgenin içindedir.

EKONOMİ , TİCARET VE SANAYİ BAKANI ERDAL
ONURHAN (Yerinden) - Daha iyi ya emniyetli olur:

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Ben sabahleyin evimden çıktım, yürüdüm partime askeri bölgeyi terketmek cezasını işledim. İzinsiz askeri bölgeyi terketme suçu işledim ve gittim partime. Ondan sonra komite çalışması var Meclise geleceğim çıktım surların dışına bu sefer izinsiz olarak askeri bölgeye girme suçu işledim. Yasalar böyle diyor. Ama kimse beni yakalamadı. Evlatlarım beni yakalayıp da asmadı. Eğer bu evlatlar...zaten o hale getirdik ki bu işi her böyle suçlar işlediğimizde bizi asarlardı kendileri de aç kalırlardı. Çünkü kim besleyecek kendilerini, kimse kalmayacak geriye. Her gün suç işletiyorlar bize. Bütün ülkemizi askeri bölge ilan ettiler sadece turistik bölgeleri dışta bıraktılar. Turistik yerler askeri bölge değildir. Turist seniz kurtulursunuz bu memlekette. Yurttasınız canınız istediği zaman izniniz var mı efendim sizin burda bulunmaya dediler mi hapa yuttunuz. Suçlusunuz ve şimdi de inzibatlara yetki veriyoruz yakalasanlar da bizi. Yaşsa vallahi. Eskiden polis yakalar mıydı yakalamaz mıydı? Poliste arkadaşımız var mıydı yokmuydu diye sorular sormaya başlıyorduk. Şimdi de askerde tanıdığımız var mı yok mu diye uğraşmak mecburiyetinde kalacağız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; biz elbette ki derin bir kuşku içinde her an yakalanacağız tehdidi altında yaşamıyoruz. Ama yekışık olmayan şeylerdir bunlar. Bir ihtiyacınızı karşılayacaksınız, karşılamak istiyorsanız gerçekleri yerine getirmek için böyle aşırı yollara gitmeye ve bir icadet üzerine bir işaret üzerine hop oturup hop kalkmaya gerek yoktur. İhtiyaçlar nedir? Bu saptanır ve çözüm yolları da derhal bulunabilir. Nitekim bu Yasada da çözüm yolları gösterilmiştir. Ama aşırı bir titizlik aman fazla değiştirilmesin. Neden fazla değiştirilmesin? Yasanın adından başlayalım.

Anayasa diyor ki, burda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Silahlı Kuvvetleri vardır. Bu Silahlı Kuvvetler de yurt ödevini nasıl yerine getireceği yasa ile düzenlenir. Silahlı Kuvvetlerin Komutanı Milli Güvenlik Kurulunda oturur. Şu olur, bu olur Kalktık, hayır Güvenlik Kuvvetleri olarak kalsın. Neden kalsın? Tefsir maddesinde diyor ki, Güvenlik Kuvvetleri demek Silahlı Kuvvetler demektir. Yani Anayasaya uydurmak için tefsir maddesine başvuruyoruz, yasanın adına yazamıyoruz bunu. Sebep? Hiçbir sebep yok. Eski yasalar öyle imiş. E, biraz daha eski yasa, ki yürürlüktedir orda da silahlı kuvvet demektir. Hiçbir gerek olmadığı halde Anayasal adını bile koyamadık. Neden? E, bayrak değiştirilecek, sancak değiştirilecek, acelemiz vardır. Bakalım sonra bir çapanoğlu çıkmasın altından. Ne çapanoğlu çıkacak? Bir milletvekilinin, bir Meclisin bir komitenin bilemeyeceği birşey mi olur ki çapanoğlu çıkacak altından? Elbette çıkamaz altından. Aceleye getirildiği için böyle şeyler yapılmaktadır. Biz bugün ilk yasanı geçiriyoruz, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulduktan sonra ilk yasanı geçiriyoruz silahlı kuvvetlerimizin, fakat adını bile veremiyoruz ve kâğıdın arkasına saklıyoruz. İki gün sonra Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin üçüncü yıl dönümünü kutlayacağız. Nasıl adını anmaya korkuyorsa resmi zevatımız ve Sayın Cumhurbaşkanımız bile kalkıp da cemaat lideri olarak bütün işlerini yürütüyorsa biz de silahlı kuvvetlerimizin adını bile sakladık ikinci sayfanın içerisine. Hiç gerek yoktu buna. Bunu pekala biz Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Silahlı Kuvvetleri diye yazabilirdik ve isminin de böyle olmasından dolayı herhangi bir mahzur doğmazdı. İçinde ilgili yasalar hep atıf da vardır zaten. Atıflarla geri kalan yasaların isimlerindeki değişiklikler de bu şekilde halledilirdi. Hatta örnek olarak şunu da verebilirim. Geçmişte yine aynı kafalarla işte yasa değil de kural dersek dünya kızmaz bize diye yasama yetkisi ile seçilmiş insanlardan oluşan bir Meclis kuruldu bu ülkede adına Meclis diyemedik, yasama organı, yasama Meclisi falan gibi adlar taktık ondan sonra da yetkiyi de kural çıkarma yetkisi olarak verdik kendisine. Ne oldu yani? İngiliz baktı, yasa aradı, bulamadı da kuralı bulunca iyi iyi

dedi, bak bunlar iyi iş yaptılar dedi? Yok. Hiç böyle birşey olmadı. Ancak gülümsediler herhalde geçtiler. Çünkü yasada diyor ki kullanıyor musun, kullanmıyor musun meselesidir bu. Başka birşey değildir. Yasama erkini kullanacaksın, adına kural diyeceksin. Biz bu kuralı kaldırdık, sonradan yasa dedik adına, yasa diyeceğimizde de dedik ki bundan böyle bütün kural diye geçen yasalar yasa diye adlandırılır ve hepsi de yasa oldu gitti. Burda pekala diyebilirdik ki, Güvenlik Kuvvetleri veya komutanlığı vesaire diye yazılı bütün belgelerdeki yazılı adlar bundan böyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Silahlı Kuvvetleri ve Komutanlığı diye değiştirilmiştir derdik ve kapanır giderdi bu iş. Bu yollar açıktı, fakat maalesef bunları da yapamadık. Çünkü acelemiz vardı.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Anayasayla daha isminden ihtilafa düşen bir yasayla karşı karşıyayız. Geçmişin halleri malum. Az önce zaten örnek verdim. Yasa ve kural hikâyeleri ve tabii bu Meclisteki ki, Meclis bence hep vardı devamlı geldi bugüne kadar ama çeşitli adlar aldı yalnız. Bu Mecliste yapılan tartışmalarda hep şunları gördük. Bir yerlerden birşeyler geldi mi kabul edilir, ona karşı çıktın mı hain olarak nitelendirilebilirsin. Onun için askerden birşey geldi. Selamünaleyküm.

Askerden bize bir zaman Meclis'te bir talimat geldi, tabii bize Meclise dediğimde ille de o Meclisin üyesi olduğumu da kastetmiyorum, Meclis için kullanıyorum sözümü, bir talimat geldi, siz bu Yasayı böyle yaparsınız ama ben yine bildiğimi işleyeceğim. Ve Meclis geçirdiği yasayı geri aldı ve efendinin diletiğini yasalaştırdı. Bunların etkisi altında tamamen sivil idareden delayısıyla, seçimlerden, seçilmiş şeylerden yani demokrasiden tamamen ayrı bir askeri teşkilât yavaş yavaş vücut bulmaya başladı. Ondan önce herkesin mücahit olduğu bir ordu vardı. Bunun adının ne olacağı ayrı bir konudur. Çünkü herkesin bir orduya dahil olduğu bir yerde işler başka türlü döner. Ama bir meslek örgütü haline dönüşmeye başladığında da durum daha bir başka anlam kazanır. Bu anlam kazanmaya başladığında sivil idareyle irtibatının kurulması gerekirdi. Biz Anayasa geleneğine sahip bir kültürden gelmedik. Anayasaları başkaları hazırlarlar. Anayasa diye bir şeyler duyuldu, biz de o Anayasaları öğrendik ve Anayasalarımızı oralardan mülhem olarak aldık, getirdik. Bizim bu Anayasamızda, 75 Anayasamız da benzer düşüncelerin ürünüdür. Hepsinde de söylenen şudur; savunma mı? Yürütme erkinin içindedir. Yürütme erki yasalarla düzenlenir. Yani yasama organının düzenlediği bir alandır. Şu halde savunma yasayla düzenlenir. Yasayla düzenleniyorsa, savunmanın başı neresidir? Baş Meclistir. Her şeyin başı Meclis olduğu gibi savunmanın başı da Meclistir. Yargı organı bağımsızdır. Kuvvetler ayrılığı prensibi vardır. Bizde en katı ayrılık prensibini kabul ettik, yargı organı bakımından. Ama yargı organı işleyişini düzenleyen yasaları Meclis geçirir. Yargı organının neye göre karar vereceğini de Meclis saptar. Onun için yargı organı Meclisin iradesinin altındadır. Halkın iradesinin üstünde hiç bir şey bulunamaz. Halk iradesi de Mecliste tecelli etmiştir. Yürütme erki, savunma yürütmenin bir parçasıdır ve yürütme organı Bakanlar Kurulu Meclise karşı savunmadan sorumludur. Anayasamız böyle diyor yürütme organı gelecekmiş de Meclise hesap verecekmiş, sorumluymuş Meclise karşı savunmamızdan. E, ben sorarım,

bir ad değişikliğinin getireceği sonuçları bile bizim değerlendirmeye ve saptamaya olanağımız ve yetkimiz yoksa, biz nasıl haberdar oluyoruz da sorumluluk kabul ediyoruz. Hükümetimize sorarım, askerden gelen herhangi bir Yasayı Hükümet oldu olalı bizimkiler, hangi gün ellerine aldılar, bir sayfasını çevirdiler, baktılar ve bir görüş bildirdiler. Böyle bir durum olamaz. Savunma bizim en önemli bir politikamızdır. En önemli bir konumuzdur. Bu konu hakkında idare olarak, sivil idare olarak sözümüz yoksa demek ki bizim üstümüzde başka bir güç vardır ve elinde topuz arkamızda beklemektedir. Başka bir anlamı olamaz bunun. Onun için organın savunma sorunlarına sahip çıkmak ve savunma sorunları hakkında konuşmak mecburiyetindeyiz. Konuştuğumuzda da elbette ki gereğini yapabilecek yetkilerle donatılmamız gerekmektedir.

Bu gereklilikleri dikkate alan insanlık kültürü Anayasalarla bununla ilgili kuralları koymuştur. Onun için diyor ki savunma sorunlarından dolayı Bakanlar Kurulu, Hükümet Meclise karşı sorumludur, Meclis bu sorumluluğun gereğini yerine getirir. Biz de kalktık özel bir kurum olan çok yaygın bir kurum olmayan bir kurul olsun, savunma konularıyla ilgili olarak bir kurul oluşturduk ve bu kurula da açık görevler verdik. Nedir görevler? Savunma politikalarını oluşturulacak bu konuları görüşecek ve Hükümete tavsiyede bulunacak, Hükümet de bunları öncelikle dikkate alacak. Yani dikkate almak için görüş saptayacak.

Onun bile yetkisi yoktur bu konularda karar almaya. Ama bu görevleri yerine getirecek bunlar konuğulacak, Hükümet de bunları dikkate alacak. Hükümetin ipleri de Meclisin elindedir. Meclisin güvenoyuna ve denetimine tabi olan bir organdır. Yürütme organıdır. Dolayısıyla en üstte Meclis, sonra Hükümet, sonra o Kurul, sonra savunma. Bunu da Anayasamıza koyduk. Ben sorarım size bu Yasanın içerisinde bu seçilmiş organlar gerçekten Anayasal yetkilerle donatılmış olan bu organların en ufak bir izi var mıdır? Yoktur. Nedir bu Yasanın amacı? İç Hizmet Yasa Tasarısı. Bizim güvenlik konularımızda savunmaya hazırlanmamızı sağlamak. Silahlı Kuvvetlerimizi savunmaya hazırlayacak. Savunmaya hazırlayacak ama ben bilmeyeceğim, Meclis bilmeyecek ne yaptıklarını, nasıl yaptıklarını, hiçbir denetim olanağı olmayacak, hiçbir söz hakkı olmayacak ve ben ülkenin savunmaya hazırlandığına inanacağım. Buna inanmamıza olanak olmayacağı gibi böyle bir yapının Anayasaya aykırı olduğu da aşikârdır. Demokrasiye, sivil yönetime aykırı olduğu da aşikârdır. Onun için bu gibi kurumların dünyada neler meydana getirdiklerine dikkatle bakmakta sayılamayacak yararlar vardır.

Gördüğünüz gibi bu Yasa Tasarısı hakkında daha muhalefet milletvekillerinden bile bir tepki, bir yayın, bir işaret verilmeden Kıbrıs Postası'nda bir haber yayınlandı. Türkiye'deki gibi İç Hizmet Yasa Tasarısı bizim Meclisten de apar topar geçirilmeye çalışılıyor ve Türkiye'de askerlere darbe yapma emri ve komuta zinciri içerisinde darbeler yapma hakkı veriliyor. Yani bu Yasanın içerisinde askere darbe yapma yetkisinin bulunduğunu, daha Yasayı eminim ki fazla incelemefırsatı da bulamadan, çünkü üzerine bir eleştiri yapılmadı, ortaya dökülmedi hemen böyle bir haber çıkararak ortaya koyabiliyorlar. Demek ki böyle yasaların neler getirebileceği toplumun vicdanında da bir yer bulmuş durumdadır. Bunları hafife almaya ve evlatlarımız bizi vurmaz, canım böyle şeyler bizim ülkede olur mu demeye getirmeye hakkımız yoktur. Hakkımız yoktur diyorum, neden? Çünkü ben burdaki

Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığının, yani bizim ordumuzun ve Barış Kuvvetleri Komutanlığının bir darbe yapacağına inanmıyorum. İnanmadığının nedenlerini de söylemeye herhalde gerek yok. Çünkü böyle bir darbe demek, Türkiye Hükümetinin burdaki Hükümeti devirmesi demektir. Başka birşey değildir. Bu fiili durumlar karşısında tek bir gerçek vardır. Bu ülkede silahlı darbe yapacak bir güç yoktur. Polis askere bağlı, asker genel kurmaya bağlı Cumhurbaşkanına bağlı bitti. Bu zincirin içerisinde bu ülkede Türkiye Hükümetinin burdaki Hükümeti devirme şeklindeki bir fiilden başka bir darbe sözkonusu olamaz. Böyle bir olasılık yoktur. Onun için hakkımız yoktur diyorum, böyle şeyler yapalım biz ve böyle bir organ yaratalım. Çünkü bunu yapmak önce insanlık kültürüne, kültür mirasına karşı birşeye evet demektir. Bu anlayışı onaylamaktır, buna hizmet etmektir. Buna karşı çıkıyoruz. Birinci çıkışımız budur. Ne lüzum var böyle bir girişime? Hiç böyle bir girişime gerek yoktur. İnzibat erine yakalama, adli takibat yapma vesaire gibi yetkiler veriyoruz. Bunlar geçmişte de denenmiş şeylerdir. İşlemedi de. Bugün de birşeye yarayacağı yok. Ama Demoklesin Kılıcı gibi asılacak. Demek ki böyle bir kurum yaratılmasının bir yığın ihtilafları olacağı aşıkârdır ve şimdi esas duruma geliyorum, böyle bir kurumun yaratılmasının, kabul edilmesinin esas sonucuna.

Bir insanlık kültürü var, evrim geçiriyor, biz bundan çok geride kalıyoruz. Buna yetişmek için çabalar sarf ediyoruz. Gitmek istediğimiz yön Atatürkçülük diye diye ilan ettiğimiz sivil yönetim yönü, demokrasi, egemenlik ulusundur ile belirlenen kültüre doğru ilerlemek istiyoruz. Böyle bir gelişmenin öneüsü olarak Anayasalar kabul ediyoruz, bize bol geliyor. Ben Türkiye'yi kastetmiyorum, Türkiye'de bol geliyor, efendim daraltalım, diyerek daralttılar. Çimdi çat çat ordan, burdan patlamaya başladı. Demirel bile, ki o Anayasayı zamanında bel bulurdu. Ona bile dar geldi, o bile patlattı bir kenarını o Anayasanın, onu söylemiyorum. Bize bile bu Anayasa bol geldi. Neden bol geldi? Yargı organımız. Yargı organımız bu Anayasanın gereklerini yerine getirecek kadar insanlık kültürünü tevavüs etmedi. Onun için kendisine açık yetkiler vererek orda karar almaz. Anayasanın yürürlüğe girmesini engeller, grevler konusu bunun bir tanesi. Ben karar aldım bu konuda, Meclis yasaklasaydı der ve grev hakkı fiilen engellenir bir durumda askıda bırakılır. Halbuki mahkeme bu konuda karar vermek, açık doldurma yetkisi, uzatma ve yorum yetkisiyle beraber Anayasada verilmiştir. Görev yapmayarak bunu reddeder. Doğrudan doğruya bu Anayasaya aykırı işlerde çatır çatır yapar mahkemelerimiz ve gider, birbirine zıt yorumlar da yapar. Belli ki bu meslek örgütü Anayasamızın içine girmiyor, içine bol kalıyor, böyle langır langır sallanıyor. Doldurmuyor Anayasanın içine. Anayasamız ona bol geliyor. E, peki bir de şimdi hiç sivil yönetimin gözü ve kulağı olmayan, bir düzenleme yetkisi bulunmayan bir başka meslek örgütü daha yarattık, getirdik. Ve yavaş yavaş eskiden sokakta her gün karşılaştığımız insanlardırlar, beraber yerdik, içerdik, arkadaşlık, dediğim gibi çoğumuz mücahittik. Onun için çoğumuz bu kültürün içinde haşır ve neşirdik. Bize bol geliyorsa onlara da bol gelirdi. Bize uygun geliyorsa, onlara da uygun gelirdi bu Anayasa. Ama şimdi çekildiler gazinolarına, çekildiler Orduevlerine, çekildiler lejmanlarına yavaş yavaş aramızdan ayrıldılar.

Tam bir meslek örgütü haline döndüler. Veririz evlâtlarımızı ellerine iki seke dilediklerini yaparlar üstlerinde. Eleştirdik, bir de seksen yerden telefonlar alarak ~~uyarı~~ lırız da ne oluyor falan diye. Bu örgüt bu evrime girecek mi? Yoksa buna karşı direnen bir kuruluş mu olacak? Her taraftan, toplundan kopması için ordunun gerekli şeyleri buraya da koyduk. Kantinlerinden, Orduevlerine, sinemalarından, gerçi sinemalara gerek kalmadı artık, videolar da idare ediyor vaziyeti, onlar da her şeyleriyle aramızdan ayrıldılar. Artık tanıdık, aşinalık olanaklarımız Kıbrıs'ının arka kapıdan işleme olanakları bu kurum bakımından söz konusu değil. İyi bir şey ama bir de beraber evrilip, beraber bu evrensel kültür gelişmesine katılma olanağı da ortadan kalktı. Siyasetin dışında ve üstünde, Sayın Başkanımız da, Cumhurbaşkanımız da siyasetin üstüne çıktı, Partilerin üstüne de çıktı, bir güzel tepeledi, bütün partilerin üzerinde tepindi.

Şimdi ordumuz da siyasetin dışına ve üstüne çıkacak. Çıkacak da ne olacak? Kendi gazinosunda, kendi orduevinde, kendi lojmanında, kendi karargâhında eğer bir gün Meclisten bir şey geçirecekse göreceğimiz bir örgüt. İki ayrı dünya ve iki ayrı dünyanın ilişkileri doğmuş vaziyette ve bu siyasetin dışında ve üstünde olacak. Elbette ki Kıbrıs Postası da diyecek ki Türkiye'de bir koruma ve kollama hikâyesi var, bunlar kolları politikacıları, gerçi kollama demediler bizde ama iç ve dış tehlikelere karşı koruma şeklinde onu da yerleştirdiler. Sayın Usar'ın dediği gibi yakalama yetkileri adli takibatlar ve sairelerde verildi, bir jandarma yetkisi de verildi kendilerine.

Mahallerinde yakalama yetkileri yerine mahallerinin dışında da yani bir yurt sathında da yakalama yetkileri verildi vesaire, vesaire. Bu insanlara bir de derneğe girme yasağı, sendikaya girme yasağı ve elbetteki gazete okuma yasağı, kitap okuma yasağı, mecmua okuma yasağı vesaire, vesaire, vesaire de kondu. E, ben okuyacağım çeşitli kitaplar, o okuyacak yalnız bir telden kalan kitapları. Bir yönetmeliğe göre saptanmış, bir komutan tarafından tayin edilmiş kitapları okuyacak ve bugünkü gerçek de budur. Belli gazeteler giremez bunların bulunduğu yere, belli gazeteler giremez, belli kitaplar da giremez. Bunlar bir yönetmelikle, bir emirname ile birşeyle tayin edilmektedir ve bunları okuyabilmektedirler yalnız. Okullardan böyle başladılar gelirler, giderler ve yaşamları da bu şekilde sürer. Öyle ise iki ayrı dünya ve iki ayrı ideoloji. Öyle dışında ve üstünde falan değil. Bir başka ideolojinin silahlı nöbetçileri haline geleceklerdir. Bu dünyada örnekleri ile saptanmış olan bir gelişmedir. Karşımızda dünya tarihine bakarsak bunları görürüz. Gerçekten böyle ayrılan ordular bu hale gelmektedirler. Böyle birşeyi yaratalım mı, yaratmayalım mı? Bu soru ile karşı karşıya bulunuyoruz. Bizce böyle bir durumu yaratmak yanlıştır. Herşeyden önce Meclis olarak Anayasanın bize verdiği görevleri, yani halkın bize verdiği görevleri yerine getirmek zorundayız. Yani savunma konularında politikaların üzerinde kesin söz sahibi olmak zorundayız. Bunun için de bu tür yasaları bu görüşlerle ele alıp da değerlendirme mecburiyetimiz vardır. Anayasaya uygunluk da bunu emretmektedir. Mecliste savunma ile ilgili olarak oraya konmuş olan konular pek yoktur. Neden? Çünkü Meclisin bir çoğunluğu kendisini bu konulara yetkili görmemektedir. Buna rağmen bazı konular vardır ki gündeme de girmiştir. Ben soruyorum; bu gündeme gelen konular nasıl oluyor da bir etki yapmıyor? Madem ki Meclistir savunmanın patronu Anayasaya göre ve savunma politikalarını Bakanlar Kurulu Meclise karşı sorumlu olarak yerine getirmektedir o halde burda söylenen sözlerin bir etkisi olmalı idi. Ben soruyorum; şimdi burdaki konuşulan, gündeme getirilen ve tartışılan konularda

neler yapılabilir? Bir. Asker sayımız azdır. İhtiyacımıza yetmemektedir. Çocuklarımız günde on iki, on üç saat nöbet beklemektedirler. İki defa nöbete girmekte, saatler boyu nöbet beklemektedirler ve ağır şartlar altında yaşamaktadırlar. Bir savaşa hazırlanmaları da bu koşullarda mümkün değildir. Sadece gözetleme görevleri ile yetinmek durumundadırlar. Bu bir gerçek değil mi, bu Meclisin bilgisinde değil mi? Bunun için ne yapabildik? Hiç. Bedelli askerlik diye bir konu çıkarıldı. Bedelli askerliğin bu personel sayısı ile de ilgili olduğu ve personelimize yardımcı olacağı iddiaları vardır. Ama ondan sonra komutanlıktan da gelip verilen ifadelere göre bu bedelli askerlik eğitimleri dolayısıyla zaten kısıtlı olan personelimizin bir kısmı da ayrılmaktadır ve daha da personel sorunu ağırlaştırılmaktadır. Yani bedelli askerlik yaptıracağız diye daha bir ağır yükümlülük, personel bakımından yüklenmiş bulunuyor bizim ordumuz. Netice. Bedelli askerlik kaldırıldı mı? Hayır, Değiştirildi mi? Hayır. Çözüm, bir başka komutanın uygun görmesine kaldı herhalde. Böyle bir şeyin kabul edilmesine olanak yoktur. Meclis eğer bir şeye sahipse bunun gereğini yapmalıdır. Bedelli askerlik, evlatlarımızın Kıbrıs'a bizi ziyarete gelmesine engel olmaktadır.

Evlâtlarımızın Kıbrıs'a bizi gelip beş - en gün ziyaret etmek istemelerine engel olmaktadır. Ta ki bütün koşullar oluşacak ve imkân bulacaklar, gelecekler hem bin sterlin ödeyecekler, hem de şu kadar ay askerlik yapacaklar. O güne kadar evlâtlarımız bizi gelip göremeyeceklerdir. Onun için biz Londra'lara gidip, biz Amerika'lara, Kanadalara gidip evlâtlarımızı görmek mecburiyetindeyiz. Bu karşımızda acı bir örnektir. İsim isim okundu ve Komitelerde de bilgilerimize getirildi. Bu Meclis Kürsüsünden de bu sorular dile getirildi. Yanıt? Bir şey yapabildik mi? Ne yapabildik?

FADIL ÇAGDA (Girne) (Yerinden) - Cumhurbaşkanı da müsaade etmez Sayın Durduran, askeri konulara yasama dokunamaz. Cumhurbaşkanı'nın fetvası var bu konuda.

ALPAY DURDURAN (Devanla) - Sayın Cumhurbaşkanımız her gün bir demiç verir, o da bunlardan bir tanesidir. Daha fazla bir değer atfetmiyorum.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Parasızlıktan edemiyorlar bizi ziyaret Durduran evlâtlarımız? Yani dışardan ödeyecekleri paradan çekiniyorlar da ziyaret etmiyorlar.

ALPAY DURDURAN (Devanla) - Şimdi Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; uzun uzun konuşmuş olan bir konu idi. Ama bu dönemde herhalde fazla durulmadı üzerinde. Onun için biraz daha açıklık getireyim.

Bir öğrenci yurt dışında öğrenime giderse, bedelli askerlikten yararlanamaz. Bedelli askerlikten yararlanabilecek olanların kategorisi zaten çok azalmıştır. O kategori için konuşulursa, onlar okullarını bitirdikten sonra belirli alanlarda bir ay ve fazla izimli olabilecekleri kadar bir yerleşim durumları olması gerekmektedir. Aksi halde gelip buraya para verip de bedelli askerlik yapamazlar. İzin istediklerinde kendisini kapının önüne koyuyorlar. Zamanında Sayın Komutana gidip bunu söylediğimizde, Biz İngilizce yazarız, İngiliz ona izin verir, diyebilmişti. Onun için Meclisimizin de elleri kolları bağlı kalmıştı. Bunun daha korkuncu şudur; bedelli askerlikten yararlan-

mayacak olan Kıbrıslı Türkler de dış ülkelerde yerleşmiş durumdadırlar. Ve onlar buraya bir haftalığına anasını, babasını görmeye gelse hemen yakalayacak, iki yıl askere gönderecekler. Yani ben yalnız bedelliğe dokunduydum, aizin uyarınız üzerin@ daha ağır bir soruna da değinne fırsatını buldum. o da yurt dışında yerleşme durumunda kalan Kıbrıslıların aileleri ile bedellikten de yararlanamadıkları için kesinlikle kopmasıdır. Ve çare? Çare yoktur. İstatistikler elimizdedir, yurt dışında okuyana Hükümet gönlünden keparak, Türkiye'de okuyana Kıbrıs'a yarayacak mesleklere uygun seçim yaparak burs verdimiş ve saire, her neyse bunun ciddiyeti onlara böyle bir ayırım da yapmadan, hem kaç vurursa, milyonlarca para da verir ve okuturuz. Onların büyük çoğunluğu Kıbrıs'a gelmeyeceklerdir. Gelirlerse burda mesleklerini yürütemeyeceklerdir. Dolayısıyla Kıbrıs dışında yerleşmiş olan bir Kıbrıslı Türk olacaktır. Biz onlara diyoruz ki gelersen buraya yakalayacak seni, iki yıl askerlik yapacaksın. Bu insanlarımız böylece Kıbrıstan ilişkilerini ancak dışarıda kuracak şekilde düzenlemek mecburiyetinde kalmaktadırlar. Bu bir sorundur. Büyük bir sorundur. Her ailenin mutlaka içerisinde bir tane, iki tane bu şekilde genç vardır. Ve fakat bu sorunakarı biz bir şey yapmadık. Eli kolu bağlı kaldı.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; savunma bizim için Kıbrıslı Türk için en önemli konudur ama en önemli konumuzda Meclis bu konunun dışında durmaktadır, bunun üzerine eğilememektedir. Böyle bir durumun çağdaş bir demokratik devlette kabul edilmesine olanak yoktur. Bizde ise maalesef bu konular böyle geçiştirilmektedir. Kabul edilebilecek bir durum sayılamaz.

Personel sayımızın azlığı ve hudutlarımızın dar ve uzun bir ülke olması dolayısıyla gözetilmesinin güçlüğü herkeşin bilgisindedir. Meclis olarak üzerinde durduk. Sorular sorduk. Burda Savunma Bakanı namı altında şahıslar da otururlar. Başbakanı bağıdır Güvenlik Kuvvetleri diye cümleler de işittik. Sorduk, dedik ki kaç kişi gazinolarda kullanılıyor bu sayısı az ordumuzun? Kaç kişi gazinolarda garson olarak kullanılıyor. Kaç kişi satıcı olarak kullanılıyor mal ve hizmet satımında kullanılıyor? Kaç kişi gerçek askerlik hizmetlerinin dışında kullanılmaktadır lütfen bize söyleyin de bir tedbir düşünelim ve bu bedelli askerlik, ve saire gibi yurt dışında yerleşik olan Kıbrıslıların sorunlarına eğilirken karşılaştığımız sorunlar hakkında konuşabilelim dedik. Yıllardır tekrar ediyoruz bu soruyu, bir yanıt gelmemektedir, çünkü dinleyenler, Savunma Bakanları ve Başbakanlar kendilerini her ne kadar Meclise karşı sorumlu saymışsa da Anayasa, bu konuda görevli ve yetkili saymamaktadırlar. Eleştirilerimizi de üstlerine almayıp omuzlarından atmaktadırlar. Durum maalesef budur, bu işe bir son vermek gerekmektedir. Bugün son verilmezse bir süre sonra mutlaka son verilecektir. Gelişmenin karşısında bu da duramayacaktır. Bu da duramayacaktır ve mutlaka bir değişme olacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Yasanın içerisinde biz sivil yönetimin, yani seçilmiş demokratik, Anayasal organların yetkilerini aradık bulamadık. Olmayan bir şeyin eleştirisi olur mu? Biz de sadece olmasını temenni ederek eleştirilerde bulunuyoruz. Bir ordunun kadrolarını elbette ki sivil yönetim saptamalıdır. Elbette ki bu yasada ordunun nasıl savaşa hazırlanacağı konusunda genel kuralların Hükümet tarafından onaylanacağı kuralları bulunması gerektirdi, bunlara yer verilmemesi, o bakımdan yer verilmemesinden dolayı eleştiriyorum. Devamı? Devamı az önce de değindiğim gibi temel hak ve özgürlüklere de geleceğim. Ama şu açıdan geleceğim. Deniyor ki Anayasanın 10. geçici maddesi dondurdu bu kuralları. Oyle bir donma böyle

konularda sözkonusu olamaz. Neden? Bir kere 75 Anayasasına da aykırı olan kurallar doğmamıştır. Yoktur. Yokluğu duramazsınız, yokluğu tartamazsınız, yokluğu ölçemezsiniz. Onun için yok yoktur, dolayısıyla yokluğun korunduğunu iddia etmek de yoktur. Olamaz böyle bir şey. Böyle bir şeyi kabul etmenin olanağı yoktur. O konularda da eleştiri tamamen haklıdır.

İkincisi, bir kere bu geçici 10. maddede Anayasanın yalnız 117. maddesine atıfta bulunmaktadır, onun dışında usul ve hükümlerle bu konuda kabul edilmiş ve edilecek gibi bir genel tanım söylenmektedir. Elbette ki bunun içerisinde Anayasanın 117. maddesinden başka bir ilişki kurulmasına olanak yoktur. Öyle olsaydı böyle genel maddelerle neler neler dondurulmuştu, dondurma olurduk biz de şimdiye kadar ve hiçbir şey de yapamazdık. Bu mümkün değildir. Hayatı durdurmanın olanağı yoktur ve şu da bir gerçektir ki Kıbrıs Türk halkının savunması ve iç güvenliğiyle milletlerarasının gerektirdiği sürece tabiri de bunu bir süreye bağlamıştır. Bu sorunun bittiğine kim karar verecektir, değiştiğini kim karar verecektir? Elbette ki Meclis karar verecektir. Dolayısıyla her türlü değişikliği yapmaya bu Meclisin hak ve yetkisi vardır. Bunun karşısında hiç kimse duramaz. Bu geçici madde geçer gider eğer Meclis isterse. Bununla Meclisin önüne bir engel koymanın olanağı yoktur.

Kıbrıs Türk Halkının savunması elbette ki tam tersine bizim eleştirilerimizin yerleştirilmesini gerekli kılmaktadır. Ne zaman ki bu Meclis savunma konuları üzerine eğilmeye başlar, o zaman savunmanın daha fazla güçlendiğini göreceğiz. Fazla eleştirilere kaçıp da rahatsızlık yaratmak istemem. Onun için teferruata girmeyeceğim. Ama savunmamızın Meclis üzerine göz atar da tedbirler alırsa zayıflayacağı şeklinde iddialar ortaya konursa bunu kesinlikle reddederim, asla böyle bir şey değil, tam tersine savunmamızın güçleneceğine inanıyorum. Anayasanın geçici 10. maddesi tam tersine savunmamızın gereklerini yerine getirmeyi bize emretmektedir. 117. maddenin dışında konmuş olan kurumlar da az önce sıraladığım, değindiğim hususları pekiştirmektedir ve Cumhuriyet Güvenlik Kurulu bunun en güzel örneğini de vermektedir. Kurulun, Devletin varlığını ve bağımsızlığını, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınması zorunlu görüldüğü önlemlere ait kararlar Bakanlar Kurulunca öncelikle dikkate alınır. Bu kadar açık ve belirgindir. Bakanlar Kurulu öncelikle dikkate alacak. Meclisinde onu yasalarıyla, kararlarıyla yönlendirecek, emredecek ve işleri yaptırtacak. Bunun bu şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Anayasanın diğer kurallarına gelince; bir iç ve dış tehlike sözü vardır ve iç tehlikeye karşı koruyacakmış. Eğer bu örgüt hakikaten siyasal hayatın dışında ve üstünyeyse demek ki iç ve dış tehlike o örgütün ideolojisine ters olan, herşey demektir. Demek ki burda iki ayrı dünyanın çatışmasını yasamızla hazırlıyoruz anlamına gelir bu.

Böyle bir şeyin kabul edilmesine olanak yoktur. İç ve dış tehlike dinledik bugün radyolardan iç ve dış tehlikelerden bahseder. Kimdir bahseden? Milliyetçi Düşünce Derneği, İslâmi bilmen ne Derneği vesaire birtakım dernekler yine bir işaret üzerine kalktılar ve iç ve dış tehlikelerden bahsettikten sonra bir de birliğe ve dayanışmaya çağırdılar toplumu. Hem bu toplum içinde iç ve dış tehlike 'mihrakları vardır, hem de birlik ve bütünlüğe gelecekler beraber. Nedir iç ve dış tehlike? Bunu yasada tanımlamak mecburiyetindeyiz. Böyle indi değerlendirmelere bırakmaya hakkımız yoktur. Anayasa görevleri dağıtmıştır organlar arasında. Nerde askerin ihtiyaç haline geleceği belirlenmiştir. Olağanüstü durumlar, 4'üncü bölüm. Biz diyoruz ki komitede de önerildi bu görüşler. Olağanüstü durumlar iki kategoridedir. Bir, ağır ekonomik bunalım ve tabii afet nedeniyle olağanüstü durum ilanı. İşte bir iki yıl önce daha anıları taptaze. Türkiye'de icat edildi bu. Ağır ekonomik bunalım. Ülke yetmiş sente muhtaç edilmiş ama tedbir almamış o başı bozuklar yani siviller, onun için takatak attılar aşağıya ve Anayasaya da koydular. Ağır ekonomik bunalım varsa sıkı yönetim ilan edecekler ve bir emir verecekler ve ekonomi de düzelecek. Fiyatlar dur, başüstüne komutanım fiyatlar duracak. Üretim art, ihracat art, hepsi de başüstüne artacaklar bitecek bu iş. Ama Türkiye'de o yetmiş sente Türkiye'yi muhtaç eden siyasi kişi, siyasi liderden bir tanesi, bir tanesi şimdi aldı halkı arkasına bir dalga şeklinde ve geliyor.

ve bu Anayasanın dar gelen yerlerini patlata patlata Anayasayı değiştiriyor ve bu tartışılan konuların başında da bu ağır ekonomik bunalım hali geliyor. Her neyse bizim Anayasamıza da koyduk. Türkiye'de görüldü bunun kötü olduğunun için biz Anayasamıza koymalıyız dediler. Başüstüne çektiler, daha emir almadan hizaya girmesini becerenlerimiz ve Anayasamıza koyduk bunları. Onun için yürürlüktedir. Biz de hukuka saygılı olarak diyoruz ki tamam, tabii afet ve ağır ekonomik bunalım nedeniyle olduğunda bir olağanüstü durum ilan edilebilir. Ama müsaade ederseniz Gemetra barajını sular aldı, ya delu olsaydı, işte size bir tabii afet. İşte size Gönendere'de bir ağır ekonomik bunalım. Yasamıza bakarsak hayda, gazete çıkarmak yasak, kitap dağıtmak yasak, grev yapmak yasak, yasak oğlu yasak bir yasa geçirdik bu Meclisten, maşallah her şeyi yasak ettik. Komutan kim? Bu olağanüstü durumun komutanı belirsiz bir şahıs ve ondan izin alacaksınız. Yani arayacaksınız bir de kimden izin alacağınızı adım atmak için. Bir acıip yasa geçirdik. Dedik bu yasa Anayasaya aykırıdır, buyurun biz beğenmedik, bu maddeyi, bu ağır ekonomik bunalım hikâyesini, tabii afet konusunu beğenmedik, ama Anayasamız yürürlüktedir, olağanüstü durum olarak kabul etmiştir bunu, ama ne yapılacağını da göstermiştir Anayasamız. Ona uygun olarak gelin bu maddeyi değiştirelim. Özel yasa kuralları uygulanır ifadesi böyle bir olağanüstü hal için geçerli olamaz, gelin bunu kaldıralım dedik. Olmaz efendim, Sancak değiştirilecek. Şimdi bunlarla vakit kaybetmenin zamanı değildir, madde kaldı.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; olağanüstü durumun bir tanesi daha var. Şiddetli olayların yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddi şekilde bezulma nedenleriyle ilân edilebilir olağanüstü durum. Bu da aynı şekilde düzenlenmiştir. Sayıyor, ancak şu şu şu maddeleri ve de olağanüstü durumun nedenini gidermeye yönelik olarak seçeceksin ve yalnız onları düzenleyeceksin, diğerlerine dokunamazsın. Anayasa bunu emreder. Deyin ki bu maddedir

işte. İç tehlike burda. Hükümet karar verecek, bir iç tehlike var. Bir veba belâsı çıktı, gelin bu veba belâsını önlemek için şu tedbirleri alalım diyecek, e tedbirlere yönelik olarak bu maddeler kenacak, iç tehlike bu, işte böyle çözümlenir. İhtiyaçları gidermek mi istiyorsunuz, buyurun efendim, işte yolları bunlar. İşte Anayasal yol bu diyoruz, yok olmaz, acelemiz var, Sancak değiştirilecek. Vaktimiz yoktur zaten. Gece yarısına kadar bir toplantı ve geçirilip geliyor. Bunlar çıkar yol değildir. Bunlarla ihtiyaçlar giderilmez. Bunlar aşırı yetki vererek suistimallere yol açan konular olurlar. Asayişle ilgili görevler bir maddede iç tehlikelere karşı koruma görevi başka bir maddede. Birisi yasanın başında, öteki bir bölümde. Bunların arasında bir köprü kuralım ne olduğu anlaşılmalı. İç tehlikenin ne olduğunu bilelim. İç tehlike kime karşıdır, nedir, nasıldır, bunu kim tanımlayacak? Bunlar Anayasada gösterilmiş. Bu organları belirlesinler, bu tehlike Gönendere barajını sel almaktır dendiğinde bunun tedbiri bu olur. Bu şekilde hareket edelim.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Yahut da Alpay ile Naci.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Bunları düzenleyelim dedik, maalesef bunlar da yapılmadı. Sıkı yönetim, seferberlik ve savaş hali. Burda Anayasamız gerçekten diyor ki Yasa ile düzenlenir. O zaman amenna. Bu konuda çıkmış olan özel yasa o konuda uygulanır. Hepsini birbirine karıştırıp da özel yasayla düzenleyeceğim ben deyip de ortaya çıkmanın, böyle bir yetki almanın yararı var mıdır? Bu hususta tahmin ederiz ki bir hata yapılmıştır, bu hatayı düzeltelim dediğimizde ise maalesef Sancak değişmesi var, onun için vaktimiz yoktur. Böyle bir durumla karşılaşmak ve bunu kabul etme elanımız yoktur. Anayasaya aykırı bir kural ortaya konmuştur. E Anayasaya aykırıysa buyurun gidin Anayasa Mahkemesine. Bizi böyle çağrılarla Anayasa Mahkemesine çok kez yolladılar. Ve gittiğimizde de genellikle Anayasa Mahkemesinde davaları kazandık. Marifet Anayasa Mahkemesine yollamak değil, Anayasaya uygun yasa geçirmektir. Önce biz içimizden Anayasaya uygun olduğuna inanalım, ona göre geçirelim. Anayasamız yalnız sıkı yönetim, seferberlik ve savaş hallerinde özel yasayı kabul etmektedir.

Onun dışında özel yasa yapılamaz. Ya ne yapılır? Başı boş kalacak? Veba gelirse memleket kırılacak, bu asker de bize yardım etmeyecek? Böyle bir şey sözkonusu değildir. Nasıl düzenleneceğini de Anayasamız göstermiştir, Kararnameyle düzenlenecektir. Ve tanımı yapılacak ve görevler belirlenecek, herkes de görev ve yetkisini bilecek ve ona göre hareket edecektir. Dolayısıyla bu konuda boşluk kalacaktır iddiası da yanlıştır. Böyle bir iddiada da zaten bulunulmadı.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bir de sivillerle ilgili kurallar geliyor. Az önce değindiğim gibi Anayasaya aykırı olan maddeler 10. maddeyle dondurulamaz. Çünkü yoktur. Yok olan bir şeyin dondurulmasına olanak yoktur. Dermeğe girme hakkı, sendika kurma hakkı vesaire. Sivil olarak Güvenlik Kuvvetlerinde istihdam edilmiş olan personelden esirgenemez. Ama başka bir yasayla yasaklanmış bulunmaktadır, burda tekrar ediliyor. Sebep? Bunun bir sebebi olabilir mi? Maalesef bu Yasanın iddia edildiği gibi bazı yasaların açık bıraktığı konuları doldurma amacını taşıyan hususlar da vardır. Gereksiz yere tekrarın da bir amacı olması gerekir. Nitekim bazı ifadeler değişmiş ve tamamlanmıştır. Yani geçici 10. maddeyle bu hakların ortadan kaldırıldığını, geçiciliğin devam ettiği sürece de bu hakların iade edilemeyeceği iddiası yanlıştır. Eğer doğruysa gelin bu Yasadan çıkaralım zaten öteki yasada bunlar düzenlenmiştir. Böyle bir yola niye gidilmiyor. Açık ve belirgin hususlardır bunlar. Burda terimler değiştirilmiş, düzenlenmiş ve daha pekiştirilmiş durumdadır. Bu bakımdan temel hak ve özgürlükler

bakımından üzerinde durulmuştur, ben işaret ediyorum ve geçiyorum. Ama ordunun sivillerle olan yani kendi içindeki siviller değil, toplumla ilişkileri yani iki ayrı dünyanın ilişkileri konusunda söyleyeceğimiz sözler vardır. 37 (2) de sivilleri dahi yakalamaya askeri inzabatlar yetkilidir denmektedir. Neden? Nerde? Nasıl? Askeri inzabatların geçici yaklama yetkisi en geniş şekilde verilmiştir. En geniş şekilde. 48'e geldiğimizde bütün yurt sathında görev alanı içerisine katılmıştır. Şimdi bakıyorum (1). fıkrada kendi bölgeleri içinde demektedir. Zaten otoritenin karşısında boynu kıldan ince bir Meclis, boynu ipten bir Hükümet...

FADIL ÇAGDA (Girne) (Yerinden) - UBP İktidarı.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Toplumun durumu malum. Aldık sahilleri dedik ki, sahilde denize girecek yer bırakmadınız çok yerde, nasıl olacak bu iş dedik? Hayır öyle bir durum yoktur dediler. Kırmızı kalemle işaretlenmiş haritaları gösterdiler bize, işte bu kadar bak bütün sahiller çoğunlukla açık, dalın denize. Peki dedik biz nasıl oluyor da örneğin bir Akdeniz köyü denize giremiyor? Akdeniz köyü. Güzel bir kumsal Akdeniz köyünün altında, Akdeniz köylüsü gidiyor Girne'den denize giriyor. Neden? Bu haritanın üzerinde bir küçük kırmızı çizgicik var hepsi. E kırmızı çizginin bir ucunda durana dersiniz ki gördüğün yere kadar kimse gelmeyecek, ötekine de gördüğün yere kadar kimse gelmeyecek dersin bitti sahil kalmadı. Ama o gördüğün yere kadarın hududu o çizginin üzerinde yok. O haritanın üzerinde yok.

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Roks otelin önünde balık avlayamıyor Girneli.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Onun için o ona bakar, o ona bakar, sahiller de kapatılır gider. Bir gün ansızdan

bu subaydı, beraber girerlerdi, astsubaylar biraz daha uzakta, astsubayları da öteki tarafı aldı, derken Karşıyakanın karşısında yakasız kaldı bizinkiler ve denize girecek yer bulamıyor. Böyle bir ortam içerisinde bulunmamıza rağmen kendi bölgeleri de yetmedi, (2). fıkra kondu altına Ne gereği var, bu (2). fıkraya? Karakol amirinin ve bağlı buldukları kıta karargâh ve askeri kurumun nöbetçi amirinin emriyle. Yani nöbetçi amiri artık kaç tane işareti var bilemeyeceğim, nöbetçi amirinin, emri ile de asker ve sivil kişileri geçici olarak yakalarlar. Bütün yurt çapında bu yetkiyi vermenin hiçbir anlamı ve gerekçesi olamaz. Zaten (1). fıkroda A, B, C, D, E diye düzenlenmiş, yetkiler belirtilmiş, görevler belirtilmiş, ve ona göre tutuklama, yakalama yetkileri verilmiş zaten. Niye (2). fıkraya da gerek duyuluyor ve öyle bir halde bütün yurt sathında sivillerin geçici olarak yakalanabilmesi getiriliyor. Yani bu ülkede böyle bir şeye ihtiyaç nerden duyulmuştur ki fol yok yumurta yok, sıkı yönetim ilân edilmemiş, yazıyor orda sıkı yönetim durumunda. Olağanüstü durum da denmemiş. Özel bir durumdan bahsetmiyor. Günlük hayattan bahsediyor. Normal bir yaşamdan bahsediyor ve geçici olarak yakalarlar deniyor. Böyle bir yetkinin verilmesi orduyu jandarmalaştırmadan başka bir anlama gelmez ve personel azlığı görevlerine uygun olarak personel bulunduramama durumunda olan ordumuza yeni görevler yaratmaktan başka bir şey getirmez. Böylelikle bunların bu yasadaki çıkarılması gereklidir. Bunun hiçbir izahını biz işitemedik. Hangi gerekçe ile buna ihtiyaç duyulduğunu hiç anlayamadık. Bu kesinlikle kabul edilebilecek bir durum değildir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; az önce dediğim gibi 12. kısımda asayişin sağlanması için askerin nasıl kullanılacağı ve sıkı yönetim bölümü vardır. Bu doğrudan doğruya iç tehlikeye karşı ordunun kullanılması halleridir. Az önce de söylediğim gibi dedik ki bir bağlantı kuralım, iç tehlike işte burda bahsedilen asayişin sağlanması ile ilgili ordunun görevleridir. Bu da Anayasamızın ayrıca bir bölüm olarak açtığı 4. bölümde gösterilen

hususlardır diyelim ve ona göre bu konumu düzenleyerek bu tartışmaları ortadan kaldıralım ve gerçekten herkes de görevinin ne olduğunu anlasın istedik. Fakat maalesef bunu henüz kabul ettirebilmiş değiliz. Oyle bir durum ki bir tarafta ne olduğu açıkça belirlenemeyecek ve herhangi bir değerlendirme ile iç tehlike diye tehlikeler icat edilip harekete geçme olanağı ortada bulunacak ve ondan sonra da arkasından ateş etme yetkileri gelecek. Ve de ilginç yanı şudur. 58. maddede karşımıza bir durum daha geliyor. Ateş eder ve birini yaralarsa birini vurursan sorumlu olursun dikkat et ha demesi lâzım Yasanın. Bizde diyor ki ateş eder vurursan sorumlu değilsin. Yan başlığı okuyorum dikkatle, sorumluluk. Fıkrayı okuyorum, sorumluluk yüklenemez diye bitiyor. Bari yanına sorumsuzluk deyeydiniz oldu olacak.

NACİ T. USAR (Ezazi Mağusa) (Yerinden) - Atıp vuramazsa sorumludur ama altında.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Olmaya ki atıp vuramazs ve bir gecikir bu da suçtur ha deyip (2). fıkrayla pekiştirmektedir. Belli ki birinin dili yandı, böyle bir olay başından geçti ve biz Yasaya göre aldığımız emre göre ateş ettik tuttular bizi mahkeme ettiler zarıncadık, eziyet çektik dedi onun için geldi bir madde hediye ediyorlar bize. 58. madde. Numarası bile uğursuz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bakıyorum birinde sorumluluk yüklenemez diyor, birisi de vuramazsa cezalandırılıp diyor. Böyle bir maddeyle getirilip buraya yerleştiriliyor. Buyurun dünyanın gözünüzü çevirin diye Atatürk tarafından emredilen ülkelerine. Ordumuz tabii en büyük

Atatürkçüdür, sivillere de Atatürkçü olmama, yeteri kadar Atatürkçü olmama suçunu devamlı ordu söylemektedir. Ama Atatürk medeniyet tektir dedi, o da batıdadır, gözünüzü oraya çevirin. Çevirin bakın batıda böyle bir madde göremezsiniz. Tam tersine Amerikan filimlerini seyrediyorsunuz. Amerikan filimlerinde ki batının en kötü örneğidir. Dan dun Amerikada polis adam vurmaktadır. En kötü örneğidir ve Avrupa Amerikayı devamlı bu nedenlerle suçlamaktadır. Ona rağmen bakınız bir polis herhangi bir kişiye ateş ederse ne olursa olsun nedeni, ateş ederse hangi koşulda olursa olsun ateş ederse tutar tabancayı tetiğinden böyle ve oraya gelen diğer polis memuruna teslim eder ve doğru gider tutuklattırır kendi kendini. Ateş eden herkese derhal soruşturma açılır. Her polis de bunu bilir ve buna rağmen polis örgütüne girer ve bu görevleri de yapar. Her insan bir insana ateş edeceğinde mutlaka hakkında soruşturma yapılacağını bilmesinde sayılamayacak kadar faydalar vardır. Yok biz bunun tam tersini yapıyoruz. Olacak iş değildir bu iş. Emin olun bu maddenin tahayyül edilmesine bile olanak yoktur. Ne demek ateş edersen sorumlu tutulamazsın. Ateş etmekten kaçınırsan da cezalandırılırsın. Bu şekilde ifade edilerek bir kanun yapılamaz. Ateş ediyorsan sorumluluğunu bileceksin ve hakkında araştırma yapılacak, inceleme yapılacaktır. Bunu kabul edeceksin. Bunu bilerek görevini yapacaksın. Bu bu şekilde olur, başka türlü olamaz. Bunu kabul etmenin imkânı yoktur. Yani birinin dili yandıysa bir yerlerde bunun acımını biz çekeceğiz ve getirip bunun için oy mu vereceğiz. Bir tek örnek gösterilemez çağdaş hukuk devletinde böyle bir maddenin.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sosyal tesisler ve faaliyetler diye bir de madde vardır. Savunma bizim işimiz. Meclis savunma konularında politikalar oluşturup uygulamak ve bu yurdun savunmasını sağlamak mecburiyetindedir. Biz bu görevlerimizin bilincinde olarak bakıyoruz ve görüyoruz ki ordumuzun sayısı az. Savunmamızı yeteri kadar yerine getiremiyoruz. Zaten sınırlı olarak bu görev bize düşmektedir. Ancak onun altından kalkabiliyoruz. Bunu da evlatlarımızın yeni yetişmekte olan yeni şekillenmekte olan evlatlarımızın omuzlarına yüklemiş durumdayır.

On altı, on yedi yaşında alıyoruz askere ve savunmamızın yükünü bu gençcik insanların sırtına yüklüyoruz ve bu yükün altında eziliyorlar. Oyleyse dikkatli olmak gerekmektedir, sorunlarını çözmek gerekmektedir. Diyoruz ki, böyle bir ortamda benim çocuğumu garson olarak istifade edip, yurt ödevinden uzak tutmasınlar. Ne gereği vardır? Gazino ihtiyacı varsa, gazibolar açık. Bütün gazinolara askerlerimiz gidebilirler. Gelsinler, beraber aynı gazinoda oturalım. Ama, benim evladımı garson olarak kullanmasınlar. Benim askerimi garson olarak kullanmasınlar, benim askerim. asıl görevi neyse orda kullansın. Benim yurdumun, savunmamın ihtiyacı vardır. Sayım da azdır. Dolayısıyla bu bir gerekliliktir. Yanıt? Yanıt yok. Bizim görüş reddedildi. Niçin? İlle askerın ayrı bir gazinosu mu olacak? Oyle bir düşüncedeyseniz Meclisin çoğunluğu da ödesin seremesini, koysun bütçesine parasını ve gazinolarda ödenekli sivilâler çalıştırılsın veyahut da gazinoya gelenler, gazinonun kârından garsonları ödesinler. Cevizcinin çuvalından oynamasınlar, benim evladımı alıp da oraya bir gömlek takıp önüne garsonluk yapıp da keyfe bakmasınlar. Meclisin böyle bir lükse ihtiyacı yoktur. Böyle bir lüksü kabul etmesin, ödesin seremesini ve karşılığını versin bu işin ve kapatsın. Ama, benim evladım, hudutta on on iki saat, on üç saat, on dört saat, on beş saat nöbet beklerken, arkada bir de kardeşi garsonluk yapmasın. Boşuna gitmesin bu emekler. Bu gibi tesisler herkesin bildiği gibi 1974 öncesinde de yaygındı. Her köşede bir mücahit gazinosu icad edildi. Mücahit gazinoları vur patlasın, çal oynasın, kapalı dönemde bir işe de yaradılar. Ama, kapalı dönemin arkasında, hepsi bunlar terâdilmiş vahalar haline geldiler. Gözünüzün önündedir. Sonradan, 1974'de Harekât başladığında hani mevzi, hani tahkimat?yok . Hani gazino. Gazino bol. Bunu gördük, yaşadık ve Türkiye'den gelen general da elinde değnek tak, tak omuzuna vura vura bizim komutana nerde mevziler, nerde tahkimatlar, hep gazino mu yaptınız bunun içinde diye ihtarda da bulundu ve gitti. Şimdi biz bunları bir de dirilteceğiz yasayla, ondan sonra da onlardan kâr da gelecekmış de, onu da zaruri ve resmî işlere de harcayacaklarmış. Bir iş zaruri olacak, resmî olacak ama ödeneği olmayacak veya olup da yeterli olmayacak.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden)- Kantinden.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Ve bu Meclis, bunları sağlamakla görevli olan Meclis de kabul edecek bunu. Bunun ödeneği olmayabilir.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Ama zaruridir.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Ödeneği olup da yeterli de gelmeyebilir, yeterli para da vermemiş olabilirim ben diyecek Meclis. Ama zaruri ve resmi de olacak. Onun için gazinodan kâr gelecek de bu işler halledilecekmiş.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Kantinden.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Bu, kantinden gelecek kârla da bu işler halledilecekmiş. Böyle birşeyi düşünmenin ve onaylamanın olanağı yoktur. Gelin çıkaralım bu fıkrayı. Ne lumümü var böyle bir fıkraya? Benim ordumun bir ihtiyacı varsa, zaruri ve resmi ise, ben bunu resmen öderim. Dahası da vardır sayın arkadaşlar. İşte bizim ordumuz da böyle kötü müdür? İşte herşey iyi maşallah demeye getiriyorlar. Yok. Sivil neyse, ordu da odur. Evet, bir ayrılma başlamıştır. Artık iki ayrı dünyaya bölünüyoruz yavaş yavaş. Ama, bu ayrı dünyalar da olsa yine de aynı ülkenin içerisinde, aynı tavada yanmaktayız beraber. Belki aynı dünyada olmaktan dolayı yanmakta olan patatesler gibi zaman zaman çarpışacağız.

Ama her halükârda yine de aynı tavada, aynı şekilde kızarcacağız. Bu aşikârdır. Onun için şunu söyleyeyim ki bu işler hiç de olumlu bir şekilde de sonuçlanmaz. Burdan gelen gelirler orayı, burayı süslemeye kullanılır. Böyle zaruri maruri şeylerde gitmezler. Gitmediklerinin de açık bir örneği vardır. Her yıl kargımızda Savunma Bütçesi tamamlanmamaktadır. Bakın mali raporlara, her yıl Savunma Bütçesi, Bütçede öngörülenin gerisinde gerçekleşmektedir.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Açık değil, artık verir.

ALPAY DURDURAN (Devamla) -Artık verir devamlı ve sonunda işte bak biz tasarruf ettik, ama siz başı bozuk siviller hep açık veriyorsunuz. Biz artık veriyoruz, siz açık veriyorsunuz demek istendiği de söylenmektedir. Bilmem bu anlayış da bize ithal edildi mi ama açık bir gerçek olarak kargımızda duran şudur: Bütçesi fazlalık vermektedir. Dolayısıyla bu zaruri ve resmi işlere gerekli ödenek varsa, ödeneği olmayan diye bir hal olamaz. Çünkü Meclisimize o ödenek kalemlerini görme olanağı da verilmemektedir. Bir tek madde olarak geçmektedir bu konu. Dolayısıyla böyle bir maddeye olanak olduğunu söylemek kesinlikle yanlıştır. Bu kantinlerden gelen gelirlerin keyfi olarak kimin eline geçiyorsa, onun tarafından harcanması olanağını veren bir madde olmaktan öteye gitmeyecektir. Bunlara kapı açılmamasını temenni ederim. Bir de dedik ki bu kantinlerden askerden başka birisi hiç olmazsa, alışveriş yapmasın. Türkiye'de Ordu Evletinden sivillerin alışveriş yapması yasaktır.

FADİL ÇAGDA (Girne) (Yerinden) - Ordu Pazarımız var ya.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Ordu Pazarı var. Ordu Pazarının Yönetmeliğinde de bu vardır. Dikkatinizde midir, hatırlınızda mıdır bilemeyeceğim, basında da yayınlanmıştır. İşte Ordu Pazarının Yönetmeliği. Yönetmeliğinde siviller alışveriş yapamaz yazmaktadır.

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Ucuzluk getirirler ucuzluk.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Bırakınız sivilleri, turistler bile alış veriş yapmakta, Girne çarşısı da buna karşı yıllardan beridir ayaklanmış durumdadır ve şikâyetçidirler. Milletvekillerine geldiler, gittiler. Baktılar ki milletvekillerinden bu işin hallolacağı yok. Milletvekili kim, ordu meseleleri kim? Ne hakkı var milletvekilinin konuşmaya? Bunu görünce milletvekiline, Meclise artık gelmekten vazgeçtiler, kamuoyuna duyurdular ve bu mesele böyle kaldı. Hiç olmazsa buraya dedik ki Türkiye'de yasaktır, gelin buraya koyalım bunu. O da fazla görüldü, konmadı. Bunu koymak lâzımdır. Belki bizde de yasak olur, orda da yasak olur da iki taraf elbirliği içerisinde bunu sivillere kapatır ve bir meslek örgütünün dayanışma organı haline gelir. Yoksa bu çarşının içerisinde esnafı acıtan bir unsur olmaktan öteye gitmez.

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Kârlar da zaruri işlere?

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Kârlar da orda, kantinde harcanır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ben, bizim Silâhli Kuvvetlerimiz gibi mevdudu gayet az, bu Adaya da bu kadar serpiştirilmiş olan bir ordunun bir kantin kurup da bu kantinden önemli bir yarar sağlayacağını zaten düşünmem. Boşu boşunadır bu madde. Eğer bu başka usullerle halledilmezse, bu Yasada görüldüğü gibiyse, birşey olacağı yoktur. Boşuna, bir özenti-den ileri pek gitmez. En doğrusu böyle bir kantine ihtiyaç olmadığını saptayıp, böyle kurallar da koymamaktır bu Yasaya.

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Gümrüksüz mal satacaklar Sayın Durduran. Ona gelecek sıra herhalde.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Gümrüksüz mal alma hakkı, 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti anlaşmalarına dayanan bir hakmış.

(Gülüşmeler)

FADIL ÇAGDA (Girne)(Yerinden)- İç piyasaya sürüldüğünü düşünelim.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Bizim ordunun yoktur böyle bir hakkı. Bizimki İsmail hakkıdır, onun için pek böyle bir olanak yoktur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yasa acele geçirilmeye çalışıldığı için bir ...

OMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Sizin hiç aceleniz yok yani.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Acaba izahatı var mıdır diye kendi kendime yasanın içinde karıştırdığım bir husus vardır. Yakalama. Bir yakalamadan bahsediyor, bir de geçici yakalamadan bahsediliyor. Yani birisi kalıcı mı? Nasıl olacak o zaman? Bakıyorum iki ayrı düzenleme var burda.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)- Tutup da kaçıırırsan geçici olur.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- (1)'inci fıkrada yakalamaya niyetli olanlar için olsa gerek bu. 48'inci maddenin (1)'inci fıkrasında, karakol hizmetinde bulunan subay, ast subay, erbaş ve erleriyle karakol nöbetçisi ve devriyelerin kendi bölgeleri içinde ise, aşağıdaki bendlerde belirtilen hallerde askeri veya sivil kişileri müzekkeresiz olarak yakalama yetkisine sahiptirler. Yani, birisi zikretmeden demektir o müzekkeresiz olarak. Başka bir anlamı da olamaz. Çünkü bu da bir hukuki bir tanıma kavuşturulmuş değildir. Biri zikretmeden de yakalama yetkisine sahiptirler. Yakalama yetkisine sahiptirler. Geçici yakalama yetkisi deseydi, dönüp biz de bakacaktık. Geçici yakalama demek, bu demektir diyen 49'uncu maddeye . Nedir bu, daimi yakalama yetkisi midir?

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU
(Yerinden)- Yoklama şeklinde oluyor.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Yoklamaysa yazalım yoklama
diye. Ama ne demektir yoklama?

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Yoklayabilmektir.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Adli tahkikat amacıyla yoklama
olmaz. Bir suç işlerken suçu işleyen kişilerin veya bir suç iş-
ledikten sonra kaçan kişilerin ...

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- 49(1)'de tanımı var, geçici.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- O zaman buraya müzekkeresiz
olarak geçici yakalama yetkisine sahiptir demek lâzımdır. 49'u
ifade etmesi için. Buraya bu da önerimiz olacak. Buraya bir ge-
çici sözcüğü eklensin. Aksi halde, böyle bir kategori daha kar-
şımıza çıkacak ve ne yapılacağı da belli olmayacaktır.

İÇİŞLERİ, KÖY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT
ATASAYAN (Yerinden)- Sabrımız tükeniyor Sayın Durduran.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa)(Yerinden)- İllâ törene
gidecekmiş yarın.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;
sabrı tükenen bir arkadaşımız var.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Memleketin sabrını
tüketti o.

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden)- Uç kişidir
hangisi?

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Bir arkadaşımız var. Sayın Taşkent
Atasayan, sabrınız tükendiğinde ne olacağını bana acaba lütfedip
söyleyebilir misiniz?

OMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Yakala emri ...

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Dışarıya mı çıkacaksınız?

İÇİŞLERİ, KÖY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT
ATASAYAN (Yerinden)- Geçici yakalama emri vereceğim Sayın
Durduran.

(Gülüşmeler)

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri...

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden)- Yeni memleket felsefecilerine göre sabrın sonu selâmettir. Sabret de tamamdır. Hocanın üniversitede de Muhammed'in doğum günü kutlanıyor.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU
(Yerinden)- lâiklik var efendim.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Böyle bir yasa geldiğinde birinci, özenle: üzerinde durulması gereken konu, bu dil konusudur. Bizde başka bir hukuk vardır ve başka bir dil vardır. Buna uygunluğu sağlamak gerekmektedir ve bizde bütün alışkanlıklar ve bütün yasal uygulamalar terimlerin titizlikle seçilmesine bağlı olarak yapılmaktadır. Eğer bir yerde bir terimi biraz değişik kullandınız mı, kanun yapıcı, öyle herhangi bir kişi değildir. Kanun yapıcısı bilen bir kişidir. Mutlaka bilerek yazmıştır bunu. Mutlaka bir ayrı amacı vardır diye ele alınır ve ona göre değerlendirilir. Bu bakımdan bu terimlere dikkat etmek gerekmektedir. Halbuki bu bizim hukukumuzun diline uygun olarak ele alınmış olan bir yasa değildir.

O yakalanma halini, geçici yakalanma haline döndürmek ve terim birliğini sağlamak gereklidir. Yoksa başka anlamlara çekileceği aşikârdır. "Askeri inzibatların yetkileri maddesi 37." Bunun üzerinde Komitede yeterince durulduğunu bilmiyorum, işitmedim. "Erlere dahil, inzibatlar, karakol sıfatını ve karakolların yasal yetki ve sorumluluklarına haizdirler" diye başlıyor. Yani bir er dahi bir karakoldur ve ona göre hareket eder. Kimlere karşı? Erbaş ve erlere karşı. Elbette kibarbaş ve erlerin hakkı, hukuku yoktur diye bir anlayışı kabul etmemize olanak yoktur, onu da söyleyeyim ama ondan sonra sivilleri dahi yakalamaya askeri inzibatlar yetkilidir deniyor. Bir yakalama daha çıktı başımıza. Nedir bu yakalama da? Bu da geçici yakalama ise, mutlaka bunun da yanına "geçici" diye yazmak gereklidir. Sivilleri yakalamaya yetki verilmesi üzerine...

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Sivil giyimli askeri kasteder.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Yok canım. Onu kastederse yazalım.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Ben razıyım sivil giyimli asker diye yazalım buraya. Siz razı mısınız buna?

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bırak yazalım yahu. Emin Uzun'un önerisidir bu.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Oyle ise yazalım buraya sivil giyimli asker diye.

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) - Alpay Beyi kandıracaksınız efendim biraz daha.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Yok, Sayın Emin Uzun'un ben bunu iyi niyetle söylediğine inanıyorum ama biraz...

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Değiştirme yetkisi olmadığını söylüyor.

- 918 -

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Ama biraz daha üzerinde durursak bu fikirleri terkedeceğini de biliyorum. Onun için...

(Gülüşmeler)

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Başkan müdahale etsin.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Burda sivillere karşı durum kesinlikle anlaşılabilir, kabul edilebilir bir şey değildir. İnzibatlara ekstradan yükler vermektedir. Sivili yakala. Nerde yakalayacak inzibat bu sivili belli değildir. En genel şekilde verilmektedir.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ABAOĞLU (Yerinden) - Devriye.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - E, neymiş efendim? Ağır cezayı gerektiren suç üstü halinde inzibat eri ağır cezayı gerektiren suç üstünün ne olduğunu bilecek. Ya biz Komitede suç üstü halini milletvekili olarak tartıştık, tartıştık da bir türlü tanımlayamadık. Dokunulmazlıkla ilgili bir konudur suç üstü durumu. Ve bunu tartıştık tartıştık ve doğru dürüst biz ortaya koyamadık ve inzibat eri tayin edecekmiş bunu suç üstü durumu olarak ve ağır cezayı da gerektirecekmiş. Askerlerimizde akıl var da, herhalde, sivillerimizde akıl yok çünkü bu yetkiyi askerlere vermek demek akılsızlık demektir, başka bir şey değildir.

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa) (Yerinden) - Hep Hukuk mezunu olacak inzibatlar.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Onun için bu durumun da dikkate alınması fakat aynı zamanda zannederim kabul edilecek bir şeydir bu yakalamaya geçici yakalama diye konması gerekir. Yoksa düzenlenmemiş bir durum vazetmiş olacağız ki herhalde bu da murat edilmemiş olmalıdır. Askerin yetki ihtiyacı olduğunda bir inanışa sahip değilim. Çünkü askerimiz maşallah

919/...

dilediğinde, dilediği yetkiyi kullanmaktadır. Güzelyurt olayı da bunun, herkesin bildiği bir kanıtı idi. Sayın Çağatay Başbakan, Güzelyurtta inzibatlar girdi birkaç öğrenciyi dövdüler. Güzelyurt'tan sorun çıktı biz uğraşmaya, teskin etmeye, çalışmaya mecbur kaldık. Teskin etmeye çalışmaya mecbur kaldık. Sayın Çağatay bize meseleyi anlattı. Dedi ki; işte böyle oldu, bir subayın çocuğunu dövdüler...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Çocuklar.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Çocuklar, bunun üzerine subay da gitti, inzibatları yolladı, inzibatlar da girdi dövdüğünü sandıkları çocukları dövdüler. Başbakan bana bunu anlattı. Ondan sonra gittim evime, Mecliste dinledim kendisini, açtım radyoyu baktım, Sayın Başbakan açıklamada bulunur.

Güzelyurtun okulun bahçesinde öğrenciler aralarında kavga ettiler, bunun üzerine okul müdürü inzibatları çağırdı ve öğrencileri ayırdı. Böyle bir ülkede, bir Başbakanın böyle davranmak mecburiyetinde hissettiği, kendini böyle bir mecburiyette hissettiği bir ülkede, askerın yetkiye, ihtiyacı mı vardır yasal yetkiye? Başbakan bile, hop hazır ol dendiğinde selâmi patlatmaktadır.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Esas duruşa geçer.

ALPAY DURDURAN (Devamla)-Dolaşısıyla böyle bir yasal yetki ihtiyacı ben kabul etmiyorum. Burda, doğrudan doğruya objektif olarak konuya bakıp, objektif bir düzenleme yapılmasına taraftarım. Sivillerin bu inzibatlarla yakalanmasına, doğal olarak karşı çıkıyorum ve diyorum ki yazmayalım yasaya bunu. Ayıptır, yarın derler ki ne yazdıydınız yasaya bunu? Ama fiilen olmuyor mu? Oluyor ve olacaktır bunlar. Maaşesef, bir Başbakan bile bu tavrı takınabiliyor, bunlar olacaktır bu ülkede. Ama hiç olmazsa bunun için elimizi kaldırmaya mecbur hissetmeyelim kendimizi diyorum. Yani, biz de Sayın Çağatay gibi kaldır elini, indir elini yapacağız burda?

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden)- Devam edeceksek, devam edecek misiniz Sayın Durduran? Sayın Başkan acıktık efendim.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Git ye. Git canım ye.

(Gülüşmeler)

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Sayın Başkan ...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Durduran, buyurun devam edin.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Bu söylediğin, komutanın kulağına giderse bu iş ...

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; az önce bir tartışma oldu, Meclisin çoğunluğu dışardaydı. Yani, burda dinleme mecburiyetinin olmadığı bellidir. Dolayısıyla, arkadaşlarımız giyip yemeğini yiyebilirler.

BAŞKAN - İsteyen dışarı çıkabilir.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Ve tekrar gelebilirler. Bunda bir sorun yoktur.

BAŞKAN - Evet, devam ediniz Sayın Alpay.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden)- Zaten onlar dinleseler de birşey değişmez Sayın Durduran.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu erbaş ve erleri yakaladıkları gibi sivilleri de yakalamaları askeri inzibatların, kendilerini buna yasal olarak yetkili görmeleri birtakım gerekçelere bağlı olmak zorundadır. Bu gerekçeler ise burda yalnız ağır cezayı gerektiren suç üstü hali gibi bir durumla tanımlanmıştır. Ben, bir inzibat erinin anlayabileceği dilde bir babayiğit varsa çıksın da bu durumları tanımlasın derim. Çünkü, bu Meclisin bir Hukuk Komitesinde, bir komitesinde dahi bu suç üstü durumları ve ağır cezayı gerektiren suçun ne olduğu hakkında bir yargıya varılamamıştır. Ve dahasını da iddia ederim. İsteyen hukuk kitaplarını da karıştırabilir. İsterlerse kendilerine hangi kitabın olduğunu, ismini de söyleyebilirim. Gelsinler, hukukçular, profesörler bile bunun altından kalkamamışlardır ve hele bizim ülkemizde, ağır cezayı gerektiren suçun ne olduğu da tamamen belirsiz sayılabilecek kadar çapraşık bir husustur. Bu Mecliste kaç defa biz yasa geçirdik ve yanlışlar yaptık. Ağır cezayı gerektiren suçun ne olduğu konusunda kaç defa yasa geçirdik ve yanlışlar yaptık. Döndük, geri aldık ve başka yaptık. Onun için bunlara dikkatli olmak gerekmektedir. Bizde ağır ceza mahkemesi diye bir ağır ceza mahkemesi de yoktur devamlı.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Hassa eskorttur. Büyük Meclis.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Evet, dolayısıyla böyle bir durum da yoktur ki o mahkemenin yetkisine giren suçlar diyebilirsiniz. Oyle bir durum da yoktur. Dolayısıyla bir inzibat erinin bunun altından kalkması ve sivilleri buna dayanarak yakalaması olanaksızdır. Böyle bir şeyi hayal etmeyelim, yasalarda böyle birşey koymayalım. İnzibat eri böyle birşeyin değerlendirmesini yapamaz.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT
ATASAYAN (Yerinden)- Eğitilecek Alpay.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Sizi eğitsinler önce. İnzibat
erine sıra gelinceye kadar sizi eğitmek lâzım.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla)- Sizi eğitmeye uğraşıyoruz.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Umit sahibi olmayın hiç.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; inzibat erlerinin
geçici yakalama yetkisi diye bir de 39'uncu madde vardır. (1)'inci
fıkrasında kimlerin olduğunu sıralamakta ve bendlere atıfta bulun-
maktadır."Adli bir vazifenin yerine getirilmesine müdahale halin-
de" yani farkında mıyız?

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Ne yazdığımızın?

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Ne yazdığımızın? Oldu olacak gelin
değiştirelim bizim Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Silâhlı Kuvvetleri
şeyini, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Silâhlı Jandarma Komutanlığı
yapalım, olsun bitsin. İnzibat eri yakalayacakmış sivilleri geçici
olarak. Diğerinde kalıcı değildir inşallah, geçicidir tahmin edi-
yorum ve inşallah düzeltilecek diyorum. İnşallah kalıcı yakalanma
değildir o.

Burda "geçici" deniyor. Geçici olarak yakalandıktan sonra siviller böyle birşeye nedir yani adli bir vaziyetin yerine getirilmesine müdahale halinde...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Adli vaziyetin yerine getirilmesi halinde, hakime saldırmadır.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Bizim ülkemizde böyle bir durum yoktur. Bizde gördünüz mü iki jandarmanın arasında elde demir kelepçelerle, bir kişi mahkeme huzuruna çıkarılsın? Böyle bir durum gördünüz mü? Bizde jandarma yok. Kendi böyle birşeyi yapıyorsa askerın, inzibatın böyle bir durumu yapmasına da olanak yoktur ki kendine müdahale edilsin. Hiçbir şekilde bu Yasanın Kıbrıs Hukuk Sistemi ile intibakından bahsedilemez.

NACİ T. USAR (Devamla) - Kopya.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Ve böyle bir bendcik koymakla da bu işleri düzelttiğinizi zannediyorsanız yanılıyorsunuz.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - İthal malı.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Karmakarışık edeceksiniz ve sivil idare ile sivil mahkeme ile askeri makamları birbirlerine sokacaksınız. Başka bir yararı olmayacaktır bu maddelerin. Boşu boşuna, hiç üzerinde düşünülmeden, bizim hukuk sistemimizle de bir intibakı sağlanmadan bu konular düzenlenmeye çalışılmaktadır. Bu kadar çok madde üzerinde, bu kadar karışıklık yarattıktan sonra bir sancak değişimi için halâ daha siz bu Yasayı geçirmek niyetinde iseniz ben bunun manasını anlamakta güçlük çekerim. Yani bu Meclis, oturup doğru dürüst bu Anayasaya uygun olarak bir iç hizmet yasasını görüşemez mi, düzenleyemez mi?

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; İç Hizmet Yasası adı ile bir yasa geçiriliyor. Keyfi kadrolar kurulacak, keyfi atamalar yapacak, keyfi terfiler verilecek, keyfi bir ordu yaratılacaktır. Ve bu ordu jandarma kuvveti gibi kullanma

yetkilerini elinde bulunduracak, iç tehlikelere karşı da yani bize karşı da kullanılabilir.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Tehlikeli insan mısınız?

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Tehlikeli insan diyor, inşallah olacağım bir gün. İnşallah bir gün olacağım. Ama tehlike izafi bir kavramdır. Kime karşı ve ne tehlikesi tanımlarını içeren bir konudur.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bütün siviller.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Cumhuriyete karşı.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Elbette ki bir partiye karşı, diğer parti bir tehlikedir. Ne bakımdan? Seçim bakımından. Hukuk çerçevesinde Anayasa içerisinde bir siyasal yarışma bakımından bir tehlike halindedir.

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) - Rekabet halinde.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Tehlike, tanımı geniş olan bir tanımdır ve ne anlama geldiğini tayin etmek de zordur. Bunlar söylendiğinde işte bize ordumuz yok yahu böyle şeylere karışmaz, yok ordumuz böyle iş yapmaz falan denmektedir. Ben açıkça şurda söylemek isterim ki ordumuz politikanın göbeğindedir, ordumuz bir ideolojinin sahibidir ve o ideolojiye karşı da elinden gelen herşeyi yapmaktan kaçınmamıştır hiçbir zaman.

Seçimlerde ben orduyu karşımda buldum. Meşhur kampımızda subay yetiştirirler, subayların toplantısı bittikten sonra televizyon açıldı, Durduran televizyonda görüldü. İşte bizim Makariosumuz diye bizim subaylarımıza takdim edildim. Kampın komutanları tarafından. Gittim bir yere, eski yeni...

MİLLİ EGİTİM VE KÜLTÜR BAKANİ SALİH COŞAR (Yerinden) -
Nasıl takdim ettiler?...

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Bizim Makariosumuz diye tak-
dim ettiler bizi.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Evet.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Ve bizim niyetlerimiz, ve-
saiyelerimiz hakkında brifingler verildi. Kime?... Benim
yeğenime. Verdim evlâdımı ben, yeğenimi aile olarak verdik
biz, alın yetiştirin, yurdu savunsun dedik, verdik. İki yıl
emri altında kalacak. Dediler ki o adam bir haindir, bu
düşünce de bir suçtur dediler. Ve seçimde de böyle karar
alacaksınız diye telkinlerde bulunuldu. Bu açık bir konudur.
Onun için öyle geçirmek mümkün değildir bu konuları. Bu
konular üzerinde ciddi surette durmak ve gerçekten demok-
rasinin emrinde bir ordu yaratmak gerekmektedir. İş o
raddeye kadar vardırıldı ki bu ülkede en ücra köyde san-
caktarlık, vesairelik yapanları bile topladılar, getirdi-
ler seçimlerde ve seçim sathı mealinde her türlü siyasî
faaliyeti yaptırıldılar ve bildiğiniz gibi emekliye ayrılan
ordu mensupları bile halâ daha göbeklerinden orduya bağlı
halde bulunurlar, bu bir gelenektir.

Ve resmi, resmi değil, emekli, emekli değil, karşımızda kesinlikle bir siyasi faaliyetin yapıldığını gördük. Bunu fiilen yaşadık. Onun için bize kimse siyasetin dışında ve üstündedir demesin. Biz o anlamda alırız ki çıktı siyasetin üstüne tepiniyor. Başka anlama gelmez bu. Çünkü bir insanın siyasetten uzak kalmasına olanak yoktur. Savunmanın kendisi de bir siyasettir ve o politikanın saptanmasında da sivil yönetim, demokratik, seçilmiş halk iradesi egemenliğin sahiplerinin sözünün olması gerekmektedir. Bunları sağlayan bir yasa geçiriyoruz maalesef. Tam tersine demokratik olarak oluşturulmuş anayasal organlardan ayrı ve hukuk sistemimize tamamen ters yetkiler veren bir yasa geçiriyoruz. Bunun geçici 10. maddesi ile ilişkisi ancak çok sınırlı olarak kurulabilir. Onun dışında kurulmasına olanak yoktur. Hele 1975 Anayasasına aykırı doğmamış olan, doğmamış olan hususlar da katılmakla 10. madde ile bir ilgi kurulamaz. Onlar doğmamıştır, onları da katmamak lâzımdır ve yeni bir jandarmalık müessesesi gibi inzibatlık vesaire yaratmak da ilk defa bu yasa ile gelmektedir. İlk bu yasa, benzeri sevk edildiğinde yıllar önce oluşan tepkiler karşısında geri çekildi. Şimdi en yumuşak ortamı mı buldular, nedir? Yine böyle bir yasa geçiyor. Çok üzüntü ile anıyorum bu Yasayı. Böyle oturup halk işi milletvekiline yakışmaz. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Alpay Durduran.
Buyurun Sayın Mustafa Adaoğlu.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU - Sayın Başkan, saygıdeğer arkadaşlarım; Cumhuriyetçi Türk Partisi Sayın milletvekili Naci Talât ve Toplumcu Kurtuluş Partisi Sayın milletvekili Alpay Durduran Beyin genel görüşme konusundaki görüşlerini izleyebildiğimiz oranda dinledik. Biz, maddelere gelindiği zaman, gerekmesi halinde atıflarda bulunacağız.

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Efendim,
Devlet Matbaasında, bir bilgi aldık ki Yasa orda basılmaktadır.

UMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden) - Matbaa niçin yapıldı,
basılsın diye.

NACİ T.USAR (Devamla) - Yasa daha görüşül-
mektedir efendim.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) - Mali kaynakları
niye heba ediyorsunuz?

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Konuşmamızın özü şu
esasa... Değerli arkadaşlar; konuşmamızın özü iki noktaya
dayanır. Birinci nokta arkadaşların ortak bir görüşüdür
gibime geliyor. İlgili Yasanın Anayasa ile olan ilişkisi
konusu. İkinci nokta, arkadaşlarımız bu Hizmet Yasasında
iç hizmeti düzenleyen Yasa Tasarısında askere dönük işlem-
lerden ziyade, asker sivil ilişkilerine yönelik noktalar
üzerinde durdular. Herşeyden önce şöyle bir giriş yapmak
istiyoruz. Bunu hiçbir şahsa veya partiye mal etmeden
söylemek gereği vardır. Bu memlekette demokrasi çarkı
vardır. Bu memlekette demokrasi ve anayasal düzen büyük
ölçüde onur verici bir noktadadır. Şöyle ki, demokrasinin
yaşı, bu Devletin yaşına eşdeğerdedir. Bağımsızlık savaşı
veren çok nadir, hatta belki de tarihsel olarak somut
anlamda örnek gösterme yönünden sıkıntıya uğrayacağımız
bir olayı bu toplum, bu halk yaşattığı için de
gerçekten kutlamaya değerdir. Bir taraftan savaşım
vereceksiniz bağımsızlık için, bir oluşumdan sonra

devletini kuracaksınız ve 75 ve 75'ten sonrasında, çağdaş bir Anayasa ile birlikte devlet kurma işlevi koşut gidecek. Bu az buçuk işler değildir arkadaşlar ve elbetteki muhalefet partileri olsun, iktidar partisi olarak özellikle, böyle bir oluşumda görev alan, başta halkımızı ve partimizi kutlamak gereğindeyiz. Somut koşullar bunlardır bu memlekette, somut koşullar bunlardır. Ateşkesin yapılmadığı, siyasal sorunun hala gündemde olduğu, belgelerin hergün tartışıldığı, dünya platformunda Kıbrıs Sorununun birinci değilse bile yine aktüalitesini, güncelliğini koruduğu son 10 yıl içerisinde dahi Kıbrıs'ta demokrasiyi, Anayasası ve hukukun üstünlüğünü yaşatma savaşımında bulduk ve bu savaşımında elbetteki 74 öncesinde tüm halkımız mücahitti. 74 sonrası devlet oluşumunun öngördüğü Anayasa gereği diğer organlarla birlikte, devletin gerektirdiği diğer Anayasal organlarla birlikte elbette ki güvenlik kuvvetleri de gerek yasa, tüzük, yönetmelik ve Anayasal yapıda bir örgütlenmeye, bir teşkilatlanmaya gidecektir. Bu devlet olmanın doğal gereğidir. Bu nedenle güvenlik kuvvetlerimizin Anayasal erkin gereği olarak kendi örgütsel yapıları ve o örgütsel yapıların gerektirdiği, işlevsel, fonksiyonel, görevsel eylemlerini yerine getirmek bakımından yaptıkları düzenlemeleri ayrı bir dünyaya çekildikleri anlamda kabul etmiyoruz. Konuyu öyle anlayacak olursak, bu Meclisin de kendine göre ayrı bir mekânı, ayrı bir iş düzenlemesi, ayrı bir yapısı vardır. Eğitim kuruluşlarının kendine özgü bir yapısal durumu vardır. Onun için örgütsel yapının öngördüğü somut gerekleri yerine getirmek, ordunun, kışlasında olması, ordunun kendi iç gereksinmelerini karşılamak için kantine kuruluşuna gitmesi veyahutta ordunun gerektiği de bu sosyal tesislere yönelmesi doğal bir gerçektir.

NACI T. USAR (Gazi Magusa) (Yerinden' - Gazino sahibi olması?

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Sorun o değil
Sayın Adaoğlu, sorun militarizmdir.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Militarizm yok kardeşim.
militarizm bu memleketin istesek de istemesek de halkının
ruhunda yoktur. Sevecen, toleranslı, tahamüllü. Vurguladık
az önce, ender bir ülkedir. Hem bağımsızlık savaşını vere-
ceksin, hem o savaşla birlikte demokrasiyi kuracaksın,
hem o savaş daha noktalanmayacaktır. Var mı başka bir
ülke? Bağımsızlık savaşı ile uğraşan ülkelerde genellikle
tek parti rejimi uygulanmaktadır. Bakınız...

HASAN SARICA (Lefkoşa) (Yerinden) - Türkiye
Cumhuriyeti 1950'de

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Mısır'da öyle olmuştur,
Mısır'da öyle olmuştur saptırmıyoruz konuyu. Tarihsel,
somut örnekler veriyoruz, somut konuşmuyoruz. Mısır'ından
tutunuz, Hindistan'ına kadar, Pakistan'dan geçin, hatta
Türkiye'mize kadar, tarihsel bir gerçektir. Ama bizim
memleketimizde onun için militarizm vehmi, vehimdir
bunlar arkadaşlar.

Vehimlere göre, birtakım vehimlere göre şekiller çizmek ve bu şekillerin ortaya koyduğu kompozisyon çerçevesinde ordunun görünümüne yanlış imajlar vermek gerekmez gibime geliyor ve biz bu çatı altında hiçbir siyasal partinin de Cumhuriyetçi Türk Partisi olsun, Toplumcu Kurtuluş Partisi olsun, içinde bulunduğum Ulusal Birlik Partisi olsun öyle bir anlayış içinde değilizdir. Ulusal Birlik Partisi ordunun sahibi de diğer partiden eleştiri yaptıkları için böyle bir anlayış ve demogoji içerisinde değiliz.

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Siz orduya sahip değilsiniz, ordu sizin sahibinizdir.

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Katiyetle. Bir karışıklık...

MEHMET CİVA (Lefkoşa)(Yerinden) - Görüyoruz protokolü. Milletvekili değil de asker oturur Devlet protokolünde.

BAŞKAN - Lütfen arkadaşlar, lütfen dinleyelim.

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Lütfen. Şimdi münferit... Ona da geleceğiz. Münferit bu memlekette genellikle adet oldu. Bir düşünce şeyi olarak konuya yaklaşıyoruz. Bir yaklaşım olarak konuyu eleştirmek istiyorum. Bir adet oldu. Herhangi bir kuruluşta, örgütte. Bu partilerimizde de olabilir. Bir devlet organında da olabilir. Münferit bazı olayları genele teşkil etmek suretiyle o kuruluşların manevi şahsiyetini zayıflatmak. Bundan vazgeçmemiz lâzımdır arkadaşlar. Bu kendi siyasal yapımızda da olabilir. Bu münferit teker teker mantıksal silsileye de uymaz. Ne tüme varım silsilesinde mantıksal düzenlemede bu vardır ne tümünden gelen mantıksal silsilede vardır. Onun için değerli dostumuz Alpay Durduran Bey kardeşimizi biz tasvip etmiyoruz, onaylamıyoruz. Çünkü arkadaşlarımız huzurunda bunu Sayın Komutanla çok olgunlukla istişare bakımından içtüzük gereği gelmişlerdi, orda da konuyu

görüştük. Ama şu mantık silsilesinden hepimizin vaz-geçmemiz gerektiğine inanıyorum ben. Münferit bazı olaylar elbette ki değerlendirilecektir. Elbette ki toleransla karşılanmayacaktır. ama benim altını çizmek istediğim husus teker teker özel olaylardan hareket ederek çok seyrek özel olaylardan hareket edilerek bir siyasal parti olsun, bir devlet organı olsun, bir askeri kuruluş olsun onu oluşturan bireyleri kendi keyfi hareketlerini o kurumun genel manevi yapısına yaygınlaştırmayalım. Bundan büyük yaralar alırız. Hepimiz yaralar alırız. Kalkarız bu defa şu partiden tek bir kişi şu harekette bulundu, vay bu parti ne hallere geldi. Şu organda bir kişi yasal olmayan bir harekette bulundu vay. Ben bunu koymak istiyorum bir "concensus" olarak bir uzlaşma noktası olarak. Bu nedenle ordunun ve Güvenlik Kuvvetlerimizin yaşadığımız tarihsel koşullar içerisindeki yeri ve işlevi hepimizce malumdur. Bu Yasa Tasarısının Anayasa ile uygunluğu konusunda kalın çizgiler ile bazı değişikliklerde vurgulamalarda bulunmak istiyorum.

Anayasanın 117'nci maddesi Anayasanın Sayın Alpay Durduran da vurgulamışlardır. Yalnız bu maddeye yaklaşımda farklılıklarımız vardır, farklı yorumlarımız vardır ve maddenin kendisi zaten içeriği bakımından farklı yorumlarda bulunmaya müsaittir. Onun için ne onun yorumlaması açısından ki tutum, ne bizim yorumlamamız açısından ki tutum hiçbir surette haklılığın ifadesinden ziyade Anayasanın yazılış içeriği bakımından ortaya çıkan noktalardır. Fakat bizim yorumlayışımızdaki gerekçeleri de ben ortaya koyacağım. Neden böyle yorumluyoruz? Yani bu Yasanın antidemokratik olmadığına, salt bir kılıf uydurma açısından değildir. Ya da bundan önce çıkan yasaların. Çünkü onun bağlamını da yapacağız. Savunma ve işbirliği geçici madde 10. "Kıbrıs Türk Halkının savunması ve iç güvenliği ile milletlerarası durum gerektirdiği sürece bu Anayasanın 117'nci maddesinde yer alan kurallar yürürlüğe girmez."

Gerekirse 117'inci maddedeki kuralları da belirleriz. Anayasa yürürlüğe girdiği tarihte, dış ve iç güvenliğin sağlanmasında kullanılan bütün kuvvetlerle, bunlara ilişkin olarak uygulamada olan usul ve hükümlerin ve bu konularda kabul edilmiş ve edilecek iş birliği esaslarının uygulamasına devam olunur. Biz bugünkü Kıbrıs'ımızın somut, tarihsel, siyasal ve güncel yapısında Anayasanın 10'uncu maddesinin hala daha zamanlama bakımından geçerliliğini devam ettirdiği kanısındayız. Gerekçe; siyasal sorun çözümlenmemiştir, gerekçe; barış yapılmamıştır, gerekçe; ateşkes dahi bu memlekette yapılmamıştır. İşte yaşadığımız günlük hayatta ve tarihsel gerçekler ışığında, bu gerçekler varlığını devam ettirdiği sürece Ulusal Birlik Partisi Anayasanın geçici 10'uncu maddesinin kendisine verdiği haktan hareketle güvenlik kuvvetleriyle ilişkili yasaları bu Anayasal çerçevede içerisinde mütaala edilecektir. Eğer böyle bir sorun zamanlama bakımından böyle bir gereklilik ve gerekçe ortadan kalkmıştır diye vurgulama gereği varsa, ki bunun hiçbir arkadaşım tarafından kabul edildiği kanısında değilim, o vakit tartışma daha değişik boyutlara gidecektir elbette. Yine insan temel, bu değişiklik bir bağlantıyı daha kuralım arkadaşlar. Önümüzdeki Tasarıda, ama geçmişte diyebilirsiniz doğru muydu, yanlış mıydı? O ayrı bir konu. Geçmişte KTFD Anayasasına bağli olarak güvenlik kuvvetlerimizin kuruluşunu, örgütlenmesini ve diğer hizmetlerine ilişkin

çeşitli düzenlemelere ait kurallar çıkmıştır bu Yasama Meclisinde ve önümüzde bulunan Yasa Tasarısındaki birçok kurallar, maddeler, fıkralar geçmişte KTFD Anayasasına dayalı olarak Kıbrıs Türk Federe Meclisinde çıkan ilgili kuralları, bir düzenleme, bütünlüğü içerisinde yeni baştan büyük ölçüde aktarmak noktasındadır. Bakarsak detaylara girmek istemiyorum genel görüşme içerisinde, bakarsak 15/79 Güvenlik Kamu Görevlileri Yasasına, Güvenlik Kamu Hizmetlerinin yerine getirilmesi ile ilgili istihdam şekilleri vardır. Bu istihdam şekilleri içerisinde askari personel yanında, sivil personelin de güvenlik kuvvetlerinin istihdam örgüt yapısı içerisinde yer alan sınıflar ve birimler olduğunu açıkça görürüz. Yine askerin dış güvenliğine, yalnız dış güvenlik konusundaki değişiklikler vardır. Elbetteki temel asli görevi özellikle Kıbrıs'ımızın içinde bulunduğu özel konullarda askerimizin elbette temel fonksiyonu odur. Ama kendi askeri bölgelerinde ve karakol olan bölgelerde, ki o noktaya geleceğiz. Birtakım değerlendirmeler de vardır. Kaldı ki yine 29/76 sayılı Güvenlik Kuvvetlerinin Görevleri ile İlgili Yasada, Güvenlik Kuvvetlerinin görevleri, fıkra (3)'te "Güvenlik Kuvvetleri iç ve dış güvenlikten sorumludur yetkisi ile donatılmıştır." açıkça madde 3. "Güvenlik Kuvvetlerine iç ve dış güvenlikten sorumludur." Elbette ki iç güvenlik ve dış güvenlik konusunda barantez açacak olursak, söylenecek sözler, yorumlar, yaklaşımlar birbirinden farklı olacaktır.

Bu farklılığa da biz demokrasinin de farklı parti programlarına sahip örgütler olarak saygı ile toleransla, hoşgörü ile karşılama görevindeyiz, durumundayız da.

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa)(Yerinden) - Hem hoşgörü, hem tolerans.

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Zaman, zaman yapıyoruz. Evet. Vurgulamak bakımından. Pekiştiriyoruz. Hocalıktan geldik, böyle şeyler olur. Evet, yine arkadaşlar; temel hak ve özgürlükleri genelde baktığımızda, temel hak ve özgürlüklerin dokunulmadan, yasalarla düzenlenebileceği anayasa koyucunun amir bir hükmüdür. Fakat yine Anayasa, çünkü deniyor ki, bu Yasa Tasarısı ile Ulusal Birlik Partisi ve Yeni Doğu Partisi Hükümetleri ve onların Meclis Grupları çalışan kesimin temel hak ve özgürlüklerine büyük bir kısıtlama getirmektedirler. Anayasanın 54'üncü maddesine bakacak olursak, toplu sözleşme ve grev hakkı başlığı vardır. Bu başlığın 3'üncü fıkrası, aynen okuyorum. "Yargıçlar, savcılar, silahlı kuvvetler mensupları, polis mensupları ve sivil savunma kilit personelinin grev hakkı yoktur diye açık bir hükümle vurgulamaktadır.

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa)(Yerinden) - Sivillerden söz etmiyor efendim, o maddede.

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Yargıçlar, savcılar, silahlı kuvvetler mensupları, polis mensupları; silahlı kuvvetlerin, polis mensuplarının kapsamına hangi personelin girdiği hususu da 15/79 sayılı yasada belirlenmiştir.

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden) - O da bir parçasıdır. Orduda çalışan bir sivilin , bir parçasıdır.

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Yine elbette ki ben Anayasal gerçekleri ortaya koyacağız. Bunun böyle olmasını temenni etmiyoruz ve katiyen şahsım adına da hiç etmiyorum. Anayasanın 15'inci maddesi hayat ve vücut bütünlüğünün bazı koşullarda yasa ile konulması halinde kısıtlanabileceğini de ortaya koyuyor. Madde 15, fıkra 3. "Yasa ile konduğu zaman ve gösterildiği şekilde kişinin ve mal varlığının başka türlü

kaçınılması ve tamiri olanaksız aynı derecede bir zarara karşı savunulması veya bir kişinin yakalanması ve yasaya uygun tutukluluktan kaçınmasının önlenmesi; ki çok kullanılmıştır bu yakalanma konusu veya bir ayaklanmanın veya karşı koymanın bastırılması amacı ile girişilen eylem sırasında kesin olarak gerekli olduğu kadar zor kullanmak suretiyle yaşama son verilmesi 1 ve 2'nci fıkra kurallarına aykırı sayılmaz.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) - Yani tamamdır bu Sayın Adaoğlu?

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Ben tamamdır, değildir demiyorum. Ben burda Anayasanın amir hükmünü okuyorum. Yani temel hak ve özgürlükler Anayasanın genel bütünlüğü içerisinde bazı özel koşullarda kısıtlanabileceği konusunda yasa koyucunun, ki bu Meclisten geçmiştir, referandumla yaşama geçirilmiştir. Ben doğrudur veya değildir diye kendi kişisel görüşlerimi söylemiyorum.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Yorum ona aittir, yorumu o yapsın.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden) - Onlar Anayasaya oy vermediler ki oy kullansın.

BAŞBAKAN DR.DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) - Meclisten geçti ama.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Bir tabii zamanlama...

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa)(Yerinden) - Asker o yetkiyi demiyor Sayın Adaoğlu. O yetkiyi asker...

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Geneldir. Bir noktaya dokunmak istiyorum.

MEHMET CİVA (Lefkoşa)(Yerinden) - Hep noktalara dokunabilirsin. Sabaha kadar dinlemeye hazırız.

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Müsaade buyurun arkadaşlar: Sorumluluk konusu ve sorumsuzluk konusu, ki ilginç ve önemli noktalardan bir tanesidir. Yalnız bu noktaya atıfta bulunmamıştır, hatırlatmak bakımından söylüyorum. Çünkü önemli bir noktadır ve her olayın ceryan ettiği haller ve şartlar gözönünde tutulmak koşulu ile bu kısım kurallarına göre silahı kullanan asker ve silah kullanma emrini veren birlik komutanı sorumluluk yüklenemez, ki hangi koşullar silah kullanmayla ilgili durumlar, koşullar, şartlar, daha önceki maddelerde belirtilmiştir ve biz Ulusal Birlik Partisinin Komitedeki üyeleri olarak bu sorumluluk konusunun bazı keyfi hareketlere yönelebileceği hususunda bizim de tereddütlerimiz vardır ve Komitede şu şart bendinin eklenmesini ve sorumluluk getirilmesini vurguladık. Bundan bahsetmedik yalnız burada, yalnız o kısım. Ancak bu kısım kuralların öngördüğü koşulların oluşmaması ve keyfi silah kullanılması halinde, koşullar oluşmadığı halde asker veyahut kişi kendi aklına geldiği takdirde ateş etmesi halinde, silah kullanan asker ve/veya silah kullanma emrini veren birlik komutanı sorumlu tutulur.

OMER DEMİR (Gazi Magusa) (Yerinden) - Cezalandırılır demek istiyorsunuz?

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Evet. Arkasında zaten var aynı şekilde. Silah kullanma yetkisini yine bu gibi (2)inci fıkrada da işlenen suçun hangi esaslara göre cezalandırılacağı noktasında atıflarımız da vardır. 29/83 sayılı Askerin Disiplin ve Ceza Yasası çerçevesinde.

OZKER OZGUR (Lefkoşa) (Yerinden) - Koşulların oluşup oluşmadığını kim belirleyecek?

NACİ T. USAR (Gazi Magusa) (Yerinden) - O asker çocuk.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Magusa) (Yerinden) - Bu iş bitti Naci.

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; maddelere gelindiğinde konu değerlendirilecektir.

NACİ T. USAR (Devamla) - Yaşa ondulin.

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Değerlendirilecektir. Biz maddelerin görüşülmesi konusunda da görüşlerimizi kısaca arz edeceğiz. Dinleme hoşgörüsü gösterdiğiniz için teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım arkadaşlar.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mustafa Adaoglu. Başka söz almak isteyen?...Buyurun Sayın Alpay Durduran.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayın Komite Başkanını dinledik. Olumlu bir değişiklik yaparak bir maddenin düzenlendiğini burda zikretti. Doğrudur, bir maddeye bir ek yapılarak sorumluluk konusunda bir karşı denge oluşturdular. Ancak maddenin tabiatının değiştiğini söylememize imkan yoktur. Sorumluluk bahsi ile düzenlenen 58'inci madde, sorumlu tutulamayacağını ifade etmektedir. Sorumlu tutulamaz demektir, ancak buna eklendi ve dendi ki "bu kısım kurallarının öngördüğü koşulların oluşmaması ve keyfi silah kullanması halinde ve silah kullanan asker ve/veya sivil kullanma emrini veren birlik komutanı sorumlu tutulur."

OMER DEMİR (Gazi Magusa) (Yerinden' - Keyfi hallerde sorumlu tutulur.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Hem keyfi, hem de bu koşulların oluşmaması halinde sorumlu tutulur denmiştir. Şimdi esasında, aslında madde şöyledir; kullanırsan sorumlu değilsin, kullanırsan sorumlu olursun uyarısını yapacağına yasa.

kullanırsan sorumlu tutulmazsın şeklinde ters bir ifadeye sahiptir. Arkasından gelen de, lazımdır da kullanmazsan, suç da işlersin şeklinde, tamamen bunu pekiştiren, tamamen tersleştiren bir maddedir. Ve Komite de bunu cennette olduğu var sayılan tuğba ağacına benzetti. Yani kökleri yukarıda, dalları aşağıda. Şimdi dalın bir tanesini çıkardı yukarıya komite, . . . dedik ki bu işler böyle olmazsa sorumlu tutulur dedi. Dedi ama, değişmedi ağacın yine kökleri havada, dalları toprağın altında, yalnız bir tek dalı dışarıda hale geldi. Başka bir şey olmadı yani.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Yani meyve vermeyen diyorsunuz?

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Bu madde düzenlenmedi. Meyve filan olmaz o ağaçtan. Tam tersine biz istiyoruz ki yasa desin, bu şartlar altında kullanacaksın. Demıştır.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Başkan, söz istiyorum.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Dedğine göre bu 58. maddenin bir gereği yoktur bu Yasada. Bunun çıkarılması gerekmektedir. Nasıl kullanılacağına koşullarını elyettirmiş. Dolayısıyla bu (2). fıkrayla zorlanmaktadır, silâh kullanmaya teşvik suçu işlenmektedir bu Yasada. Başka bir şey değildir. Kullanmazsan suç işlersiniz demek, kullanmaya teşvik etmek demektir. Halbuki kaçınmaya zorlamak gerekliydi. Ve tekrar iddia ediyorum ki böyle bir maddeye rastlamanın olanığı yoktur. Böyle bir madde olamaz, çağdaş bir devletin bir yasasında böyle bir madde olamaz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu maddeyle ilgili konuşurken ateş etme yetkisi insanın öldürülebilmesini getirdiğinden, vücut bütünlüğünü ve hayat hakkını tehlikeye soktuğundan Anayasanın ilgili maddesine de atıfta bulundu ve şöyle bir ifade kullanıldı; temel hak ve özgürlükler yasayla sınırlanabilir diyor Anayasamız. İşte biz de sınırladık. Bu anlayışı görmemiz bizim için büyük bir uyarıdır. Bu çok büyük bir tehlikedir. Bu Anayasanın görüşülmesi sırasında da tartışılmış olan bir konudur. Ve hatta yargı organımızdan böyle bir maddeye gerek olmadığı bile belirtilmiştir. Çünkü böyle maddeler istismar edilebilir. Çok tehlikeli sonuçlar doğurabilir. Bizim Anayasamız böyle bir maddeyi koymakla beraber, her maddenin altında o temel hak ve özgürlüklerle ilgili olarak neler yapılabileceğini sıralamıştır. Genel maddeye atıfta bulunmak, bütün maddelere atıfta bulunmak anlamına gelemez. Atıfta bulunulmayan maddeler için söz konusu olabilir. O da niteliğine doğrudan doğruya bakmakla mümkün olabilir. Maddelerimizin bir kısmı dokunulmasını da öngörmektedir. Özüne dokunulmanmayı da getirmiştir. Dolayısıyla genel bir maddenin söz konusu edilmesini Anayasa bakımından büyük bir sakınca olarak görürüm. Lütfen arkadaşlarımız bu işi daha da ağırlaştıracak yorumlara gitmesinler. Büyük bir tehlike işaretidir bizim için bu. Bu bir iç tehlikedir. Bu iç tehlikeye karşı da tedbirler alma gereği doğar.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Anayasamız genel maddeyle belirtilen hususları düzenlerken şunu söylüyor; ancak yasayla sınırlandırılabilir. Başka bir şeyle sınırlanamaz olduğuna işaret etmek için koymuştur bu genel maddeyi. Yoksa yasayla sınırlanır diye bir yetki vermemiştir. Ayrıca bir yetki verseydi, kalkıp da sınırlamadan başka anlamlara gelen düzenleme, kısıtlama ve yasaklama gibi üç ayrı kategoriyle temel hak ve özgürlükler bakımından alıp alıp da maddelerin altına koyamaz. Onun için bunları birbirine karıştırmayalım. Bu Anayasa maddesini yanlış anlamayalım.

Yasanın eleştirdiğimiz yanlarının topluca bir özetini de aslında Sayın Adaoğlu burda zikretmiş oluyor. Şu bakımdan, bizim Anayasamızın ışığında mı hazırlandı bu yasa, değil.

Değil, başka bir ekolün sesidir bu. Onun için önemle üzerinde durulmasını hep tavsiye ediyoruz. Onun için diline ve yapısına bu yasanın eleştiride bulundum. Ne diyor Anayasamız hayat ve vücut bütünlüğü hakkında? Bir kişinin yakalanması veya yasaya uygunsuzluktan kaçmasının önlenmesi yasa ile konduğu zaman ve gösterildiği şekilde bir ayaklanmanın veya karşı koymanın bastırılması amacıyla girişilen eylem sırasında kesin olarak gerekli olduğu kadar zor kullanmak suretiyle ifadeleriyle sayısız sınırlar getirerek ifade etmiştir bu konuları. Böyle bir titizliği biz burda görmüyoruz. Burda genel ifadelerle geçiştirilmiştir. Dil bütünlüğü yok, Anayasanın bu maddesine bakarak da bundan yetki alarak hazırlanmış bir yasa değildir bu. Dur dedim durmadın. Dur dedim durmadının anlamı nedir? Neyi önlersunuz ateş ettiğinizde? Hiçbir şeyi önlemezsiniz. Eğer tehlikede olan birşey yoksa orta yerde nereye gidecek? Yurt içindeyse mutlaka yaklanacaktır, yurt dışına kaçarsa zaten elinden kurtulacaksınız. İdam etmiş gibi adam yok olacak sizin için ve bizim Anayasamızda hiçbir şekilde cezalandırma emri yoktur. Önleme ve korumadır ve Anayasamızın kesin ruhu da bütün varlığıyla birlikte ve usullerimiz ve ceza yasamız ve temel hukuk kurallarımız da şuna amirdir. Bir suçsuzu suçlayacağınıza, cezalandıracağınıza, varın yüz tane suçluyu yakalamayın, cezalandırmayın. Bu anlayışla kurulmuştur bütün bu sistemimiz. Bunların ışığında soruna yaklaşmak gerekmektedir. Yoksa burdaki yetkilere baktığımızda bu titizliği görmüyoruz biz burda. Sayın Adaoğlu'nun burda dile getirdikleri maalesef durumu daha da ağırlaştırmıştır. Tabii bunu kesinleşmiş bir hukuki etkisi olacak konuşma olarak kabul etmiyorum ama, bizim için tehlike sinyali oluşturur. Çünkü kalktı ve bütün Anayasada bulunan temel hak ve özgürlüklerimizin sınırlanabileceğini ifade etti burda. Bu kesinlikle yanlıştır, kabul edilemez.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; geçici 10. madde ile ilgili eleştiriler hakkında benim ortaya koyduğum görüşler

kategorik olarak sıralanmıştır. Dedim ki bir, 75 Anayasasına da aykırı olan hususlar vardır, doğmamıştır. Dolayısıyla geçici 10. madde ile onların dondurulmasına ve geçiciliğin bulunduğu sürece korunmasına Anayasamız cevaz vermez. Geçici 10. madde cevaz vermez dedim. Bu konuda bir yanıt alamadım. Daha Önemlisi şudur: Burdaki ifadelerle geçici 10. madde ile dondurulan Anayasaya aykırı olmayan hususlar dahi bu yasa ile değiştirilmektedir. Yeni kategoriler ithal edilmektedir. Yeni terimler konmaktadır, yeni bir durum yaratılmaktadır. Dolayısıyla geçici 10. maddeye atıfta bulunularak bunların tartışma zemininden çıkarılmasına da olanak yoktur. Bunu söyledim. Buna da bir yanıt alamadım ve ayrıca burda ortaya atılan başka hususlar da vardır ki onlar üzerinde de birşey dinlemedik.

Örneğin bu yakalanma hikâyesi, geçici yakalanma mıdır, geçiciyse bunları düzeltecek miyiz? Bu konuda da bize bir ışık tutmadı Sayın Komite Başkanı. Bilmiyorum sayın milletvekillerinden Ulusal Birlik Partisinden veya Yeni Doğuş Partisinden birisi gelip de bu konuda görüşlerini açıklayacak mı?

Hakikaten yakalanma, geçici yakalanma olarak düzeltilecek mi, düzeltilmeyecek mi? E yoksa biri yakalanma, biri geçici yakalanma olarak ayrı ayrı muhafaza edilecek midir? Çünkü öyle bir durum hasıl olursa o zaman yakalanmanın da ne olduğu, ne olacağı, nasıl muameleye tabi tutulacağı da açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Açıkta kalmış bir söz olarak kalacaktır, eğer geçici sözcüğü oraya eklenmezse.

Ve bir de 37. maddedeki siviller konusunda konuştuğumuzda cümleyi burda tekrar okuyayım; "Ancak ağır cezayı gerektiren görgü tanıklığı cürüm halinde subayları, ast-subayları, askeri memurları, erbaş ve erleri ve sivilleri dahi yakalamaya askeri inzibatlar yetkilidir." Geçici konusunda değerlendirmede bulundum, tekrar etmeyeceğim, yakalanma konusunda, geçici yakalama ve yakalama konusunu düzenlemek lâzımdır. Bir de bu siviller konusunda bir milletvekili arkadaşımız dedi ki bu sivil, askerde çalışmakta olan siviller demektir. Oyle midir, değil midir? Bunun da açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Bunu da bize belirtmeleri gerekmektedir.

Bir de burda bizim sistemimize tamamen aykırı olarak adli takibatlar ve inzibatlık birbirine karıştırılmıştır. Biz gerçekten bu ülkede bir jandarma yetkisi mi vereceğiz? Bu soruya da bir yanıt alabilmiş değiliz. Yani genel değerlendirmeleri bir tarafa bıraksak bile somut burda eleştirdiğimiz noktalar vardır. Nedir bu adli takibatı? Inzibatlar mı yapacaktır? Onlar mı devam edecektir? Ne olacaktır? Bunlar da açıklığa kavuşturulmamış olan konulardır. Bana bu düzenleme amatör bir düzenleme olarak görünmektedir, amatörcesine. İşte şöyle bir olay olursa, buna da şöyle müdahale edelim gibisinden bir değerlendirme şeklinde görülmektedir. Bu hukuki bir karışıklık yaratacak niteliktedir. Bunlar düzenlenmemiştir. Veyahut geçici 10. madde altında dondurulduğu farz edilen yasalarda da buna cevaz verecek bir düzenlemeyle karşı karşıya bulunmuyoruz. Dolayısıyla bunların birbirlerine irtibatlandırılması ve bir değerlendirmesinin yapılması şarttır. Birinin açıklamalarda

bulunması gerekir. Ne demektir bu adli takibatta jandarmanın rolüdür? Jandarma diyeceğim artık inzibata. Çünkü böyle bir durum ancak jandarma göreviyle bağdaşmaktadır.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Karar verdi mi bu Meclis, bu organların düzenlemesi yapılıyor?

ESBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Anlamadım?

NACİ T. USAR (Devamla) - Şimdi bir özetle yapacağım.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Hatırlayacaksınız BRT'nin özellikle uzak yerlerdeki tesislerini korumak için de bir güvenlik grubu oluşturuldu. Orda Anayasayla bunun irtibatları üzerinde tartışıldı ve bir sonuca ulaştırıldı. Polis Yasası görüşülürken de bu gibi yakalama konuları üzerinde uzun uzun tartışma yapıldı. Bir ölçüde de bazı düzenlemelere gidildi. Bunların ışığında bunların, burdakilerin de ele alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Büyük eleştiride bulunduğumuz bu kendi bölgelerinin dışında da sivillerin yakalanması konusunda da bir yanıt alamadık. Orneğin, (1) (e) bendinde ne denir? Yasal tutukluluktan firar eden veya etmeye teşebbüs eden asker kişilerin, askerdir. Asker kişi nerde tutukludur? Askeri tutukewi var mı? Askeri tutukevine kapandı. Tutukevleri kurdurulursa askerin muhafazasıdır. Askerin muhafazasındaki bir yerden çıkan birisinin yakalanması olayına dönüşüyorsa

bugünkü mevcut durumumuza bakıp buna göre bunun değerlendirilmesini yapmamız lâzım. Bu eleştirilerin karşısında bize bir yanıt verilmiyor.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Örneğin Cezaevine asker konacak mı? Asker kişilerin kaçmasını engellemek için. Oraya da bir inzibat noktası kurulacak mı? Bütün bu sorular cevap bekler.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Adli takibat amacıyla bir suç işlerken, suçu işleyen kişilerin, veya bir suçu işledikten sonra kaçan kişiler konusunda da yine yakalama yetkisi verilmektedir. Bu adli takibat nedir, nereye kadar varacaktır? Hiç belli değil. Bir adli takibat konusunu ortaya koyduk, bu yasayla getirdik şimdi, inzibat adli takibatla yetkili midir, değil midir, belli değildir. Adli takibatın kimin tarafından, nasıl yapılacağı da belli değildir ama, böyle bir konuyla ilgili olarak sivillerin de askerin elindeki bölgelerinde dışında, kendi bölgeleri dışında yakalanmasını da getirmekteyiz. Bunlar hep havada kaldı. Bu şeyler belirtilmedi ve maalesef bir terim kargaşası da ortada durdu. Türkçeleştirme bakımından bir gayret gördük ama terimlerin birleştirilmesi bakımından görmedik. Örneğin 4 (1)'de yukarıda yakalama yetkisi derken, altta geçici yakalanmayı aynı fıkranın içerisinde yazabilmektedir. Bunlara karşı bir şey alamıyoruz.

Bir de çok önemli konu; bu iç güvenlik konusunda eleştirilerde bulunduk. İç tehlike. İç tehlikenin ne olduğu bunda askerin rolünün ne olacağı Anayasamızda düzenlenmiştir. Anayasamızda düzenlendiğine göre niye bu maddelere bağlı olarak bu konuyu düzenlemiyoruz; diye eleştiride bulunuyoruz, buna da bir yanıt alamıyoruz ve üstelik de Anayasanın

yasakladığı bir özel yasaya genel olarak bir atıfta bulunularak, Anayasaya pratik olarak, somut bir şekilde aykırı bir durum yaratılıyor. Bir ihtiyacın karşılanması amacıyla da aşıyor bu. Bu konulardaki görüşlerimize yanıt da ne yazık ki alamamış bulunmaktayız. O mücahit asker sayımızın eksikliği nedeniyle itirazlarımızı söylediğimiz konularda da bir şey dinlemedik. Askerin ayrı kamplarda muhafaza edilmesine yalnız biz karşı çıkmadık bu ülkede. Sayın Rahmetli Raif Denktaş da karşı çıktı, eleştirdi, ayrı bir sınıf yaratılıyor bu ülkede. Halkından kopuk bir ordu yaratıyoruz diyerek eleştirilerde bulundu. Bu bence yaygın bir saptama olarak karşımızdadır. Bunu pekiştirecek, geliştirecek, yasal kurallar getirmek de sakıncalıdır, yanlıştır. Bunlar hakkında da bir değerlendirme görmedik. Bir yanıt bulamadık bu konuşmalarda. Dilerim buyusunun bu maddelerine oy vermek isteyen sayın milletvekilleri çıksınlar ve bize izah edici birşeyler söylesinler. Zannedersen böyle bir istekte bulunmak bizim doğal hakkımızdır. Gececek olan bir yasanın bu kadar soru ile birlikte geçmesinin önüne geçilmiş olur. Yoksa hakkında daha çok eleştiriler, çok spekülasyonlar eleştiriler hem de yapılabilecektir. Varsa bir hikmeti buyurun açıklayın, biz de bu hikmeti anlayalım. Niye bu şeylere ihtiyaç hissedilmiştir? Niye bir jandarma kuvveti gibi orduyu adli takibatlara karıştırmak istiyoruz? Niye sivil-lerin üzerine bu kadar yetkiler vermeye çalışıyoruz? Niye Anayasanın bu kadar somut, açık, belirgin kurallarına atıfta bulunarak düzelterek bizim hususları bırakıyoruz Anayasaya aykırı olarak? Bunu öğrenmek zannedersen hakkımızdır. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Alpay Durduran.
Buyurun Sayın Naci Talât.

NACİ T. USAR (Gazi Magusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; biz yırtınırken bazı arkadaşların bizi istihzayla karşıladıklarına tanık olmaktadır. Belki bu bazı arkadaşlar için bu gibi konular üzerinde durmak pek önemli bir şey değildir. Ne olacak canım, işte bu siviller de fazla bir şey istiyorlar Silâhlı Kuvvetler makamlarına karşı. İşte istedikleri kadar tepinsinler, neticede olacak oluyor, olması gereken de budur, bu olacaktır. Biz zaten onların önünde iyi çocuklar, terbiyeli çocuklar olmak hasabıyla iyi notlar sahibiyiz, Bu Meclis faaliyeti içinde muhalefetin eleştirilerine karşı kah istihzayla, kah laf atmak suretiyle, kah güzel sözlerle kürsüden konuşmak suretiyle yine iyi notlarımızı daha iyiye çıkaralım, ortaysa iyiye, iyiye pek iyi olsun, yaklaşımları içerisinde olabilirler. Ama biz ciddi bir surette siyasal yaşamı, sivil yaşamı silâhlı güce karşı demokratik özellikleriyle korumak ve savunmak iddiasındayız ve bu istemle, bu güdüyle hareket etmekteyiz. Ve çok iyi biliyoruz bu gibi konuşmalarımız ile bazı yerlerden notlarımızın kırıldığını, bunu da çok iyi biliyoruz. Ama birilerinin ortaya çıkıp bu sessiz bekleyen umutlu hâkin hakkını savunması gerekir. Giderek öyle bir hale gelmekteyiz ki, sokaktaki vatandaş bir işkân işinin, bir kredi işinin veya kendisinin başka bir işinin çözümü için siyasal makamlara başvurmadan süratle uzaklaşmaktadır. Bunu da görelim, bunu da giderek bilelim ve bunların hangi ilişkiler içerisinde geliştiğinin idraki içerisinde hareket edelim. Biz ne istiyoruz? Biz kesin ve net olarak silâhlı gücün sivil ve siyasal yaşama müdahalesinin engellenmesini bu gibi alışkanlıkların terkedilmesini eğer taşınmak isteniyorsa bu tür alışkanlıkların taşınmamasını istiyoruz. Türkiye'de tartışılıyor.

Türkiye'de bu konular tartışılıyor. Daha da tartışılacaktır. Bizde şimdilik biz tartışıyoruz. Şimdilik biz tartışıyoruz, yarın sizin içinizden de bir kısım arkadaşlar tartışacaklardır. Bu bu kadar açık bir şey.

Sayın arkadaşlar; bizim üstünde titizlikle durduğumuz husus şudur; beyefendiler, seruyoruz, yargısal kevuşturma, yani Tasarıdaki deyimle, adli takibat için adam yakalama yetkisini askere veren anlayış, bir jandarma gücü oluşturan anlayıştır. Daha başka bir ifadeyle askere yargısal kevuşturma amacıyla adam yakalama yetkisi verirsiniz, bu askerin yerine getirdiği bu görev jandarma görevidir, bu askerin bağlı bulunduğu karakol da artık bir jandarma karakolu olur. Eğer siz askeri sivillerle karşılaştırırsanız, yok kaçardı da vurduydum, yok kaçmaya teşebbüs ettiydi de ateş ettiydim, yok kendine dur dediydim de durmıyordu, yok hapishane duvarından atlardı da atlamıyordu, yok askeri yasak bölgesine dışına çıktıydı da askeri yasak bölgenin içine girdiydi, yok eydu, yok buydu gibi gerekçelerle sivillere karşı silâh kullanma yetkisini verirsiniz bu, vur emriyle donatılmış bir jandarma gücü oluşturmaktan başka bir şey değildir. Peki, Bakanlar Kurulu oturup görüştü mü? Biz bu tür yetkileri kullanacak bir jandarma gücü oluşturalım diye karar verdi mi?

Mecliste bu konuyla ilgili bir görüşme açıldı, bir tasarı görüşüldü mü, tartışıldı mı bu konular? Anayasa böyle bir gücün oluşturulmasına yetki vermekte midir? Adli sistemimizi, hukuk sistemimizi, yargı sistemimizi allak bullak eden, ters yüz eden, binbir karmaşa ve karışıklığın içine atan düzenlemeler getiriliyor bu tasarı ile. Bir hukukçu olarak uyarıyoruz. Bizim hukuk sistemimizde insanları takip etmek, kapısını çalmak bir mahkeme şeyiyle beraber, müzekkeresiyle beraber evine girmek, arama yapmak, onun ifadesini almak, dosyaya koymak, dosyayı tanzim edip Savcılığa sevk etmek hangi makamların, hangi organların yetkisi içindedir? Lütfen cevap veriniz. Polis değil mi bu? Askeri savcılık bile polisler kararıyla iş yapmamakta mıdır sivillerle ilgili konularda? E peki siz şimdi burda diyorsunuz ki yargısal kovuşturma maksatlarıyla donatılmıştır, yetkiler verilmiştir, adam yakalayacaktır. Vurmayı bir tarafa atıyorum. Yakalama üstünde duruyorum. Adam yakalayacaktır. Kim? Askeri inzibat. Kim? Karakol eri. Kim? Karakol çavuşu. Hatta ve hatta diyorsunuz eğer Lefkoşa karakoluna mensup bir inzibat Ahmet, Mehmet'i yakalamak için emir almış ise ve Ahmet, Mehmet karakol bölgesinin dışına çıkıp da Karpaz'ın Çayırova köyüne gitmiş ise üstünün emri ile Ahmet, Mehmet binecek askeri cipe, gidecek Çayırova köyüne ve ilgili yurttaş olan Ahmet'i ya da Mehmet'i yakalayacak getirecek. Niçin? Yargısal kovuşturma amacı için. Tasarıdaki deyimlerle adli takibat için. Hangi konuların yargısal kovuşturmasını yapmak yetkisiyle adam yakalayacağını bile yazmamışsınız. Yazmamışsınız, sonra da biz bu Tasarıyı işledik diyorsunuz. Bize nutuk çekiyorsunuz. Hukukçu olmasak lakır lakır yutalım. Lakır lakır bunları yutalım. Bu lâfları yutalım ama, arkadaşlar bu memlekette polis yapar bu işleri. Siz askeri inzibat erlerini, siz karakol sorumlularını, siz erleri, erbaşları bu konularla ilgili olarak yetkilendiriyorsunuz. Ya daha nasıldı bu ilk tasarı geldiğinde, nasıldı Komitede? Bakanlar Kurulu buna bile bakmadı. Yakalama ilk bu 48. maddede yakalama, tutuklamaydı elle dokunma değil, bir

de silâhla dürtme vardı işin içinde. İşin içinde bir de o vardı. Silâhla dürtme vardı, ve bereket versin bu biraz fazla uygarlık dışı bulundu Komisyonunda da değiştirildi. Arkadaşlar şimdi ben sorarım, ben şimdi size sorarım, Savcılık kimlerin işlerini yapacak? Polisin tanzim ettiği dosyaların işlerini mi yapacak, yoksa yargısal kovuşturma için adam yakalama yetkisiyle donanmış askeri inzibatların ve diğer asker kişilerin düzenledikleri dosyaların üstünde mi işlem yapacak? Mahkemede kimler tanıklık verecek? Polisler mi tanıklık verecek, yoksa askeri inzibatlar mı tanıklık verecek? Mahkemeler bu çerçevede içinde sivil mahkeme hüviyetini koruyabilecek mi, yoksa militer, ya da semi - militer birer mahkeme hüviyetini mi kazanacaktır. Bütün bu sorular tabii cevap bekler. Cevap istihza, cevap kahkaha, cevap askeri makamların önünde daha iyi notlara kavuşabilmek için uslu, terbiyeli, iyi evlât, iyi öğrenci tavrı. Bunlar iş değildir. Bu Yasa Tasarısı kopyadır. İşlenmemiş bir kopyadır. Hadi diyelim ki askeri makamlar bunu işlemedi, Bakanlar Kurulu niye işlemedi? Hadi diyelim Bakanlar Kurulu işlemedi, niye yeteri kadar zaman ayrılmadı da Komite işlemedi?

Hade komite işlemedi, Meclisin işlemedi mümkün değil midir? Genel Kurul'un bunların üstünde çalışması mümkün değil midir? Mümkündür. Ama artık iş işten geçti. Neden? Yasa dizilmektedir. Biz burda daha maddelerini görüşmeye geçmedik, Yasa Devlet Matbaasında dizilmektedir. Bu Yasa Tüzük öngörmektedir. Bu Yasa çıkacak, Resmi Gazetede yayınlanacak, sonra da Sayın Doktor Derviş Eroğlu Başkanlığında, Sayın Beşerler'in de dahil olduğu Bakanlar Kurulu toplanacak ve bir Tüzük çıkaracak Bakanlar Kurulu. Bu Tüzük çıkacak ki Sancak devri teslimi yapılsın. Söylenen bu. Bu iş acele ediliyor. Ne zaman Tüzüğü çıkaracak? Ne zaman Tüzüğü yayınlayacak? Demek ki hazırlıklar önceden yapıldı. Biz burda sesimizi yırğarak bir şeyleri anlatmaya çalışıyoruz ama herşey o tarafta hazırlanmış. Arkadaşlar biz bu Mecliste figüran olmayacağımız günleri de yaşayacağız. Bundan herkesin emin olmasını isterim. Vermeyin askere bu iç güvenlik konularını diyoruz. Hayır verilecek. Alpay Bey çok iyi anlattılar. Ordu veya ordunun bazı kesimleri, yani zabitan grubu ordunun sanmayalım ki siyasetten uzak, sanmayalım ki çeşitli siyasi görüşlerden, çeşitli ideolojiden uzak yaşayan üniformalı biyonik adamlardır. Bir eğitimden, bir ideolojik etkiden geçerler ve şekil alırlar. Ve bu eğitim ve bu ideolojik etkinin gereklerine göre bir siyasi tercihleri de vardır. Bu siyasi tercihlerin tersi gelişmeler karşısında kendilerine göre iç güvenlik görevlerinin sınırı başlar, kendilerine göre iç tehlikeye karşı müdahale yetkileri doğar. Bu gibi yetkilerin verilmesine biz taraftar değiliz. Ordunun ülkenin siyasal ve sivil yaşamına müdahalesini isteyen anlayışlar demokratik anlayışlar değildir. Bu anlayışlar totaliter anlayışlardır, militarist anlayışlardır. Bu anlayışlar faşist anlayışlardır vesairedir, vesairedir. Ordu halkın, milletin siyasi tercihlerinin karşısında değil, bu siyasi tercihlerinin saygılı gücü olarak yerini almalıdır. Bununla oturup Bakanlar Kurulu karar almadan, Meclise getirilmeden de sıkı yönetim ilân ediliyor. Bunu da açıkça söylüyoruz. Askere vur emri, askere tut emri veren bu Yasa bazı hususlar eksik kalsa bile doğrudan doğruya sıkı yönetim kurallarının yerine getirilmesinden başka bir şey değildir ki bizim bunu da kabul etmemize olanak yoktur. Sayın Adaoğlu, Sayın Durduran'ın görüşlerine cevap verirken bir şey söylediler ki kanımca asıl cevaba muhtaç Sayın Adaoğlu'nun söyledikleridir. Sayın Durduran şikâyet etti ve dedi ki millet ile ordu, halk ile ordu adeta ayrılıyor birbirinden. Lojmanıyla, gazinosuyla kendi özel eğlence yeriyle, kendi özel plajıyla ve en nihayet karargahıyla herşeyiyle ordu, millettten, ordu halktan koparılıyor ve bir zümre oluyor. Doğrudur bu. Bundan daha doğal bir şey yoktur.

Ya bu Tasarıyla Sayın Durduran'ın söylediği olgu daha da kuvvetlendiriliyor. Ben, emir vermezsem, sen asker olarak şu sivil tayfasının girdiği derneklere de girmeyeceksin diyor bu Tasarı. Demiyor mu? Diyor. Yani, bu başka bir şekilde ey asker, ey subay sakın sen şu sivillerle içli dışlı olma. Şu sivillerle karışma, şu sivillerle birlikte olma demektir bu. Bu demektir ki, Sayın Durduran'ın söylediği olguyu pekiştiriyor bu husus. 12'nci maddede ilk geldiği şekliyle Tasarı, bu husus biraz daha farklıydı. Güvenlik Kuvvetleri mensupları, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca adları yayınlanan ve siyasi olmayan derneklerle spor kulüplerinin faal olmayan üyeliklerine, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığından yazılı müsaade alarak girebilirler şeklinde idi. Yani, önceden de bir liste ilân edilecekti eski şeklinde Tasarının.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa)(Yerinden)- Bu daha iyiydi. Biz de bilirdik.

NACİ T. USAR (Devamla)- Efendim?

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Biz de bilirdik durumumuzu.

NACİ T. USAR (Devamla)- Evet, önceden bir liste yayınlanacaktı ve meselâ denecekti ki subay arkadaşlar siz ...

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Cumhuriyetçi demokrasi ...

NACİ T. USAR (Devamla)- İslâmî Kültür Örgütüne girebilirsiniz, siz millî düşünce ve görüş örgütüne girebilirsiniz. Siz falan örgüte ve feşmekân örgüte girebilirsiniz ama örneğin siz barış derneğine giremezsiniz, örneğin siz demokratik hakların koruma derneğine giremezsiniz, örneğin başka bir örgüte giremezsiniz denebilirdi. Zihniyet buydu. Ama, şimdi önceden bu adlar yayınlanmayacak, Komitede olduğu şekliyle, fakat, her nereye girecekse girsin, asker gidecek komutandan izin alacak. Yazılı izin girecek. Faal olması için girecek bir yazılı izin daha alacak. Küçük Kaymaklı Spor Kulübünün Yönetim Kuruluna girebilsin, girebilmesin. Yazılı izin alacak. Uye olması için yine yazılı izin

alacak. Bunlar tabii, bizim anlamamız mümkün olmayan hususlardır. Kimse de bunları istihzayla karşılamasın. Ne demek sivil kişiler yargılanmadan 56'ncı maddede bir tek asker çocuğun, kendi takdirine göre silah kullanması sonucunda yaralanacak, ya da hayatını kaybedecek. Biraz evvel Demir arkağuş mıydı, Ömer Demir yoksa, siz birşeyler mi karıştırıyorsunuz da bu ateş etme, silah kullanma konusunda fazla duyarlısınız şeklinde bulunduğu yerden laf atmış ve bir istihzada bulunmuştur.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)- Şaka da kaldırmazsın Naci.

NACİ T. USAR (Devamla)- Bizim sayın arkadaşlar üstünde durduğumuz şudur. Bizim böyle konularla ne fazla cesurlüğümüzden, ne başka birşeyden değildir ilginiz. Bizim bu konularla ilginiz ne de hazırlıklarımız veya hazırlıksızlarımızla da değildir. Bizim bu konulardaki ilginiz, sivil yaşama, siyasal yaşama, demokratik yaşama olan inancımızdandır. Bizim Buradaki duyarlılığımız militer ya da, semi militer türden yöntemlere sempati duymamamızdır, karşı oluşumuzdur. Bizim buradaki duyarlılığımız silahlı gücün vatanın ve milletin emrinde olmasına olan inancımızdır. Vatanın ve milletin ve halkın ve herşeyin silahlı gücün emri altında olmasına inanmayışıdır. Biz böyle şeylerin gelişmesini, böyle görüşlerin böyle düşüncelerin gelişmesini istemiyoruz. Militarizm ayrı birşeydir. Ordunun, milletin emrinde, Meclisin emrinde, Hükümetin kontrolünde olması ayrı birşeydir ve güzel olan da ikincisidir. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Naci Talât. Başka söz almak isteyen var mıdır?...

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Yok efendim.

BAŞKAN - Yoktur. Sayın milletvekilleri; rapor ve Tasarının bütünü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

BAŞKAN - Şimdi tasarının madde madde görüşülmesine geçilmesini oylarınıza sunacağım. Yeterli sayı var mıdır?

FADIL ÇAGDA (Girne) (Yerinden) - Ad okunarak yoklama yapılmasını.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Var efendim ekseriyet var efendim.

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

KATİP - Yeterli çoğunluk vardır.

BAŞKAN - Evet madde madde geçilmesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Sayın lütfen.

KATİP - Yirmi altı.

BAŞKAN - Reddedenler?...

KATİP - On dört.

BAŞKAN - Çekimser?... Çekimser yok. Red on dört, kabul yirmi altı, oyçokluğuyla kabul edilmiştir. Lütfen 1. maddeyi okur musunuz?

KATİP - KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
GÜVENLİK KUVVETLERİ
İÇ HİZMET YASA TASARISI

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Cumhuriyet Meclisi
aşağıdaki Yasayı yapar:

BİRİNCİ KISIM
Başlangıç Kuralları

Kısa isim

1. Bu Yasa, Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasası olarak isimlendirilir.

BAŞKAN - 1. maddeyle ilgili söz almak isteyen var mıdır?..
Buyurun Sayın Feridun Onsav.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekil-
leri; kısa isimde Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısı diye
isimlendirilmiş. Anayasaya uyarlanması ve Anayasaya uygun düzen-
lenmesi açısından 1. maddedeki Güvenlik Kuvvetleri söz dizisinin
Silahlı Kuvvetler olarak değiştirilmesini öneriyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun Onsav. Başka
söz almak isteyen var mıdır?...

Sayın milletvekilleri Sayın Feridun Onsav'ın 1.
maddeyle ilgili önergesini dinlediniz. Bu önergenin görüşülüp
görüşülmemesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... On dört,
reddedenler? Tirmi altı. On dört kabul, yirmi altı red, çekimser
yok, oyçokluğuyla reddedilmiştir.

1. maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...
Reddedenler?... On dört. Çekimser?... Yok. Red on dört, kabul
yirmi altı oyçokluğuyla kabul edilmiştir. Lütfen 2. maddeyi
okur musunuz?

KATİP -

Tefsir

2. Bu Yasada metin başka türlü gerektirmedikçe:
"Amir", Makam ve memuriyet itibarıyla emretme
yetkisine sahip kişiyi anlatır.

14/1980

33/1986

35/1981

4/1983

49/1983

15/1979

28/1981

1/1982

17/1982

10/1984

33/1984

7/1985

"Asker", Askerlik yükümlülüğü altına giren kişiler
ile Askerlik Yasası, Yedek Subaylık Yasası. Bedelli
Askerlik Yasası ve Güvenlik Kamu Görevlileri Yasası
uyarınca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik
Kuvvetlerine katılan ve resmi kıyafet taşıyan
kişileri anlatır.

"Askerlik", Kıbrıs Türk Halkını, vatanını, özgürlük ve Cumhuriyetini korumak için harp sanatını öğrenme ve yapma yükümlülüğünü anlatır. Bu yükümlülük, Askerlik Yasası, Yedek Subaylık Yasası, Güvenlik Kamu Görevlileri Yasası, Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Askeri Suç ve Ceza-
13/1979 lar Yasası, Disiplin Kabahat ve Cezaları ve Yargılama
29/1983 34/1983 Usulü Yasası ve Güvenlik Kuvvetleri Mahkemesi ile Güvenlik
21/1984 Kuvvetleri Yargıtayının Kuruluşu ve Yargılama Usulü Yasası
27/1984 ile düzenlenir.

"Askeri Kurum", Kıt'a veya karargâh anlamı dışında kalan askeri hastahane, okul, orduevi, dikimevi, fabrika, askerlik şubesi, ikmal merkezi ve depo gibi askeri tesis ve teşkilleri anlatır.

"Askeri Memur", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetlerinde idari işlerde, fen ve sanat kollarında görev yapan sivil kıyafet giyen kişileri anlatır.

"Ast", Üst'ün rütbe veya kıdemce aşağısında bulunan kişiyi anlatır.

"Aylıkçı Er ve Erbaş", değiştirilmiş biçimiyle Güvenlik Kamu Görevlileri Yasasında kendilerine verilen anlamı taşır.

"Devlet", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini anlatır.

"Emir", Hizmete ait bir istem veya yasağın sözle, yazıyla veya başka biçimde belirtilmesini anlatır.

"Garnizon", İçinde ve civarında yerleşik Kıt'a, karargâh veya askeri kurum bulunan meskûn yerleri anlatır.

29/1976 "Hizmet" Güvenlik Kuvvetlerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Yasası, Disiplin Mahkemeleri kuruluşu, Disiplin kabahat ve Cezaları ve Yargılama Usulü Yasası, Güvenlik Kamu Görevlileri Yasası, Askerlik Yasası, Yedek Subaylık Yasası, Bedelli Askerlik Yasası, Askeri Suç ve Cezalar Yasası ile Güvenlik Kuvvetleri Mahkemesi ile Güvenlik Kuvvetleri Yargıtayının kuruluşu ve Yargılama usulü Yasası ile ve bu Yasalara dayanılarak çıkarılan tüzük, yönetmelik, kararname, talimatname ve talimatlarla yazılmış olan hususları ve amir tarafından yazı veya sözle emredilen veya yasak edilen işleri anlatır.

"İdari Birlik", belli bir kuruluş ve kadrosu olup, asli görevi hizmet hareketleri olan teşkilleri anlatır.

"Karargâh", Komutan veya amirlere, Kıt'a veya kurumlarının sevk ve idarelerinde yardımcı olan kuruluşu anlatır. Karargâhlar bir kuruluş ve kadro ile saptanır.

"Kışla", Askerin barındırıldığı ve hizmet gördüğü tek bir bina veya toplu halde bulunan muhtelif binalar ile bunların müstemilatından olan diğer binalar ve araziye anlatır.

"Kıt'a", Görevin yapılması için taktik ve idari birlikleri kapsayan ve bir komuta altında toplanan teşkilleri anlatır.

"Konak", Askerlerin barışta veya seferde geçici bir zaman için meskûn yerlerde yerleşmesini anlatır.

"Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri" veya "Güvenlik Kuvvetleri", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Silâhlı Kuvvetlerini anlatır.

"Maiyet", amirin emri altında bulunan kişileri anlatır.

"Makam", Her amirin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetlerinde temsil ettiği mevkiî anlatır.

"Nizam", Tüzükler, kararnameler, yönetmelikler, talimatnameler, talimatlar ve emirlerin kurallarını anlatır.

"Ordugâh", Askerlerin geçici bir süre için açıkta çadır veya barakada veya arazide yerleştirildiği sahayı anlatır.

"Rütbe", subay ve astsubayların ilk subaylığa veya astsubaylığa nasıplarında veya Güvenlik Kamu Görevlileri Yasası uyarınca bekleme süreleri sonunda, Çavuş ve Onbaşlıların ilgili kurallar uyarınca kazandıkları ünvanları anlatır.

"Sivil Personel", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetlerinde sürekli veya geçici statüde görev yapan müstahdem ve işçileri anlatır.

"Taktik Birlik", belli bir kuruluş ve kadrosu olup, asli görevi muharebe hareketleri olan teşkilleri anlatır ve taktik birlikler içerisinde bulunabilecek bazı idari unsurları da kapsar.

"Vazife", hizmetin gerektirdiği görevi yapmayı ve men edileni yapmamayı anlatır.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; 2'nci maddeyle ilgili söz almak isteyen var mı? Buyurun Sayın Feridun Onsav.

FERİDÜN ONSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2. maddede yer alan Güvenlik Kuvvetleri söz dizilerinin Silâhlı Kuvvetler diye değiştirilmesini öneriyoruz.

BAŞKAN - 2. maddeyle ilgili söz almak isteyen var mı?...

Sayın milletvekilleri; 2. maddeyle ilgili Sayın Feridun Onsav'ın önergesi vardır. Bu önergenin görüşülüp görüşülmemesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 9 kişi efendim.

BAŞKAN - Reddedenler?...

KATİP - Yirmi üç.

BAŞKAN - Çekinir?... Yok.Red yirmi üç, kabul dokuz oyçokluğuyla reddedilmiştir. Buyurun Sayın Adaoğlu.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - Bu tefsir bölümünün 2. maddesinde asker tanımlamasında bedelli askerlik Yasası geçiyor. Askerlik kısmında, altıncı satırında Askeri Suç ve Cezalar Yasası, Bedelli Askerlik Yasası, yani askerin tanımlanması da bedelli askerlik tanımlandığı halde askerlik terimi kapsamı içerisinde Bedelli Askerlik Yasasından söz edilmediği için konunun bütünselliği açısından bir atıfta bulunulmasını istiyorum. Yani özetle altıncı satırda disiplin mahkemeleri kuruluşu, Askeri Suç ve Cezalar Yasası, Bedelli Askerlik Yasası ve devam ediyor ilgili maddenin paragrafı Disiplin, kabahat ve yargılama cezası. Askeri Suç ve Cezalar Yasasından sonra, Bedelli Askerlik Yasası, gerekçe asker tanımında da Bedelli Askerlik geçiyor, askerlik tanımında tefsirinde bu noksan kalmıştır. Muralın bütünselliği açısından.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Yedek Subaylık Yasasından hemen sonra en uygun yerdir.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - O da olur, uygundur, herhangi bir yer olur.

HASAN SARICA (Lefkoşa) (Yerinden) - Komitede görüşelim efendim.

BAŞKAN - Herhalde bir redaksiyon olayı vardır. Sayın Mustafa Adaoğlu, Komite Başkanı izah etmiştir. Bu redaksiyonla beraber 2. maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. On bir red, yirmi üç kabul. Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

KATİP -

Olusum 3. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri; subay astsubay, askeri memur, sivil personel, aylıkçı, mukaveleli ve mükellef erbaş ve erler ile askeri öğrencilerinden oluşan ve seferde ihtiyatlarla ikmal edilen, kadro ve kuruluşlarla teşkilâtı belirlenen silâhlı devlet Kuvvetidir.

BAŞKAN - 3. maddeyle ilgili söz almak isteyen var mıdır?... Buyurun Sayın Sarıca.

HASAN SARICA (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Yasanın 3. maddesi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde eğer aynen kabul edilirse Anayasa tarafından tanınan temel hak ve özgürlüklerin büyük ölçüde sivil, yani askeri üniforma giymemiş insanlara da yasaklanmasını sınırlamak değil, yasaklanmasını Anayasaya rağmen getirecektir.

Böyle birşey olup olmadığını lütfedip dinlerseniz hep birlikte göreceğiz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şüphesiz Komite-deki tutumun muhtemelen burda da devam edeceğini ve meselenin Anayasayla ne derece bağdaşıp bağdaşmadığının değil, maddenin geçebilmesi için, parmakların kalkacağını biliyoruz. Ama, yine de bir milletvekili olarak bu milletin bize verdiği, çalışanların ve halkımızın bize verdiği oylara hakkını verebilmek için onların hakkına burdan sahip çıkmak zorundayız, inancındayız. Anayasamıza atıfta bulunurken, biraz sanıyorum ki bu maddenin özellikle 12 ve 70'inci maddeyle de olan bu Yasanın bağlantısına ve ilgisine bakmakta yarar vardır. Çünkü, bu maddeyle askeri memur, sivil personel ve aylıkçılar, yani askeri tesislerde çalışan sivil insanlar, asker olmayan insanlar, bu Yasa kapsamına alınmakta, silahlı kuvvetler mensubu sayılmakta ve aynen asker gibi, yani Bedelli Asker, Yedek subay veya herhangi bir isim altında askerlik yapan insan gibi temel hak ve özgürlüklerinden yoksun kılınmaktadır. Çünkü, bu Yasanın eğer bunlar düzenlenmezse 12'nci maddesinde Güvenlik Kuvvetleri her türlü siyasi tesir ve düşüncelerin dışında ve üstündedir. Güvenlik Kuvvetleri personelinin, yani Güvenlik Kuvvetleri personeli olarak kabul edilen terzihanedeki terzi bayanların veya berberin veya makinistin veya boyacının, ileride açılacak olan işyerlerinde çalışanların parti, sendika ve derneklere girmeleri veya bunların faaliyetleriyle ilişkide bulunmaları, gösteri veya toplantılara ne türden olursa olsun, katılmaları demeç vermeleri, yazı yazmaları yasaklanmaktadır. Kimin? Askerin değil. Sivil personel, aylıkçı memur veya aylıkçı olarak bu iş yerlerinde çalışan insanların. Yine, aynı maddeye baktığımız zaman derneklere girebilmenin, spor kulüplerine girebilmenin komutanın iznine bağlı olduğunu görmekteyiz. Komutanın iznine bağlıdır. Bu söz dizelerinin altını çiziyorum. Çünkü, Anayasaya baktığımızda, bunların neden Anayasaya aykırı olduğunu birlikte göreceğiz inancındayım.

Yine bu Yasanın 70'inci maddesine bakar isek, sivil personel açısından kapsam dahiline alınan insanlar açısından askeri ve sivil personel denmektedir. Bu insanların, kapsam dahiline alırsak 3'üncü maddeyle diğer maddelere de atıfta bulunmak gerekebilir ama en vurucu yönleri bunlardır. Askerlere yüklenen bütün sorumluluk ve hizmetlerin yerine getirilmesinden sorumlu tutulacakları yazılmaktadır. Yine, bu hizmetler sınıfına giren insanların, sivil insanların, yani işçilerin, ekme parası için askerde çalışmaya giden insanların nöbete konulabileceğini, kalk borusuyla kalkıp, yat borusuyla işlerinden ayrılacakları...
lerim...

TESPİT EDİLEMEYEN BİR MİLLETVEKİLİ - Kalk borusuyla?

HASAN SARICA (Devamla)- Evet, kalk borusuyla hazır olacak, yat borusuyla da ordan ayrılabilceğini bu maddeler ifade etmektedir. Yine ...

OMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- İstemeyen çalışmasın.

HASAN SARICA (Devamla)- İstemeyen çalışmasın diye birşey yoktur. Bu ülkede çalışma hakkı da vardır, çalışanlara Anayasayla tanınan temel hak ve özgürlükler de vardır. Temel hak ve özgürlükleri biz isteyeninin istediği kılıfına sokamayız.

Tam tersine bu haklar varsa, bunlara herkesin sahip çıkması, özen göstermesi gerekmektedir. Şimdi doğrudur. Kalk borusu ile kalkıp, yat borusu ile paydos edecekler ve üç defa veya daha fazla yapılacak yoklamalara da katılacaklardır, içtimaya yani askerle birlikte. Sakal, bıyık bırakamayacaklar.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Orası asker ocağıdır.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Emin'e göre sivil giyinmiş askerdirler. Nedir yani?

HASAN SARICA (Devamla) - Evet değerli arkadaşlar; bunların bu Yasada olduğunu belirttik. Yoksa sırası geldiğinde, maddesi geldiğinde öneririz. Eğer siz de yanlış görürseniz maddeden çıkartırız olur biter. Bundan kolay ne var? Anayasamızın, şimdi bu olanların Anayasa ile olan ilgisi acaba nedir? Abartıyoruz hep, acaba öyle midir?

EMİN UZUN (Devamla) - Sayın Sarıca; bir soru sorabilir miyim?

HASAN SARICA (Devamla) - Buyur sor Emin Bey, buyur.

EMİN UZUN (Devamla) - Devlet toplu sözleşmesinde fiilen askerde çalışan bütün siviller toplu sözleşme kapsamına girer ve her toplu sözleşme esnasında alınan devletteki artışlar aynen Güvenlik Kuvvetlerimizde çalışan sivillere uygulanır. Hatırlatırım.

HASAN SARICA (Devamla) - Uygulansın mı yani? İstiyor musunuz uygulansın?

EMİN UZUN (Devamla) - Uygulanıyor.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Türkiye'de Harp-İş niçin kuruldu? Türkiye'de var da burda niçin olmasın? Harp-İşin Ankara kongresi var şimdi. Niçin olmasın?

HASAN SARICA (Devamla) - Sayın Emin Uzun; istiyor musunuz uygulansın? İstiyorsan ben sana göstereceğim bu Yasada madde vardır ki uygulanmaz.

EMİN UZUN (Devamla) - Şu anda uygulanıyor.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) (Yerinden) - Yasa geçince uygulanamayacak.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - As-Sen size üye mi yahu? Size üye bir sendika mı?

BAŞBAKAN Dr. DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) - Genel görüşme-
de miyiz Sayın Başkan?

HASAN SARICA (Devamla) - Hayır efendim. Şimdi 3'üncü maddenin Anayasa ile olan, Anayasaya aykırılık yanlarını...

OZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Bırak adam konuşsun yahu. Yahu Ömer Bey; Siz de kraldan fazla kralcı oldunuz. Daha dün nasıl konuşurdunuz, şimdi nasıl konuşursunuz?

Dr. YUKSEL TUCCAROĞLU (Lefkoşa) (Yerinden) - Toplumcu Kurtuluş Partisi de aynı kıvrımı yapmadı mı?

BAŞKAN - Lütfen konuşmacıyı dinleyelim. Buyurun Sayın Sarıca ve 3'üncü madde üzerinde konuşun.

HASAN SARICA (Devamla) - 3'üncü madde üzerinde konuşacağız tabii.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Anayasamız yasa-
ların Anayasaya aykırı olamayacağını açık ve net bir şekilde vurgulamıştır. Dolayısıyla bu Yasadaki hiçbir madde de bu Anayasaya aykırı olamaz.

Eşitlik maddesine de baktığımızda gayet açık ve net bir şekilde (1)'inci fıkrası herkese hiçbir ayırım gözetilemeyeceğini Anayasa ve yasa önünde herkesin eşit olduğunu, hiçbir

kişi, aile, zümre veya sınıfa ayrıcalık tanınamayacağını belirtmektedir. Demek ki hiçbir zümre veya sınıfa herhangi bir ayrıcalık da tanınmaz. Anayasamızın 10'uncu maddesi de yine temel hak ve özgürlükler ve ödevleri saymazdan önce, bu temel hakların ve özgürlüklerin niteliği ve korunması hakkında da bir kural getirmektedir ve demektedir ki; herkes kişiliğine bağlı dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve özgürlüklere sahiptir. Devletin bu hak ve özgürlükleri geliştirmesini ve kullanılabilir hale getirilmesini de (2)'nci fıkrası emretmektedir. Varsa, olan engellerin de kaldırılmasını (2)'nci fıkrası maddenin açık bir şekilde emretmektedir. (3)'üncüsü yanyana 11'inci maddesi Anayasamızın aynen şöyle demektedir; "Temel hak ve özgürlükler..." birtakım nedenler sayılmaktadır, "Özüne dokunulmadan yasalarla sınırlanabilir". Yani bu Anayasada sayılı temel hak ve özgürlükler ortadan kaldırılamaz, yok kabul edilemez, sadece yasalarla sınırlanabilir demektedir Anayasamız.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) (Yerinden) - Sınırlandırma olanağı varsa, her yasaya göre sınırlandıramaz.

HASAN SARICA (Devamla) - Evet. Şimdi bu madde kapsamına girecek olan ve burda kalması halinde ne gelmektedir insanların başına? Sivil insanların özellikle. Tabii askerinin de sendikalaşma, derneklere üye olma hakları olmalıdır ama özellikle sivil insanların başına neler gelmektedir? Derneklere üye olamazlar demektir bu Yasa. Oysa Anayasamızın 32'nci maddesi derneklere, derneklerle ilgili 32'nci maddesi yurttaşlar önceden izin almaksızın, pardon 33'üncü maddesi yurttaşlar önceden izin almaksızın dernek kurma hakkında sahiptir demektir. Oysa bu Yasa komutan izin vermezse yasalara giremez demektir...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Derneklere.

HASAN SARICA (Devamla) - Derneklere giremez demektir. Ya Anayasaya göre izin alınmadan derneklere girebilecektir hem asker hem sivil kişiler.

Çünkü askerler de yurttaştır. Yoksa Anayasaya aykırı olarak ancak komutandan izin alırsa girecektir. Bu Anayasaya aykırılığa bu Meclis göz göre göre evet diyecek midir? Derneklere üye olma ancak eğer gerekirse sınırlanabilir, yok edilemez. Zaten Anayasanın derneklerle ilgili maddesi de sınırın ne olacağını da koymaktadır. Genel ahlakın korunması ulusal güvenlik ve şekil açısından bunlara girip çıkma açısından yasa ile ancak sınırlar konabileceğini söylemektedir. Demek ki, bunun Anayasaya aykırılığı açık ve ortadadır. Sendikalara da giremeyecekleri söylenmektedir ve bize genel görüşme esnasında Sayın Komite Başkanımız bizim de kendisinin görüşlerine saygımız var ama katılmadığımız yanları da var görüşürüm ve katılmıyoruz. Anayasanın 54'üncü maddesinin bir bölümünü okumuştur ve bütün haklara bunu şamil kılmıştır.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - Hayır, hayır. Yanlış tefsirde bulunmaktasınız siz de.

HASAN SARICA (Devamla) - Onları da alacağız efendim. Sendika kurma hakkı, madde 53. "Çalışanlar" yani bu dikimevindeki terziler, askeri makinistler, boyacılar, çalışanlar, askerler değil. "Çalışanlar önceden izin almaksızın sendikalar ve sendika birlikleri kurma, bunlara serbestçe üye olma, üyelikten ayrılma hakkına sahiptirler." Ve yine Yasa, ulusal güvenliğin, kamu düzeninin ve genel ahlakın korunması amacı ile sınırlar koyabilir demektir. Bu sınırların ne olabileceğini de Anayasanın 11'inci maddesi, özüne dokunmadan sınırlar konabileceğini hükme bağladığından sendikalara girme yasaktır denemez, sendika üye olunamaz denemez. Sadece hakkını kendisine özüne dokunmadan bazı sınırlar getirilebilir, eğer gerekli olur ise. Bu da unutulmaktadır ve sivil insanların da, işgillerin de sendikalara girmesi bu Yasa Tasarısı ile yasaklanmaktadır Anayasaya rağmen.

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Derneklere girmeleri...

BAŞKAN - Sayın Hasan Sarıca...

HASAN SARICA (Devamla) - Yine bu 3'üncü maddenin askeri memur, sivil personel ve aylıklı diye kapsama aldığı bölüm aynen kalırsa ne olacaktır? Çünkü bu insanlar silahlı kuvvetler mensubu olarak sayılırlar ve az önce de yasaya baktığımızda gördük. 54'üncü maddeye atıfta bulunuldu Anayasanın Sayın Komite Başkanımız tarafından da, Birlikte bakalım. 54'üncü madde Anayasanın, dikkatinizi çekerim, toplu sözleşme ve grev hakkıdır. Sadece grev hakkı değildir. Eğer Sayın Adıoğlu'nun mantığından gidersek Anayasa ve eğer bu Yasa aynen geçerse Anayasaya aykırı olmasına karşın, Anayasa silahlı kuvvetler mensuplarına toplu sözleşme hakkını yasaklamamaktadır.

NACI T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Sadece grev hakkı.

HASAN SARICA (Devamla) - Grev hakkını yasaklamaktadır. Bu Anayasa askerlere veya silahlı kuvvetlere derneklere, kurumlara girme hakkını yasaklamamaktadır, sendikalara girme hakkını yasaklamamaktadır, toplu sözleşme hakkını yasaklamamaktadır. Sadece grev yapamazsın demektir. Silahlı kuvvetler mensuplarına. Kaldı ki...

İÇİŞLERİ, KÖY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - O yana da söyle Sarıca, hep bize söyleme.

HASAN SARICA (Devamla) - Sizsiniz bu Anayasaya rağmen bu yasakları getiren efendim.

BAŞKAN - Sayın Sarıca lütfen dikkatinizi çekiyorum. Bu 3'üncü maddeyi herhalde 12'nci madde ile karıştırıyorsunuz. Birini bitirin de ondan sonra.

HASAN SARICA (Devamla) - Estagfurullah efendim. Sayın Başkan, eğer bu 3'üncü maddede bu sıfatlar, tanımlar, bu kapsam aynen kalırsa ondan sonra olacak olanları söyleyip neden bunların bu maddeden çıkması gerektiğini anlatmaya çalışıyoruz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Naci Bey söyledi
Hasan Bey.

BAŞBAKAN DR.DERVIŞ EROGLU (Yerinden) - Naci Bey
söyledi hep bunları.

NACİ T.USAR (Devamla) - O sendikacıdır benden
çok daha güzel anlatır.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Hiç de beceremez
anlatsın.

NACİ T.USAR (Devamla) - Belki anlarsınız.

NASAN SARICA (Devamla) - Sayın Başkan, sayın
milletvekilleri; bir de Komite şöyle demişti, ona da
atıfta bulunalım. Çünkü herhalde yine aynı cevap
gelecektir. E, ne yapalım işte bu 10'uncu madde var ya
Anayasanın, hep eskiden ne varsa hep geçerli kıldı.

Dolayısıyla eski yasalarda askeri personelin veya sözleşmeli personelin veya sivil personelin derneklere ve sendikalara girmelerine izin vermezdi. Dolayısıyla yeni birşey yoktur ha denmektedir bize. Eski Yasalarında da, diğer yasalarında da eğer askeri personelin askerin dışındaki insanların sendika, dernek, birliklere üye olmaları yasaklanmış iseydi bu doğru muydu? Kaldı ki Sayın Durduran'ın başta da genel görüşmede de izah ettiği mantık silsilesi içerisinde acaba onların geçerlilik veya dokunulmazlıkları nedir ki biz 10'uncu maddeye rağmen, geçici 10'uncu maddeye rağmen askerle ilgili olarak yeni düzenlemeler getirebilme hakkını kendimizde görebilmekteyiz? Demek ki eski, doğrudan doğruya diğer askerle ilgili yasalarda da bazı sınırlamalar olması bizim bu Yasa ile bu insanlara bu haklarını tanımazlıktan gelmemiz anlamında yorumlanamaz. İşin en acı tarafı şudur; eğer biz eski yasalara da çok güvenirse, askerlikle ilgili hiçbir yasada askerde işçi olarak çalışan insanların özlük haklarına, maaşlarına, izinlerine ilişkin hiçbir düzenleme de yoktur. Askeri memurun var, yedek subayın var, kamu görevlisinin var...

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU
(Yerinden) - Madde var. Özel yasa ile düzenlenir diyor.

HASAN SARICA (Devamla) - Hayır efendim. Özel yasa ile düzenlenir dememektedir. Özel yasaları ile düzenlenen haller dışında işçilere bu haklar tanınır demektedir.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Yoo!

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Maaş bakımından.

HASAN SARICA (Devamla) - Sayın milletvekili arkadaşımız bu son ilgili maddeyi özel yasa ile düzenlenmesini emretmez. Özel, işçilerin kendi yasaları ile elde ettikleri haklara atıfta bulunur. Yine aynı şekilde 13/71 sayılı Sendikalar Yasamız herhangi bir işçinin istihdamını, herhangi bir sendikaya üye olup olmama şartına bağlamayı suç kabul etmektedir. 13/71 sayılı Sendikalar Yasamız herhangi bir çalışanın istihdamını ve istihdamına devamını bir sendikaya üye olup olmama şartına bağlamayı suç saymaktadır ve bunun da cezası devam ederse hapislik ve para cezasıdır. Şimdi eğer bir işçi orda çalışan,

benim istihdamımı sendikadan istifa etmem veya üye olmamama şartına bağladılar bu Yasa ile deyip dava açarsa, acaba hangi mahkeme bu yasaklamaları getirenler hakkında görüşme veya duruşma açabilecektir? Dolayısıyla bu şekli bile bu Yasanın bu maddesinin bu şekilde geçmesi ilerde ilgili maddeler geldiğinde yine tabii söz alacağız ama eğer yetişip bu şekilde geçerse ve bu insanlar sivil personel, askeri memurlar ve aylıkçılar asker muamelesine tabii tutulup bütün temel hak ve özgürlüklerinden yoksun kılınırlarsa bu ne Anayasaya, ne hukuk devletine sığmaz inancındayız. Ne demokratik gelişim sürecine sığmaz inancındayız. Şüphesiz çalışanlar açısından olaya bakarsak imtihan günü bugündür. Eğer biz çalışanların elinden Anayasaya rağmen bugün bu haklarını çeke çeke alırsak, parmak hesabı ile alırsak ve yarın biz işçi haklarının en büyük savunucusu kesilsek o zaman ne olacaktır? Biz inandırıcı olabilecek miyiz halkın ve çalışanların temsilcileri olarak?

Bu anlayış içerisinde önerimiz; Anayasanın 8, 10, 33, 53, 54 ve diğer maddelerine de aykırılığundan ötürü bu maddeden "askeri memur sivil personel ve aylıkçı" söz dizisinin metinden çıkarılmasıdır. Çünkü olduğu gibi Anayasa'ya aykırı hükümler, Anayasa'nın tanıdığı temel hak ve özgürlüklere aykırı hükümler ihtiva etmektedir. Dikkatiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Sarıca.

HASAN SARICA (Devamla) - Sizin dikkatiniz zaten Yasayı görür görmez feleğini şaşırdı.

BAŞKAN - Başka söz almak isteyen var mı?

FADIL ÇAGDA (Girne)(Yerinden) - Oylayın efendim, oylayın.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Sayın Hasan Sarica'nın önergesini dinlediniz.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANİ TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Bu Yasa ne kadar sizin içinse o kadar da bizim içindir, ne korkarsınız o kadar?

BAŞKAN - Bu önergenin görüşülüp görüşülmemesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Sayın Sarica'nın önergesinin görüşülüp görüşülmemesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa)(Yerinden) - Görüşülsün tabii, demokrasi var, görüşülsün.

BAŞKAN - Reddedenler?...

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) - Yarın İngiliz derse sendikalarınızdan istifa...

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Kadroya alacağız kendilerini.

BAŞKAN - Çekimsiz yok.

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden) - İngiliz gidecek bu memleketten.

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa)(Yerinden) - Gitsin, biz de onu istiyoruz.

BAŞKAN - 24 ret, 15 kabul oyçokluğu ile reddedilmiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser yok. 15 ret, 25 kabul, oyçokluğu ile kabul edilmiştir. 4'üncü maddeyi okur musunuz?

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa)(Yerinden) - Sayın Başkan, ara vermeyecek misiniz?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Başkanlık değerli milletvekilleri için bir yemek hazırlıyor. Bu nedenle saat 20.15'te ara vereceğiz. Teşekkür ederim. 20.15'e kadar devam ediyoruz efendim.

MATIP -

İKİNCİ KISIM

Askerler ve Rütbeler

Askerler
ve
Rütbeler

4. Güvenlik Kuvvetlerinde askerler ve rütbeler aşağıda belirtildiği gibidir:

(1) Askerler:

(A) Er : İhtiyaçları devlet tarafından üstlenilen ve sağlanan ve askerlik yükümlülüğünü yerine getiren rütbesiz askerler ile, askerlik yükümlülüğünü tamamlayanlardan bir hizmet taahhüdü suretiyle ve/veya ilgili yasal kurallara tabi olarak askerlik hizmeti yapan rütbesiz askerlerdir.

(B) Erbaş : İhtiyaçları devlet tarafından üstlenilen ve sağlanan ve askerlik yükümlülüğünü Onbaşı veya Çavuş rütbesi ile yerine getiren askerler ile askerlik yükümlülüğünü tamamlayanlardan bir hizmet taahhüdü suretiyle ve/veya ilgili yasal kurallara tabi olarak askerlik hizmeti yapan Onbaşı veya Çavuş rütbesini taşıyan askerlerdir.

15/1979 (C) Astsubay : Güvenlik Kamu Görevlileri Yasası
28/1981 uyarınca Güvenlik Kuvvetlerine katılan
1/1982 Astsubay, Çavuştan, Astsubay
17/1982 Kıdemli Başçavuşa kadar rütbeyi
10/1984 haiz askerlerdir.
33/1984
7/1985

(D) Askeri Öğrenci : Subay veya Astsubay yetiştirilmek üzere okutulup eğitilen ve resmi bir kıyafet taşıyan öğrencilerdir.

(E) Subay : Güvenlik Kamu Görevlileri Yasasına
35/1981 veya Yedek Subaylık Yasasına göre
Güvenlik Kuvvetlerine intisap eden
asteğmenden generale kadar rütbeyi
haiz askerlerdir.

(2) Rütbeler:

(A) Erbaşlar :

(a) Onbaşı ;

(b) Çavuş ;

(B) Astsubaylar :

(a) Astsubay Çavuş ;

(b) Astsubay Kıdemli Çavuş ;

(c) Astsubay Ust Çavuş ;

(d) Astsubay Kıdemli-Ustçavuş ;

(e) Astsubay Başçavuş ;

(f) Astsubay Kıdemli Başçavuş .

(C) Subay :

(a) Asteğmen ;

(b) Teğmen ;

(c) Usteğmen ;

(d) Yüzbaşı ;

(e) Binbaşı ;)

(f) Yarbay ;)

(g) Albay ;)

(h) Tuğgeneral)

Ust Subaylar

(3) Rütbe isimlerinin başlarına sınıf veya meslek ismi konur.

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Kabul ediyoruz Sayın Başkan.

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) - Oybirliği ile mi bu?

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - Oybirliği iledir bu.

BAŞBAKAN Dr. DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) - Söz isteyen yok, oybirliği ile.

BAŞKAN - 4'üncü madde ile ilgili söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir. 5'inci maddeyi okur musunuz?

OZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Beğendiğimiz maddeler var, beğenmediğimiz maddeler var.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - 5'inci maddeye de oy vereceksiniz.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Önerimiz var o konuda.

KATİP -

UÇUNCU KISIM

Genel Vazifeler ve Yükümlülükler

Koruma
Yükümlülüğü

5. Güvenlik Kuvvetleri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti- ni, barışta ve savaşta her türlü iç ve dış tehlikelere karşı korumakla yükümlüdür.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - "İç" sözcüğünü çıkarın oy verelim.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Nedir "İç" de korkan?
"İç" sözcüğünde ne var?...

BAŞKAN - 5'inci madde ile ilgili söz almak isteyen?...
Buyurun Sayın Feridun Onsav.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın millet-
vekilleri; ilgili madde "Koruma Yükümlülüğü" yan başlığı ile
Güvenlik Kuvvetleri...

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Başkan; eksiklik
var burda.

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Yani ille darbe
yapacaksınız.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Güvenlik Kuvvetlerine "barışta
ve savaşta her türlü iç ve dış tehlikelere karşı korumakla
yükümlüdür" denilmektedir. Bu madde amacı bakımından çok geniş
tutulmuş ve iç tehlikeler denilerek neyin kastedildiği açıkça
belirtilmemiştir. Biz Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak Silâhlı
Kuvvetlerimizin sadece savunma gücü olduğunu ve dış tehlike-
lere karşı ülkemizi savunmakla görevlendirildiğini ve ancak
Anayasada verilen yetkiler gerektirdiği zaman iç tehlikelere
karşı harekete geçirileceği inancındayız. Anayasamız bu konuda
açıktır. 124'üncü maddeden, 127'nci maddeye kadar olağanüstü
hal yasaları ve sıkı halleri ve sıkı yönetim hallerini
Anayasa açıkça belirtmiştir. İşte o konuların gerçekleşmesi
halinde ve onlarla sınırlı kalmak koşulu ile ancak Silâhlı
Güçlere iç konular hakkında müdahale etme veya iç konular
hakkında herhangi bir eylem veya girişim yapma yetkisi ver-
miştir. "İç tehlikeler" demenin çok soyut bir kavram oluşu,
her türlü iç tehlike diyerek bunu daha da güçlendirmiş ama bun-
lardan nelerin anlaşıldığı Yasa maddesinde belirtilmemiştir.
Konu sadece sözcük meselesi değildir. "İç" çıksın da "dış"
kalsın ne olacak? Varsın "iç" de kalsın dememek gerekir. Yasa-
nın bütününe dikkate aldığımızda ve Yasanın bütünü çerçevesinde
Silâhlı Kuvvetlere verilen yetkiler düşünüldüğü zaman bunun
tehlikesi daha da açık ve net bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Örneğin iç tehlike denilerek daha sonraki maddelerde eleştirisini yapacağımız tutuklama ile ilgili olsun, pardon yakalama ile ilgili olsun, silah kullanma ile ilgili olsun veya atış etme yetkilerinde olsun tehlikeler daha da vahimdir ve bunun tamiri imkansız sonuçlar doğuracak birtakım fiiller engellenemez hale gelecektir. 5'inci madde ile ilgili önerimiz. 5'inci maddenin aşağıdaki şekilde

5. Güvenlik Kuvvetleri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini barışta ve savaşta her türlü dış tehlikelere karşı korumakla yükümlüdür.

Gerekçemiz; silahlı kuvvetler bir dış savunma gücüdür. Dolayısıyla iç güvenliği sağlama görevi silahlı kuvvetlere değil, polis gücüne verilmelidir. Tasarının düzenleniş biçimi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sanki bir iç tehdit altında imiş anlamını da vermekte veya çağrıştırmaktadır. Bu tür söz ve anlatımlar ancak politik münazarada yer alabilecek türden içi boş kuru propaganda amaçlı nutuk veya yazılarda yer alabilir. Yasalar bu niteliklerden uzak objektif olma durumundadır. Eğer amaç askeri makamlara bu madde ile yönetime el koymak veya siyasal yaşama müdahale etmek veya siyasal gelişmeleri sürdürme gibi yetkiler vermekse bu çok sakıncalı ve tehlikeli bir anlayışın sergilenmesidir. Dolayısıyla maddenin önerimiz ışığında değiştirilmesi uygun düşmektedir. Aksi takdirde bu saate kadar geçen maddelerde olduğu gibi bu madde ile de geçecek yasa Anayasamıza aykırı olmuş olacaktır ve bu Anayasanın iptal edilmesini de getirebilecektir.

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa)(Yerinden) - Yasanın, Anayasanın değil.

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Anayasayı da bir gün gelecek iptal edeceğiz efendim.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Yasanın. Bu Yasa, hiçbir güce bu tasarı ile getirilmek istenen yetkileri vermek istememiştir. İstememiştir, çünkü vermek istemiş olsa idi Anayasa'da açıkca belirtecekti. Belirtmedi mi? Belirtmiştir. Hangi maddelerinde belirtmiştir. 124'ten 127'nci maddeye kadar sırası ile giden maddelerde, olağanüstü hal ve sıkıyönetimle ilgili maddelerde hangi maddelerde sıkıyönetim ilân edileceğini, hangi hallerde olağanüstü hal ilân edileceğini belirtmiş ve işte o sınırlar içerisinde silahlı kuvvetlerin yani sizin tabiriniz ve tasarıdaki ismi ile Güvenlik Kuvvetlerinin hangi zamanlarda ve nasıl bu gibi durumlarda yönetime ve yönetimin kontrolünde çalışabileceğini, müdahale edebileceğini, o belirtilen amaçlarla, nedenlerle sınırlı kılmıştır. Yine başka bir kanıtı, Anayasamız bu yetkiyi vermemiştir. Neden vermemiştir? Sıkıyönetim ve olağanüstü hal nedenlerinden bazıları, ayaklanma, tabii afet gibi nedenler olacak Cumhurbaşkanının başkanlığında Bakanlar Kurulu oturacak bu oturumda ilgili konseyin de görüşünü alacak, ona göre olağanüstü hal ilân edecek veya sıkıyönetim ilân edebilecek,

ve hemen Meclis tatilde ise bile çağrısız toplanacak, olaganüstü toplanacak ve bu kararı onaylayacak veya onaylamayacak. Böylesi kararı onaylayacak veya onaylamayacak. Böylesi bir sıkı denetim bir yönetimden gelerek ancak alınabilecek sıkı yönetim ve olaganüstü hal kararı varken bunlar hiç olmadan böyle bir karar Bakanlar Kurulu almadan, Meclis onaylamadan ki Meclisin yetkisi vardır, isterse süreyi kısaltabilir, isterse kaldırabilir o yetkisi vardır. Bunlar hiç uygulanmadan, denetimden geçmeden, görüşülmeden, istenilen anda bu yetkiler kullanılabilir. Ö zaman niye Anayasa yapılırken bu yetkiler verilmemişti? Verilmedi çünkü Anayasanın ne özü, ne ruhu, ne kendisi böyle bir yetkiyi hiçbir güce veya hiçbir organa vermemiştir. Verdiği yetki az önce belirttiğim maddelerle sınırlıdır. O bakımdan önerimizin dikkate alınmasını ve belirttiğimiz şekilde değiştirilmesini öneriyoruz. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun Onsav.

Başka söz almak isteyen var mıdır? Yoktur. Sayın milletvekilleri; Sayın Feridun Onsav'ın önergesinin görüşülüp, görüşülmemesini oyunza sunuyorum. Kabul edenler?...Reddedenler?...Çekimser?... Yok. Ret 24, kabul 15, oyçokluğu ile reddedilmiştir. 5'inci maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler?...Reddedenler?...Çekimser?... Yok. 15 ret, 25 kabul, oyçokluğu ile kabul edilmiştir. 6'ncı maddeyi okur musunuz?

KATİP -

Harp Sanatını Öğrenmek ve Öğretmek Vazifesi 6. Güvenlik Kuvvetleri, harp sanatını öğrenmek ve öğretmekle vazifelidir. Bu vazifenin yerine getirilmesi için gerekli tesis ve teşkiller Güvenlik Kuvvetleri tarafından kurulur ve önlemler alınır.

BAŞKAN - 6'ıncı madde ile ilgili söz almak isteyen var mı? Yoktur. Oyunza sunuyorum. Kabul edenler?...Reddedenler?...Çekimser?...Yok.

KATİP - Ret mi, kabul mü?

BAŞKAN - Kabul mü, ret mi?

OZKER OZGUR (Lefkoşa) (Yerinden' - Kabuldür efendim,
CTP kabul.

BAŞKAN - Oybirliği ile kabul edilmiştir. 7'inci
madde.

NACİ T. USAR (Gazi Magusa) (Yerinden' - 12'inci
maddede var tartışma.

BAŞKAN - Devam edin.

KATİP -

Askere karşı Vazife ve Yükümlülükler 7. Askerin bakımı, sağlığı, yedirilmesi, giydirilmesi, barındırılması ve moralinin yüksek tutulması, Güvenlik Kuvvetlerinin dikkat ve özenle yerine getireceği en önemli vazifelerdendir.

BAŞKAN - 7'inci madde ile ilgili söz almak
isteyen var mı?...Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...
Reddeden?...Yok. Çekimser?...Yok. Oybirliği ile kabul edildi.

KATİP -

And İçme 8. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetlerine katılan her asker, aşağıdaki and metnini okumak suretiyle andiçer:

"Barışta ve Savaşta, karada, denizde, havada, her zaman ve her yerde, Milletime ve Cumhuriyetime doğruluk ve muhabbetle hizmet edeceğime, yasalara, nizamlara ve amirlerime itaat edeceğime ve askerliğin ~~namusunu~~, Türk sancagının şanını canımdan aziz bilip icabında Vatan, Cumhuriyet ve vazife ugrunda seve seve hayatımı feda edeceğime, namusum üzerine and içerim."

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?...Yoktur.
Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...Reddeden?...Yok. Çekimser?...
Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Askeri Eğitim
ile Ahlak,
Moral ve
Milli Duygu-
ların
Yüceltilmesi

9. (1) Güvenlik Kuvvetlerinde, askeri eğitim ile ahlak ve maneviyatın yükseltilmesine ve milli duyguların yüceltilmesine bilhassa özen gösterilir.
- (2) Erbaş ve erlere askerliğe ait bilgilerden başka, okuyup yazma, yurt sevgisi, yurt, yaşam ve iyi yurttaşlıkla ilgili genel kültür bilgileri de öğretilir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Her aske-
rin Esas
Vazifesi

10. Cumhuriyete sadakat, vatanını sevmek, iyi ahlaklı olmak, üst'e itaat, hizmetin yapılmasında sebat ve gayret, cesaret ve atılganlık, gereğinde hayatını hiçe saymak, bütün silâh arkadaşları ile iyi geçinmek, birbirine yardım, düzenlilik, menedilen şeylerden kaçınmak, sağlığını korumak ve sır saklamak her askerin esas vazifesidir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Sancak,
Sancağın
Muhafazası
ve Sancakla
İlgili
Diğer
Hususlar

11. (1) Sancak Güvenlik Kuvvetlerinin geref timsalidir.
- (2) Sancağın korunması Güvenlik Kuvvetlerinin kutsal vazifesidir. Sancak hiç bir zaman hiç bir durumda hiç bir sebeble ve bahane ile terkedilemez.
- (3) Güvenlik Kuvvetleri kuruluşunda bulunan her alaya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından bir sancak verilir.
- (4) Sancak, Cumhurbaşkanından başka kimseye tâzim yapmaz. Sancağı kılıfından çıkarılmış ve açılmış gören her asker selamlamakla yükümlüdür.
- (5) Sancağın barışta veya savaşta kullanılış biçimi ile şekli çıkarılacak bir Tüzükle saptanır.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Siyasal
Partiler,
Sendikalar,
Dernekler
ve Meslek
Kuruluşları
ile İlişki-
ler

12. (1) Güvenlik Kuvvetleri her türlü siyasi tesir ve düşüncelerin dışında ve üstündedir. Güvenlik Kuvvetleri personelinin siyasi parti, sendika ve derneklere girmeleri veya bunların faaliyetleri ile ilişkide bulunmaları, ne türden olursa olsun gösteri veya toplantı işlerine karışmaları, bu amaçla nutuk veya demeç vermeleri veya yazı yazmaları yasaktır.
- (2) Güvenlik Kuvvetleri mensupları, derneklere ve spor kulübü üyeliklerine, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığından yazılı izin alarak girebilirler. Ancak girdikleri derneklerde Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığından izin alınmadan faal üye olarak çalışamazlar.
- (3) (A) Güvenlik Kuvvetleri mensupları yasa ile kurulan meslek kuruluşlarına üye olamaz ve organlarında görev alamazlar. Ancak üye olamamaları yasalarda belirtilen diğer kayıt ve şartlara uymak kaydıyla meslekleri ile ilgili görevlerde çalışmalarına, mesleki hizmetlerini yürütmelerine, yetkilerini kullanmalarına, mesleki eğitim ve öğretim yapmalarına, kıt'a komutanı veya kurum amirinin izniyle kuruluşun bilimsel çalışmalarına katılmalarına, meslek kural ve koşullarına uyma yükümlülüklerine engel teşkil etmez.
- (B) Belli bir meslek ve sanatın icra edilebilmesi için meslek kuruluşlarına üye olmayı zorunlu kılan yasa kuralları Güvenlik Kuvvetleri mensupları hakkında uygulanmaz.
- (C) Askerlik yükümlülüğünü yerine getirmekte olan yedek subaylar ile erbaş ve erlerin üyelikleri, askerlik hizmetleri süresince askıda kalır. Bu durum ilgililerin aidat ödeme ve yasalardan doğan diğer mesleki yükümlülüklerini ve haklarını ortadan kaldırmaz.

BAŞKAN - Bu maddeyle ilgili söz almak isteyen var mıdır?... Sayın Feridun Onsav. Sayın Feridun Onsav, size söz vermeden önce 15 dakika yemek arası vereceğim ve saat 20.15'e kadar birleşime ara veriyorum.

Kapanış saati: 20.000

İKİNCİ OTURUM

Açılış Saati: 20.35

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin, I'inci Dönem, 2'inci Yasama Yılı'nın, 11'inci Birleşiminin, 2'inci oturumunu açıyorum. Ad okumak suretiyle yoklama yapar mısınız lütfen?

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP: Nisap vardır.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. 12. maddeyle ilgili Sayın Feridun Onsav söz almıştı. Sayın Feridun Onsav buyurun.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 12., Tasarının 12. maddesine olan önerimiz, (2). fıkrasının metinden çıkarılmasını, (1). fıkrasının ise aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini öneririz.

"12. (1) Güvenlik Kuvvetleri her türlü siyasal etki ve düşüncenin dışındadır. Güvenlik Kuvvetleri personeli siyasal partilere üye olamazlar veya siyasal parti faaliyetlerine katılamazlar."

Gerekçemiz: Tasarıdaki düzenlenmiş biçimiyle 12. maddenin (1). ve (2). fıkraları Anayasanın 8., 11., 33., 53. ve 54. maddelerinin öngördüğü sınırlama boyutlarını da aşarak sendikalaşma, dernek kurma veya bunlara girmek ve toplu sözleşme haklarını tümüyle ortadan kaldırıyor. Bu nedenle (2). fıkranın metinden çıkarılması, (1). fıkranın önerdiğimiz şekilde değiştirilerek Anayasanın almadığı bir hakkı Yasayla almak garantiğinden kurtarılması gerekiyor.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ilgili madde sendikalaşma hakkını tamamen yasaklıyor. Buna bağlı olarak toplu sözleşme hakkını yasaklıyor, dernek kurma, derneğe üye olma haklarını da sınırlandırıyor. Anayasamız dikkate alındığında, temel hak ve özgürlüklerin nasıl kullanılacağına ilişkin maddeler açıkça belirtilmiş ve bunların nasıl sınırlandırılacağına yönelik açıkça kendi içindeki maddelerde göstermiştir. Buna karşın 12'inci madde sendikalaşma hakkını ve toplu sözleşme hakkını tamamen ortadan kaldırmaktadır. 53'üncü madde az önce Sarıca arkadaşımız değinmişti. Sadece 54'üncü maddesi Anayasanın (2)inci fıkrasında "grev hakkının kullanılması yalnız ulusal güvenliği, Anayasal düzeni, kamu güvenliğini veya bu Anayasanın herhangi bir kişiye sağladığı hak ve özgürlükleri korumak amacı ile yasa ile düzenlenebilir" diyor. 3'üncü fıkrası "yargıçlar, savcılar, silahlı kuvvetler mensupları, polis mensupları ve sivil savunma kilit personelinin grev hakkı yoktur" diyor. Burada Anayasamız sadece silahlı kuvvetlerin grev hakkı olmadığından bahsetmektedir. Sendika kuramaz veya sendika üyesi olamaz veya toplu sözleşme hakkı yoktur diye bir sınırlama veya bir hakkı ortadan kaldırmayı gerektirecek herhangi bir fıkra, bent, veya anlam ifade etmemektedir. Az önceki gerekçelerimizde de belirttiğimiz gibi, Anayasa istemiş olsaydı grev hakkının olmadığını belirttiği, gibi, toplu sözleşme hakkının da olmadığını, sendika üyesi olamayacağını, sendika kuramayacağını açıkça belirtmesi gerekiyordu, belirtmedi. Belirtmediğine göre ve bu Yasa kapsamında tüm sivil personel, askeri memur ve aylıkçı kişilerin de asker sayıldığına göre, büyük bir çalışan kesim bu haklardan yoksun katacaklardır. Bu nedenle Anayasaya uygunluğunu da sağlamak bakımından önerimizin dikkate alınmasını ve gerekli değişikliğin önerimiz de dikkate alınarak gerçekleştirilmesini diliyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gerek Komite toplantılarında, gerekse ikili sohbetlerde arkadaşlar niyetten bahsetmişlerdir. Önemli olan niyettir demıştır. Doğrudur, önemli olan niyettir ama az önce Genel Sekreterimizin de belirttiği gibi milletvekillerine dağıtılan ilk Taslakta, ilk Taslağın 12'inci maddesinde niyet açıkça belirtilmek ve birtakım sendika, derneklerin komutanlıkça yasaklanacağını yani bunlar siyasidir veya tehlikelidir veya ne ise gerekçeleri, hangi gerekçe ise yasaklama nedenleri bir liste yapıp bunları yasaklayacak ve bunların dışındakiyle de özel izinle girilmesi ve

yönetim kurullarında veya faal üyeliklerinde de görev almamalarını getirmektedir. Şu anki önümüzdeki Taslakta da aynen vardır. İşte Taslağın niyeti ve Bakanlar Kurulumuzun da bunu benimseyip milletvekillerine dağıttığı taslak. Yine Anayasamızın 8. maddesi eşitlikle ilgilidir ki hiç bir yurttaşımıza veya zümreye veya sınıfa ayrıcalık yapılmaz dediğine göre Silâhlı Kuvvetlerde çalışan ve bizim sivil olarak kabul ettiğimiz kişilere en azından mutlaka sendikalaşmaları, toplu sözleşme hakları, dernek üyesi olma veya dernek kurma haklarının tanınması gerekmektedir. 10. maddesinde...

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Yani DGD'ye üye olsun.

FERİDUN ONSAV (Devanla) - DGD'ye üye olamayacağını Komutan listesinde çıkaracak, kendisine verecek, DGD'ye üye olamayacak, Milli Düşünce Derneğine üye olabilecek. Ama ona olsun olabilsin.

EMİN UZUN (Devanla) - İşte onun için konuşuyor o madde.

FERİDUN ONSAV (Devanla) - Evet.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - ASSEN'e üye olsun be Emin Uzun, o olmayan sendikaya. Onu bile kabul etmedi.

FERİDUN ONSAV (Devanla) - Sadece dernek değil, sendika üyeliğini de yasaklamaktadır.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Olmayacak şeye üye olacak.

BAŞKAN - Dinleyelim lütfen.

FERİDUN ONSAV (Devanla) - Ve sendika üyeliğini, sendikalaşma hakkını ve sendikaya üye olma hakkını tamamen ortadan kaldırmaktadır ki bizim iddiamız bu Anayasa bu yetkiyi hiç bir kuruma tanımamıştır. Yasada belirtilse bile bunu Anayasa Mahkememiz iptal edecektir. Onerimizi dikkate almanızı diler, teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun Önsav. Başka söz almak isteyen var mıdır?...

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - Bizim önerimiz vardır.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Mustafa Adaoğlu.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU - Sayın Başkan, saygıdeğer arkadaşlar; 12. maddeyle ilgili olarak bir terim birliği açısından bir önerimiz mevcuttur. Bir de ek bir fıkranın, onun doğal sonucu olarak eklenmesinde yarar görürüz, bir (4). fıkranın. Öneri bir; 12. maddenin (1). fıkrasında Güvenlik Kuvvetleri personelinden (2). ve (3). fıkralarında ise Güvenlik Kuvvetleri mensuplarından söz etmektedir. Bu nedenle (1). fıkranın üçüncü satırında yer alan "Güvenlik Kuvvetleri personelinin" sözcükleri yerine maddede terim birliği sağlamak amacıyla "Güvenlik Kuvvetleri mensuplarının" sözcüklerinin konmasını öneririm.

İkinci önerimiz; aynı maddede yer alan Güvenlik Kuvvetleri mensupları kapsamına kimlerin girmekte olduğunun belirlenmemiş olması nedeniyle uygulamada doğabilecek belirsizlikleri gidermek amacıyla maddeye aşağıdaki yeni (4). fıkranın eklenmesini öneririm.

" (4) Bu madde amaçları bakımından Güvenlik Kuvvetleri mensupları sözcükleri bu Yasanın 3. maddesinde belirtilen ve Güvenlik Kuvvetlerini oluşturan kişileri anlatır."

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mustafa Adaoğlu. Başka söz almak isteyen var mı?

Sayın milletvekilleri;... Buyurun Sayın Alpay Durduran.

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa) (Yerinden) - Sivil kişileri
örtmüş olursunuz bu şekilde.

OZKER OZGUR (Lefkoşa) (Yerinden) - Sivil kişileri yine
kapsıyor.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kuzey Kıbrıs
Türk Cumhuriyeti sınırlarında yaşayan herkes askerdir. O zaman
kimse sendikalama hakkına sahip olmaz, ne güzel.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın millet-
vekilleri; böyle bir maddeye yardımcı olmak istemen ama, yine
de bu "mensupları" sözünü söyleyemiyordum, Komite Başkanı düzen-
ledi. Olmaya da unutulur diye pekleştirdiler arkasından 3.
maddeyle. Fakat...

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - İyilik yap da
denize at.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Kime iyilik yapıyorum? Ben
iyilik yapmam inancında değilim. (3). fıkranın (b) bendinde
diyor ki meslek kuruluşlarına üye olmayı zorunlu kılan
yasa kuralları.

Yani bir gönderme yapmaktadır. Sayın Ekinçi nerelerde ..
İçtüzüğün 82. maddesinin(9). fıkrasında şöyle bir kural vardır. Yürürlükteki bir yasanın yalnızca belirli bir veya daha fazla maddesi kaldırılmak istendiğinde madde içeriğinde yasanın kısa adıyla kaldırılmak istenen madde veya maddeler veya bunların belli fıkraları açıkça belirtilir ve yasanın esas ve değişik sayıları da madde kenarında gösterilir. Aynı yöntembaşkayasalara yapılan göndermelerde de kullanılır. Yani yalnız kaldırma için değil, yapılan göndermelerde de izlenir. Yani bir gönderme yapılırsa bir yasa, yasanın kaldırılması yahut da gönderilmek istenen yasanın madde içeriğinde yasanın kısa adıyla kaldırılmak istenen madde veya maddeler veya bunların belirli fıkraları açıkça belirtilmeli ve yasanın esas ve değişiklik sayıları da madde kenarında gösterilmelidir. Dolayısıyla bu fıkranın bendi İçtüzüğe aykırıdır ve belirsiz bir gönderme yapmış olmaktadır. Bu konuda İçtüzüğe uymak için şimdi bu ilgili yasaların adlarının buraya yazılması, yan tarafında da yasa veya madde kurallarının belirtilmesi İçtüzüğün emri olmaktadır. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Alpaz Durduran.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Yani ara isten...

BAŞKAN - Başka söz almak isteyen var mı?...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Haklıdır, Sayın Mustafa Adaoğlu, Komiteye gitmesi lâzım.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Mustafa Adaoğlu.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU - Şimdi zaman önemli, yalnız Sayın Durduran'ın usul bakımından ve İçtüzük bakımından yaptığı değerlendirme yerindedir. Meclisimizin hukukçusunu ilgili yasa, gönderilen yasa maddelerini bulması hususunda eğer müsaade ederseniz bir değerlendirme yapacağız, çünkü onlar Mimarlar, Odalar Birliği olabilir, Tabipler Birliği olabilir. Veteriner Hekimler Birliği olabilir,

yani bir takım meslek kuruluşları. Eğer o...

NACI T. USAR (Devamla) - Tamam efendim, beş dakika ara verin.

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Biz hemen bunu değerlendireceğiz arkadaşlar, getireceğiz. Anlatabildim mi?

NACI T. USAR (Devamla) - Yani Komite Hukukçusunu gönderecek Meclise, yani Meclis bir kamu görevlisi arkadaşı bekleyecek toplantı halinde...

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Arada bir beş dakikalık ara ile bu tartışmayı burda bitirip ve ilgili atıfları göndermeleri içtüzük gereği de yerine getirelim.

SESLER - Geldi efendim geldi. Hukukçu geldi.

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Birşey değil, bir öneridir. Tamam, beş dakikalık bir ara.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Adaoğlu.

Sayın milletvekilleri; birleşime beş dakika ara veriyorum. Teşekkür ederim.

(Kapanış saati: 21.00)

- ÜÇÜNCÜ OTURUM -

Açılış Saati: 21.20

BAŞKAN - Buyurun sayın milletvekilleri;

Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin I'nci dönem, 2'nci yasama yılının 11'inci birleşiminin 3'üncü oturumunu açıyorum. Ad okumak suretiyle yoklama yapar mısınız?

(Ad okunarak yoklama yapılır)

KATİP - Nisap var Sayın Başkan.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır.

Sayın Mustafa Adaoğlu söz sırası sizdeydi. Buyurun lütfen.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU - Sayın Başkan, saygıdeğer arkadaşlar; 3 (a) bendindeki atıfları koymanın içtüzük gereği olduğu hususundaki vurgulamaya paralel olarak şöyle bir düzenlemeyi yapıyoruz

3 (a) Güvenlik Kuvvetleri Mensupları, Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kuruluş Yasası, Kıbrıs Türk Tabipler Birliği Yasası, Kıbrıs Türk Veteriner Hekimler Birliği Yasası, Avukatlar Yasası ve Eczacılık ve Zehirler Yasası uyarınca kurulan meslek kuruluşlarına bu şekilde yasa ile mensuplarından sonraki bu eklemelerden sonraki yasa ile sözcüğü kalkıyor onun yerine bu önerdiğimiz birliklerin isimleri geçiyor.

Atıf olarak da 12/76, 13/76, 15/77, 4/77, 56/77
Fasıl 2, 42/61, 20/63, 9/73, 1/74, 12/74, 11/76

32/82, 49/82, 48/84, Fasıl 254, 59/62, 5/70, 21/76.

(b) bendinde ise belli bir meslek ve sanatın icra edilebilmesi için meslek kuruluşlarına... Evet. (a) bendinde küçük bir ekleme yapıyoruz yine, ancak üye olmamalarından sonra yasalarda belirtilen diyor, bu yasalarda "bu" sözcüğü "olmamaları" sözcüğünün arkasından "bu" eklemesiyle redakte ediliyor, onu belirtelim.

(b) bendinde ise belli bir meslek ve sanatın icra edilebilmesi için meslek kuruluşlarına üye olmayı zorunlu kılan, "kılan" sözcüğünden sonra yukarıdaki (b) bendinde belirtilen yasaların kuralları, Güvenlik Kuvvetleri mensupları hakkında uygulanmaz. Bu şekilde "kılan"dan sonraki "yasa" sözcüğü kalkıyor, onun yerine yukarıdaki (b) bendinde belirtilen yasaların söz dizisi ekleniyor.

KATİP - (a) bendinde belirtilen.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Buyurun Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mustafa Adaoğlu.

Sayın milletvekilleri; 12. madde ile ilgili üç öneri vardır. İlk öneri Sayın Feridun Önsav'dan gelmiştir.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - Son öneriden başlayın Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tasarının 12. maddesinin (2). fıkrasının metinden çıkarılmasını, (1). fıkrasının ise aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini öneririz.

12. (1) Güvenlik Kuvvetleri her türlü siyasal etki ve düşüncenin dışındadır. Güvenlik Kuvvetleri ve personeli siyasal partilere üye olamazlar veya siyasal parti faaliyetlerine katılamazlar. Ve gerekçesini söylemiştir.

Tasarıdaki düzenlenmiş biçimiyle 12. maddenin (1) ve

(2). fıkraları Anayasanın 8, 11, 33, 53 ve 54. maddelerinin öngördüğü sınırlama hükümlerini de aşarak sendikalaşma, dernek kurma veya bunlara girme ve toplu sözleşme haklarına tılsıyla ortadan kaldırıyor. Bu nedenle (2). fıkranın metinden çıkarılması, (1). fıkranın önerdiğimiz şekilde değiştirilerek Anayasanın almadığı bir hakka yasa ile alma garantisinden muhterılması gerekiyor.

Feridun Öncay
CTP Meclis Grubu adına.

Şimdi bu Önergenin görüşülüp görüşülmesini oyumuza sunuyorum. Kabul edenler?... Sayın lütfen.

KATİP - 11.

BAŞKAN - Reddedenler?

KATİP - 26.

BAŞKAN - Çekinmez yok, ret 26, 11 kabul, oyçokluğuyla reddedilmiştir.

İkinci Öneri; Sayın Komite Başkanı, Mustafa Adaoğlu'ndan gelmiştir.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU
(Devamla) - Önerdik bunları.

BAŞKAN - Bunları okunmuştur size.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Evet.

BAŞKAN - Bilginizdedir. Birinci Önerinin görüşülüp görüşülmesini oyumuza sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 26.

BAŞKAN - Reddedenler?...

KATİP - 13.

BAŞKAN - Çekimser yok, 13 ret, 26 kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Yine Komite Başkanı Mustafa Adaoğlu'nun ikinci önerisini dinlediniz. Bu önerinin görüşülüp görüşülmemesini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 26.

BAŞKAN - 26.

KATİP - 27. Pardon, özür dilerim. Sayın Durduran da kabul verdi, 27 efendim.

BAŞKAN - Sayın Durduran da kabul verdi, 27.

BAŞKAN - Reddedenler?... Çekimser yok. 12 ret, 27 kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; sayın komitelerin önerileri ışığında kabul edilen önerileri ışığında 12. maddeyi değiştirmiş şekliyle oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. Red 14, kabul 26, oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Devam edin lütfen.

KATİP -

Birlik ve Kurum Kadrolarının saptanması 13. Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı birlik ve Kurumlarına ait Kadrolar, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca saptanır.

BAŞKAN - 13. maddeyle ilgili söz almak isteyen var mıdır? Buyurun Sayın Feridun Onsav.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 13. maddede yer alan "Güvenlik Kuvvetleri Komutanınca saptanır" söz dizilerinin çıkarılması ve "yasa ile düzenlenir" söz dizilerinin eklenmesini öneriyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun Onsav. Başka söz almak isteyen var mı?...

Sayın milletvekilleri; bir daha mı vardır? Buyurun Sayın Feridun Onsav devam ediniz.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu konudaki gerekçelerimizi biraz önceki maddede Sarıca arkadaşımız belirtmişti. Aynı gerekçelerden ötürü. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun Onsav.

Başka söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Sayın Feridun Onsav'ın önerisini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. 25 red, 12 kabul, oyçokluğuyla reddedilmiştir.

13. maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. On üç red, yirmi altı kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

KATİP -

Rütbe Sahiplerinin Vazifeleri 14. Her rütbe sahibi, yasaların, nizamların ve amirlerinin kendisine yüklediği bütün vazifeleri öğrenmeye, vazifeli olduğu yerlerde öğretmeye, bu hizmet ve vazifeleri eksiksiz yapmaya ve gerektiğinde izleyerek yaptırmaya, daima ve her yerde disiplini tesis ve muhafazaya, maiyetini yetiştirmeye, astının kişisel girişim yeteneğini geliştirmeye ve kendisine teslim olunan silâh, araç, gereç ve diğer bütün askeri malzemeyi, yapı, araç ve hayvanları korumaya memur ve mecburdur.

BAŞKAN - Madde 14'le ilgili söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekinir?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Devlet Malının Bakım ve Korunması 15. Her asker, vazife ve hizmet gereği olarak kullanmak ve korumak için kendisine verilen her çeşit Devlet malının bakım ve korunmasından sorumludur.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yoktur. Çekinir?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Selam Yükümlülüğü 16. Askerler her zaman ve her yerde birbirlerini selâmlamaya mecburdurlar.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur.
Oyungza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?...
Çekimsiz yok, oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

DÖRDÜNCÜ KISIM

Disiplin

Disiplinin 17.
Anlamı ve
Disipline
İlişkin
Kurallar

13/1979

29/1979

28/1981

1/1982

17/1982

10/1984

33/1984

29/1983

7/1985

(1) Disiplin, yasalara, nizamlara ve emirlere mutlak bir itaat ve ast'ının ve üst'ünün hukukuna riayet demektir. Askerliğin temel disiplindir. İtaat duygusunu tehdit eden her türlü durumlar, sözler, yazılar, davranışlar, fiil ve hareketler cezai müeyyidelerle yasaklanır ve önlenir.

Disiplinin korunması ve idamesi için Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Disiplin Kabahat ve Cezaları ve Yargılama Usulü Yasası, Güvenlik Kamu Görevlileri Yasası ve Askeri Suç ve Cezalar Yasası Uyarınca cezai ve idari önlemler alınır.

(2) Fesat ve isyan halinde bulunan bir kıta, karargâh veya askeri kuruluştaki düzeni sağlamak, yağmacılığın önünü almak ve kaçak askerleri çevirmek için, bu halleri gören her üst, emir ve komuta işini üzerine almak vazifesi ile yükümlüdür.

(3) Her üst disipline aykırı gördüğü her harekete müdahale etmeye ve emir vermekle görevlidir.

(4) Her üst, emri altında olan ve olmayan asker kişileri disiplinin sağlanması için yakalamaya ve yakalatmaya yetkilidir. Emri altında bulunmayan asker kişileri yakalayan ve yakalayan üst, durumu gün ve saati ile derhal yakalanan kişinin amirine bildirmeye mecburdur.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - Fesat nedir Sayın Başkan?...

BAŞKAN - Efendim, fesat anlamı açıktır fesatın.

Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Rededenler?.... Yok. Çekimser yok, oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

BEŞİNCİ KISIM

Ast'ın Ve Amirin Vazifeleri

- Ast'ın Vazifeleri 18. (1) Ast, amir ve üstüne genel görgü ve askeri usullere uygun tam bir hürmet göstermeye, emirlerine ve yasa ve nizanlarda gösterilen hallerde de üstlerine mutlak itaate mecburdur.
- (2) Ast, yasalar ve nizanlarla belirlenmiş vazifeleri ve aldığı emirleri zamanında yapar, değiştiremez, sınırını aşamaz. Uygulamadan doğacak sorumluluk, görev veya emri verene aittir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler yok, çekimser yok, oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Amirin
Yetkileri
ve
Vazifeleri

19. (1) Amir, emrini maiyetindeki her kişiye verebilir. Emir ve vazifelerin zamanında ve tam olarak yapılıp yapılmadığını takip eder ve yapılmasını sağlar.
- (2) Amir, maiyetine, hizmetle ilişkisi olmayan emir veremez. Ast'ından özel menfaat sağlayacak bir istemde bulunamaz, hediyesini kabul edemez ve borç alamaz.
- (3) Amir, maiyetine hürnet ve güven duygusu verir, maiyetin ahlâki, ruhi ve bedeni hallerini daima gözetir ve korur. Amirin maiyetine karşı daima tarafsız davranması ve hakkaniyetini muhafazası esastır.
- (4) Amir, maiyetine disiplini bozan fiil ve hareketlerinden dolayı disiplin cezaları verir. Disiplin cezalarının niteliği ve verilmesi usulü, Ceza Muhakemeleri Usulü Yasası, Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Disiplin Kabahat ve Cezaları ve Yargılama Usulü Yasası ve Güvenlik Kamu Görevlileri Yasası uyarınca saptanır.

F.155
33/1982
13/1979
15/1979
28/1981
1/1982
17/1982
10/1984
33/1984
7/1985

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur.
Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler yok, çekimser, yok, oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

997/...

ALTINCI KISIM
EMİR

Emrin
Verilmesi
ve Yerine
Getirilmesi

20. (1) Emir, üniforma giyen amirler tarafından verilir.
Ancak, üniformasız olan amirin verdiği emirleri onu tanıyanlar yapmaya mecburdur.

(2) Emirler ast tarafından değiştirilemez.

Ancak, hal ve şartlar emri yapılmayacak bir hale koymuşsa veya emri verirken gizli kalmış sebepler meydana çıkmışsa veya emrin yapılması büyük bir tehlikeye ve ağır bir zarara da sebep olacaksa ve bütün bu haller karşısında amirinden yeni bir emir almasına hal ve zaman müsait değilse, ast sorumluluğu üzerine alarak emri yeni duruma uygun bir tarzda değiştirerek yapabilir ve ilk fırsatta emri yapılmayan veya kısmen yapılan amire bilgi verir.

(3) Emirler, kaide olarak birbirine bağlı makamlar ve komutanlar tarafından bir silsile takip edilerek verilir. İvedi veya zorunlu hallerde bu sıraya uyulmadan da emir verilebilir. Bu taktirde amir, atlanmış olan kademelere en kısa zamanda bilgi verir. Böyle bir emri alan ast da kendi amirini haberdar eder.

(4) Bir amirin verdiği emri yaparken, daha büyük amirden, evvelki emre aykırı ikinci bir emir alınacak olursa, ikinci emri veren amire evvelki emir bildirilir. Eğer ikinci amir kendi emrinin yapılmasında ısrar ederse, bu amirin emri yapılır ve emri alan tarafından birinci amire bilgi verilir. Eğer daha büyük amire birinci amirin emrini bildirmeye hal ve zaman uygun değilse, vaziyete uygun olan emir kendi sorumluluğu dahilinde yapılır ve amirlere bildirilir.

(5) Emirlerin hizmetle ilgili olması ve yasa ve nizanları bozması şarttır.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı? ... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekinser?.... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

YEDİNCİ KISIM
Personel İşleri

BİRİNCİ BÖLÜM
Başvuru ve Şikâyet

Başvuru ve
Usulü

21. (1) Her asker, sözlü veya yazılı olarak, en yakın amirinden bağlamak koşuluyla, silsile yoluyla resmi veya özel işleri ile ilgili başvuruda bulunabilir.
- (2) Birden fazla kimsenin toplu olarak sözlü veya yazılı başvuruda bulunması yasaktır.
- (3) Aynı olay, birden fazla kişinin başvurusuna sebep veya konu olursa, bunların herbiri ayrı ayrı ve yalnız başına başvuru hakkını kullanabilir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekinser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Başvuru
Cevaplama
ve Süresi

22. Başvurular, takip ve soruşturulmak suretiyle karara bağlanır ve sonucu mümkün olan en kısa zamanda başvuru sahibine mutlaka bildirilir. Bu süre hiç bir halde bir ayı aşamaz.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekinser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Şikâyet ve
usulü

23. (1) Her asker, gerek hizmet, gerekse kişisel işlerine ilişkin, yasa ve nizamların kendisine vermiş olduğu hak ve yetkilerin ihlâl edilmesi veya ihlâl edildiğini zannetmesi halinde şikâyet etmek hakkına sahiptir.

- (2) Şikâyet, sözlü veya yazılı olarak en yakın amire yapılır. Şikâyet en yakın amir hakkında yapılacaksa, bir derece üst amire yapılır ve bunun gibi her şikâyet edilen amir geçilir.
- (3) Sözlü olarak yapılan şikâyetler tutanakla saptanır.
- (4) Toplu olarak şikâyet yasaktır.
- (5) Aynı olay, birden fazla kişinin şikâyetine sebep veya konu olursa, bunların her biri ayrı ayrı ve yalnız başına şikâyet hakkını kullanabilir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yok. Oyunuza sunuyorum. Kabul eden?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Şikâyeti
Cevaplama
Süresi ve
Adli
Soruşturma

24. (1) Şikâyetler ve itirazlar mutlaka spruştırularak karara bağlanır ve sonucu, şikâyet edene ve gerekli görüldüğü takdirde şikâyet olunana mümkün olan en kısa zamanda bildirilir. Bu süre hiç bir halde bir ayı aşamaz.
- (2) Adli soruşturmaya konu olan şikâyetler hakkında Ceza Mahkemeleri Usulü Yasası, Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Disiplin Kabahat ve cezaları ve Yargılama Usulü Yasası, Askeri Suç ve Cezalar Yasası ve Güvenlik Kuvvetleri Mahkemesi ile Güvenlik Kuvvetleri Yargıtayının Kuruluşu ve Yargılama Usulü Yasası kuralları uygulanır.

F. 155
33/1982

13/1979
29/1983
34/1983

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -
Şikâyetin Reddi 25. Şikâyetin reddedilmesi halinde, şikâyet yapana, şikâyeti nedeniyle ceza verilmez. Ancak şikâyet ederken bir suç işlemiş veya bir disiplin tecavüzünde bulunmuşsa ayrıca sorumlu olur.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -
Karar Verme Yetkisi Ve İtiraz 26. Bir şikâyet üzerine karar verme yetkisi, şikâyete konu olan olay hakkında, şikâyet olunana disiplin cezası verme yetkisini haiz olan ilk disiplin amirine verilmiştir. O amirin vereceği karar aleyhine, gerek şikâyet eden ve gerekse şikâyet olunan, daha yüksek amirlere silsile yoluyla itiraz edebilir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

İKİNCİ BÖLÜM
Mükafat ve Ceza

Amaç 27. Disiplinin muhafazası ve hizmete ilişkin konularda gelişmeyi teşvik etmek ve sağlamak amacıyla, mükafat veya ceza tedbirlerine başvurulur.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Uygulama 28. Mükafat veya cezaya ait tedbirler, Disiplin Mahkemeleri Kurulu, Disiplin Kabahat ve Cezaları ve Yargılama Usulü Yasası, Güvenlik Kamu Görevlileri Yasası ve Askeri Suç ve Cezalar Yasası uyarınca alınır.
13/1979
15/1979
28/1981
1/1982
17/1982
10/1984
33/1984
7/1985
29/1983

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

UÇUNCU BÖLÜM

İzinler

İzin İş-
lemleri
15/1979

28/1981
1/1982
17/1982
10/1984
33/1984
7/1985

29. Askerlerin izin işleri, Güvenlik Kamu Görevlileri Yasası kurallarına göre düzenlenir. Kimlerin izin vermeye yetkisi olduğu, izin işlemlerinin nasıl yapılacağı, izinlerin nasıl uygulanacağı ve izinle ilgili diğer hususlar, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı tarafından düzenlenir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Sayın Adaoğlu, bir düzeltmesi olacak.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Adaoğlu.

HUKUK VE SİYASİ İŞLERİ KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)- Hangi madde?

KATİP - 29.

BAŞKAN - 29'uncu maddeyle ilgili.

FERİDUN ÖNSAV (Lefkoşa)(Yerinden)- 29.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Yoktur Sayın Başkan.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- İzin işlemleri değil mi? Yoktur birşey.

KATİP - Evet.

BAŞKAN - Evet, 29'uncu maddeyle ilgili söz almak isteyen?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Görev
Yerinden
İzinsiz
Ayrılmama

30. (1) Vazifenin bulunmayı gerektirdiği yerden izinsiz hiç bir asker gündüz ve gece ayrılamaz.
- (2) Nöbetçi ve vazifeli olmayan veya kendisine ayrıca özel bir vazife verilmemiş bulunan subay, astsubay, askeri memur ve sivil personel günlük çalışmanın veya eğitimin bitiminde vazife yerinden ayrılabilir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Buyurun Sayın Feridun Onsav.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; memur, sivil personel ve aylıkçı kişilerin asker kapsamına sokulmasına karşı olduğumuz nedeniyle, maddedeki "askeri memur ve sivil personel" söz dizilerinin çıkarılmasını öneriyoruz.

Madde de aynı zamanda bu sivil kişilerin nöbete konabileceğini de içermektedir. Buna karşı olduğumuz için ilgili öneriyi sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun Onsav. Başka söz almak isteyen var mı?... Sayın milletvekilleri; Sayın Feridun Onsav'ın önergesinin görüşülüp görüşülmemesini...

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) - Okunmadan mı?... Onerisini okudu mu Feridun Bey?

BAŞKAN - Okudu efendim. Bir daha okuyayım.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Oylayacağız işte. Tamamdır Sayın Başkan.

BAŞKAN - "30'uncu maddede yer alan askeri memur ve sivil personel söz dizisinin çıkarılmasını öneriyoruz."

Görüşülüp görüşülmemesini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 10.

BAŞKAN - Reddedenler?... Çekimser?... Yok. Ret 21, kabul 10. Oyçokluğu ile reddedilmiştir.

30'uncu maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Çekimser?... Yok. 10 ret, 22 kabul, oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Lütfen devam edin.

KATİP -

Çalışma
Saatleri
15/1979
28/1981
1/1982
17/1982
10/1984
33/1984
7/1985

31.(1) Kit'a, karargâh ve kurumlarda günlük çalışma saatleri, mevsim, iklim, durum ve hizmetin özelliklerine göre, Güvenlik Kamu Görevlileri Yasası kuralları çerçevesinde Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca düzenlenir.

(2) Kit'alarda genel çalışma ve hizmet zamanı, kalk saatinden başlar, gece yoklamasından sonra biter.

BAŞKAN & Teşekkür ederim. Söz almak isteyen var mı?...
Sayın Feridun Onsav buyurun.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; çalışma süresini burda (2)'nci fıkrada kalk saatinden bağlatıp gece yoklamasına kadar sürdürüyor. Bu Yasada az önce belirttiğimiz gibi sivil personel de asker sayıldığı için ve bu Yasa kapsamında olduğu için, sivil personel de bu Yasaya göre sabah 6.00'dan akşam üstü 17.30'a kadar yaklaşık on iki buçuk saat çalıştırılabilir. O nedenle 31'inci maddenin (2)'nci fıkrasında yer alan "askerlerin" sözcüğü ile bağlamasını öneriyorum. "Kıt'alar"dan önce "askerlerin" sözcüğünün eklenmesi.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun Onsav.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) (Yerinden) - Yalnız askerleri kapsamı için.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Over-time alacaklar.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Over-time yoktur.

BAŞKAN - Başka söz almak isteyen var mı?... Yoktur.

Sayın Feridun Onsav'ın önerisinin görüşülüp görüşülmemesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 10.

BAŞKAN - Reddedenler?...

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bunu da reddettik.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - 12,5 saat.

BAŞKAN - Çekimser?... Yok. Ret 21, 10 kabul. Oyçokluğu ile reddedilmiştir.

31'inci maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?...

KATİP - 10.

BAŞKAN - Çekimser?... Yok. 10 ret, 21 kabul. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Devam edin lütfen.

KATİP -

Uniforma
Giyme
Zarunlu-
luğu

32.(1) Güvenlik Kuvvetlerinde görevli subay, astsubay, erbaş ve erler hizmet esnasında Uniforma giymek zorundadırlar.

(2) Uniforma giyen her asker, üniformanın şeref ve haysiyetini korumakla yükümlüdür.

(3) Uniforma şekilleri Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığında saptanır.

- (4) Özel görevler nedeniyle hizmet esnasında sivil elbise giymek ancak amirin iznine bağlıdır.
- (5) Subay ve astsubaylar vazife dışında sivil elbise giyebilirler. Sivil elbise ile vazife yerine giriş ve çıkışlar Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca düzenlenir.
- (6) Barlar, genelevler, meyhaneler ile bunlara benzer yerlere askerler üniforma ile giremezler.
- (7) Askerlerin üniformalı veya sivil elbise ile girmeleri yasaklanan yer ve bölgeler, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca saptanır ve emirle duyurulur.
- (8) Kıyafet kavramı içinde olan el, yüz ve saç tuvaletinde sadelik esastır. Favori, biş, sakal ve bıyık bırakılamaz.
- (9) Hangi hallerde, görevlerde, zamanlarda ve kimler hakkında, yukarıdaki fıkralarda belirtilen kısıtlamaların uygulanmayacağı Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı tarafından belirlenir.

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Aytaç bey, o biş ne demektir? Biş bırakamaz diyor. Yani, çok özür dilerim.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Biz ona şey deriz be Naci, tekke sakal.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Kimlik
Belgesi
Taşıma
Zorunluluğu

33. (1) Subay, astsubay, erbaş ve erler, askeri memur, sivil personel, askeri savcı ve askeri yargıçlar ile bunların eşlerine ve bakmakla yükümlü oldukları çocuklarına ve emekli olan subay, astsubay, askeri memur, askeri savcı ve askeri yargıçlar ile bunların eş ve bakmakla yükümlü oldukları çocuklarına, şekli ve kullanma biçimi Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca saptanan Askeri Kimlik Belgesi verilir.

(2) (1)'inci fıkra kapsamındaki kişiler, bu kimlik belgesini resmi veya sivil olarak her zaman üzerlerinde bulundurmaya mecburdurlar.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır? Buyurun Sayın Feridun Önsav.

FERİDUN ÖNSAV (Lefkoşa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; maddenin (1)'inci fıkrasında yer alan "askeri memur, sivil personel" söz dizilerinin kaldırılmasını öneriyoruz. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun Önsav. Başka söz almak isteyen var mıdır?... Sayın milletvekilleri Sayın Feridun Önsav'ın önergesinin görüşülüp görüşülmemesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...

İÇİŞLERİ, KÖY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)- Yani, bir kimlik alacak kişi, orduvinden sayarsın onu?

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Bu prensip meselesi. Biz sivil personelin asker sayılmasına karşıyız. Bunu herşeye yansıtacağız.

KATİP - 10.

BAŞKAN - Reddedenler?...

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Tamamdır yahu, böyle yaparsan tamamdır.

KATİP - 22.

BAŞKAN - Çekimser?... Yok. Red 22, kabul 10. Oyçokluğuyla reddedilmiştir.

33'üncü maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 22.

BAŞKAN - Reddedenler?...

KATİP - 10.

BAŞKAN - Çekimser?... Yok. 10 red, 22 kabul. Oyçokluğuyla kabul edilmiştir. Devam ediniz lütfen.

KATİP -

SEKİZİNCİ KISIM

Garnizon Komutanlığı, Merkez Komutanlığı ve
İnzibat Subaylığı

Garnizon
Hudutları
ve Garni-
zon Komu-
tanlarının
Yetkileri

34. (1) Garnizon hudutları Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca saptanır.
- (2) Garnizon komutanı, garnizon dahil bütün Kıt'a ve askeri kurumların disiplin amiridir. Garnizon komutanları, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca belirlenir.
- (3) Garnizon komutanlığına ait görevler, yetkiler ve hizmetler, bunların sivil makamlarla ilişkileri, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca düzenlenir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Garnizon-
larda
Askeri
Disiplinin
Muhafazası,
Önleyici
Zabıta ve
Askeri
Trafik
Vazifeleri

35. Garnizonlarda askeri konularla ilgili, disiplinin muhafazası, önleyici zabıta ve adliye vazifeleri ile trafik vazifeleri garnizon komutanlarına aittir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Merkez
Komutan-
lıkları
ve İnzibat
Subaylık-
ları

36.(1) Garnizon Komutanları, 34'üncü ve 35'inci maddelerde belirtilen vazifeleri merkez komutanlıkları veya inzibat subaylıkları marifetiyle yürütür.

(2) Merkez komutanlıkları ile inzibat subaylıklarının nerelerde ihdas edileceği, bunların kuruluşu ve kadrosu Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca belirlenir.

(3) Merkez komutanlıkları ile inzibat subaylıklarının emrine verilen subay, astsubay, erbaş ve erlerden oluşan kuvvete inzibat kuvveti denir.

(4) Askeri inzibat kuvveti mensupları, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca belirlenecek özel işareti taşırlar.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Askeri
İnzibatların
Yetkileri

37. (1) Askeri inzibat erbaş ve erleri, vazife esnasında diğer erbaş ve erlere karşı karakol sıfatını ve karakolların yasal yetki ve sorumluluklarına haizdirler.
- (2) Subay ve astsubaylar hakkında Askeri İnzibat vazifeleri ancak üst veya kendi rütbelerindeki inzibat subay veya astsubayları tarafından yapılabilir. O mahalde yetkili bir inzibat subayı veya astsubayı mevcut değilse olaya şahit olan üst veya aynı rütbedeki her subay veya astsubay müdahaleye ve inzibat vazifesini yapmaya mecburdur. Ancak ağır cezayı gerektiren suçüstü halinde subayları, astsubayları, askeri memurları, erbaş ve erleri ve sivilleri dahi yakalamaya askeri inzibatlar yetkilidir.
- (3) Astsubay Okulu öğrencilerine astsubaylar gibi, Harp Okulu ve dengi yüksek okul öğrencilerine ve yedek subay adaylarına, subaylar gibi muamele yapılır.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?...

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) (Yerinden) - 39 mu?

BAŞKAN - 37'nci madde. Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU
(Yerinden) - Bir dakika.

BAŞKAN - Evet Sayın Adaoğlu; size söz vereceğim.

1011/...

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Bir dakika efendim. Bu 37'nci maddeye Sayın Başkan, (3)'üncü fıkrasına bir ilâve yapmak istiyoruz. Bir söz dizimi düzenleyeceğiz. Usul şudur; "Bu şekilde yakalananlar yakalanmalarından başlayarak en geç yirmi dört saat içinde yetkili askeri veya yargı merci önüne çıkarılır" ve arkasını takip edeceğiz Sayın Başkan. Onu bir ek olarak verip, ilgili madde ve fıkralarını bütünsellik içerisinde oylamaya konulmasını arzedeceğiz.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - Nasıldır Mustafa Bey?

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Oylayamaz maddeyi.

BAŞKAN - Yani bu 37'nci maddenin (2)'nci fıkrasına mı, (3)'üncü fıkrasına mı?

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) (Yerinden) - (2)'nci fıkraya "geçici" sözcüğü ilâve edilecek.

BAŞKAN - (2)'nci fıkraya "geçici" sözcüğü ilâvesi olacaktır.

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Anlamadık Sayın Başkan.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU
(Yerinden)- Atıfta bulunuyor diğer maddede ona.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Sayın Adaoğlu,
ara isteyin beş dakika.

BAŞKAN - Sayın Komite Başkanı ara istiyor musunuz?

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Yok, orda tamamdır efendim.

NACİ T. USAR (Devamla)- Sayın Başkan, ne olduğunu sorabilir miyiz?

BAŞKAN - Peki, buyurun Sayın Mustafa Adaoğlu, izah edin lütfen.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU -
Şimdi, efendim konunun özü şudur. Sonradan da gelecektir. Anayasada amirdir. Herhangi bir kişi yakalandığı takdirde en geç yirmi dört saat içerisinde Yargıç önüne çıkarılmasıdır. Yalnız, burda "geçici" sözcüğüyle, yani yakalanmadan önce geçici sözcüğüyle "yakalanma" sözcükleri arasında genel görüşme esnasında da bazı iltibaslar çıkmıştır. Bu iltibasları, bu kargaşalığı önlemek bakımından, biz zaten öneri sunacağız, bundan sonra yakalanma söz dizisinin geçtiği yerlerde, "geçici" sözcüğünü sırf bu iki sözcük arasındaki hukuki içerik bakımından bir yanlış anlama olmaması ve yorumlanmaması için düzenlemesini yapacağız. Burda da sırasıdır. "Ancak, ağır cezayı gerektiren suçüstü halinde, subayların, astsubayların, askeri memurların, erbaş ve erlerin ve sivilleri dahi geçici yakalamaya askeri inzibatlar yetkilidir.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- "Sivillere dahilse"

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)-Evet.

BAŞKAN - Dahil geçici yakalamay.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Yetkilidir. Yakalananlar hakkında bu Yasanın 49'uncu maddesi kuralları uygulanır. Tekrarlıyorum.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Efendim, öbür yakalamada da zaten yirmi dört saattir esas. Yirmi dört saati aşması için mutlaka hakim kararı gerekir.

ENVER EMİN (Lefkoşa)(Yerinden)- Uygundur Sayın Başkan.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)- Açıklığa geçiyoruz arkadaşlar.

NACİ T. USAR (Devamla)- Hukuki yakalama diye zannetmeyin ki kandıracaksınız.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Kandırma konusu değil efendim.

NACİ T. USAR (Devamla)- Rica ederim efendim.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Biz açık açık zaten söyledik. Bu kandırma konusu değil. Bu Anayasanın zaten amir bir hükmüdür.

NACİ T. USAR (Devamla)- Hukuki yakalamayla geçici yakalama arasında ne fark vardır.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Bunun yirmi iki saat, yahut yirmi beş saat olup olmaması hususunda herhangi takdir hakkı kişilerin kendi yargıları içerisinde değildir.

OZKER OZGÜR (Lefkoşa)(Yerinden)-"Yakalanma", sürekli yakalanma olarak yorumlanmasın.

NACİ T. USAR (Devamla)- Sürekli yakalama diye yorumlanamaz. Çünkü Anayasa yirmi dört saat dışındadır. Yakalanma geçicidir zaten.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Evet.

BAŞKAN - Bu önergeyi şimdi verecek misiniz, yoksa bunu kabul edelim mi şimdiden?

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Tabii tabii, verdik.

KATİP - Verdik, bu şekilde olacak.

BAŞKAN - Sayın Mustafa Adaoğlu'nun verdiği önergenin görüşülüp görüşülmemesini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?... Sayın Alpay Durduran da kabul etmiştir.

KATİP - Evet efendim, gördüm.

BAŞKAN - Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Ben red oyu veriyorum buna.

İÇİŞLERİ, KÖY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)- Geçti efendim, geçti.

NACİ T. USAR (Devamla)- Yakalama, geçici yakalama, hikâye-dir bunlar.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla)- Geçti efendim, geçti.

BAŞKAN - Oybirliğiyle kabul edilmiştir efendim. Şimdi değişmiş şekliyle 37'nci maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?..

NACİ T. USAR (Devamla)- Prensip hepsinde var. Obürü tutuklamadır ki hepsinde var.

BAŞKAN - Reddeden? Yok. Çekimsen?... Yok.

KATİP - Var efendim.

NACİ T. USAR (Devamla)- Maddenin tümüne red.

BAŞKAN - reddeden var mı?

KATİP - 20 kabul,

BAŞKAN - Maddenin değişmiş şekliyle kabulü.

KÂTİP - 20 kabul.

BAŞKAN - 20 kabul. Reddedenler?...

KÂTİP - 9.

BAŞKAN - Çekimser?... Yok. 9 red, 20 kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Polisin
Askeri
Fiyi
Birliğe
veya
İnzibat
Karako-
luna
Davet
Yetkisi

38. Uniforma veya sivil elbiseli subay ve astsubaylar, ağır cezalı suçlar dışındaki suçları işledikleri takdirde, polis tarafından en yakın askeri makama veya inzibat karakoluna davet edilirler. Böyle bir davet alan subay ve astsubaylar bu daveti kabule mecburdurlar. Askeri makam veya inzibat karakolu da, olaydan derhal ilgili amirleri haberdar eder.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?...

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa)(Yerinden)- Var efendim.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Alpay Durduran.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)- 39'uncu madde değil mi görüştüğümüz.

BAŞKAN - 38'inci maddeyi görüşüyoruz şimdi.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; dokunulmazlıkların gündemde olduğu bugünlerde dikkat edilirse burda bir dokunulmazlık müssesesesi getirilmektedir. Uniforma veya sivil elbiseli subay veya astsubaylar yani bizim çocuklar hariç, ağır cezalı suçlar dışındaki suçları işledikleri takdirde haberdar edilirler yalnız. Davet edilirler ve haberdar edilirler. Bir kere burda sınırı belirsiz bir ölçüye kadar bir dokunulmazlık verilmektedir. Ne demektir ağır cezalı suçlar? Bu bir yasada veya herhangi bir başka bir yerde tanımı yapılmış olan bir husus değildir. Ne demektir ağır cezalı suçlar? Tamamen belirsiz bir ifadedir ve polisle subaylar veya astsubaylar arasında bir sürtüşme meydana getirebilecek olan bir husustur ve hatta sivil elbiseli oldukları halde de özel bir muameleye tabi tutulmalarını gerektirmektedir. Bu yanlış ve sakıncalı bir husustur. Üstelik hukuki bir düzenleme de değildir. Yasa eğer birşey ifade etmek istiyorsa, bunu açıkça ifade etmek durumundadır. Bu kadar titizlikle içtüzük kuralları yaptık, böyle bir durumla karşılaşabileceğimizi düşünmedik. Yani ne olduğu belirsiz bir değerlendirmenin bir ölçü olarak konabileceğini aklımıza getiremedik. İkide birde bir ağır ceza, ağır cezalı suç vesaire vesaire diye tanımlar getirilmektedir. Bizim hukukumuzda böyle bir tanım yoktur. Her ne kadar bir hakimimiz daha fazla önemsettirmek için ağır ceza hakimi diye kendine ünvan taktığını duyduysak da bu hukuki bir tanım değildir. Onun bu tavrı gibi burda da bir tanım konmaktadır. Bu maddeye hiç gerek yoktur. Normal olarak ne ise görevi, herkes görevini yapsın, böyle bir dokunulmazlık verilmesi de zaten esasında doğru değildir. Sakattır da bu tanım. Onun için bu maddenin bu şekilde kalması uygun değildir. Zannederim şu anda buna bir açıklama getirmek de olanaksızdır. Çünkü bizim hukukumuzda böyle bir sınır koymaya imkân yoktur. Saygılar sunarım.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Başkan; söz istiyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Alpay Durduran. Buyurun Sayın Naci Talât.

.../1017.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tabii memlekette kimlerin dokunulur, kimlerin dokunulmaz olduklarını kamuoyumuzun önümüzdeki günlerde de uzun uzadıya tartışacağı malûmunuzdur. O günler geliyor.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Sizin kalkmayacaktır.

NACİ T. USAR (Devamla) - Kimler dokunulur, kimler dokunulmaz, kimler kimlere dokunur, bunlar ilerde iyicene tartışılacaktır. Ben bunun üzerine söz almış değilim. Yani dokunulur, dokunulmaz bu tartışmayı sürdürmek üzere söz almış değilim ama Sayın Durduran başından beri bir konuda Komiteyi uyarmaktadır. Komite kulaklarına kurşun dökülmüş gibi Sayın Durduran'ın bu uyarılarına bir türlü kulak asmamaktadır. Bizim hukukumuzda "ağır cezalı suç" ifadesi yoktur. Meclis Hukukçuları da bu konularda Komiteye yardımcı oldu mu olmadı mı bilmem. Ama bizim hukuk sistemimizde ağır cezalı suç yoktur. Üç yılı aşkın bir cezayı gerektiren suçların tek yargıçlı mahkemelerde değil, Ağır Ceza Mahkemelerinde, İngilizce deyimi ile Assize Court'ta yargılanacağına ilişkin Ceza ve Ceza Usulü Yasalarında kural-lar vardır. Eğer kendi hukuk sistemimiz içinde tanımlar yapmak istiyorsak ve daha önce belirttiğim gibi hukukun kendi içinde yargısal kovuşturmayı kim yapacak, mahkeme önüne kim delilleri getirecek, dosyayı kim düzenleyecek gibi karışıklıklar ve karmaşa getirmek istemiyorsak, ordaki gibi burda da kavramlar arasında bir karmaşa getirmek istemiyorsak ağır cezalı suç veya ağır cezayı gerektiren suç gibi anlatımlardan

vazgeçip, üç yılı aşkın cezayı gerektiren suç veya buna benzer bir ifade koymak gerekmektedir. Sayın Durduran anlattı, anlattı, sırtında üniforma olmadığı için kimse dinlemedi. Biz anlattık, acaba dinler misiniz, dinlemez misiniz onu bilemeyeceğim ama işin doğrusu budur. Ağır cezalı suç veya ağır cezayı gerektiren suç denmez. Üç yılı aşkın cezayı gerektiren suç veya buna benzer ifadeler kullanılır. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Naci Talât. Başka söz alan yoktur. 38. maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI
TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Öneri ver.

NACİ T.USAR (Devamla) - Öneri versek komite kabul eder bu görüşü beş dakika ara der ama saat...

BAŞKAN - Reddedenler?... Çekimser?... Yok.
12 ret, 18 kabul, oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Sayın Erbay lütfen devam eder misiniz?

KATİP -

Askeri
inzibatla-
rın geçici
yakalama
yetkisi

39.(1) Inzibat, erbaş ve erleri, diğer erbaş ve erleri, inzibat subay ve astsubayları, aynı veya ast rütbeli bütün subay, astsubay, askeri memur ve sivil personel ile erbaş ve erleri; ve bütün askeri inzibatlar sivil kişileri, aşağıdaki bentlerde gösterilen hallerde geçici yakalama yetkisini haizdirler.

(A)Bu Yasanın 48'inci maddesinde gösterilen hallerde;

(B)Asker kişilerin askeri disiplini bozmaları hallerinde;

(C)Adli bir vazifenin yerine getirilmesine müdahale halinde;

(D)Vazifelerini yaptıkları esnada veya vazifelerinden dolayı tecavüz veya hakarete maruz kaldıkları takdirde.

.../1019.

(2)(1)'inci fıkrâ kuralları çerçevesinde geçici yakalanmalar hakkında, bu Yasanın 49'uncu maddesi kuralları uygulanır.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Buyurun Sayın Adaoğlu.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU - Saygıdeğer arkadaşlar; 39'uncu maddenin (1)'inci fıkrasının (c) bendinin çıkarılmasını ve müteakip bendin (c) bendi olarak sayılandırılmasını öneririm. Gerekçe, hukuk sistemimizde uyum sağlamak amacı ile. Yani burda adli bir vazifenin yerine getirilmesine müdahale halindeki fıkrâ çıkarılıyor, müteakip fıkralar ona göre sıralandırılıyor.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mustafa Adaoğlu. Sayın Feridun Önsav.

ALPAY DİRDURAN (Lefkoşa)(Yerinden) - Önce öneriyi halledin, ondan sonra.

BAŞKAN - Sayın Mustafa Adaoğlu'nun önerisini dinlediniz. Bir daha okuyorum. 39'uncu maddenin (1)'inci fıkrasının (c) bendinin çıkarılmasını ve müteakip bendin (c) bendi olarak sayılandırılmasını öneririm. Gerekçe, hukuk sisteminde uyum sağlamak amacı ile. Sayın Mustafa Adaoğlu'nun bu önergesinin görüşülüp görüşülmemesini...

MACİ T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - İkna mı oldular efendim açıklama ve izahlarımızdan, yoksa pencereden kağıt mı düştü.

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden) - Muhakkak, muhakkak.

BAŞKAN - Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. Ret yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

BAŞKAN - Sayın Feridun Onsav'ın söz hakkı var, buyurun Sayın Feridun Onsav.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) (Yerinden) - Ben de söz istemiştim Sayın Başkan.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Oneri hakkındaki görüşlerimiz olumludur onu belirttik, oy kullandık. Şimdi bizim önerimizi sunacağız. 39'uncu madde çok geniş tutulan, kişilere, erler, erbaşlar dahil, kişileri yakalama yetkisi veriliyor. Bu yetki çok geniş tutulmuştur ve çok geniş bir alan için tutulmuştur. Değerli arkadaşlar; yakalama bir kişinin özgürlüğünden yoksun bırakılması demektir, yasalara göre. Yakalanan bir kişi, en temel hakkı olan özgürlüğünden yoksun bırakılması demektir ve yakalanan kişi yasalara göre suçlu değildir suçlu olup olmadığı 24 saat tutuktan sonra eğer salıverilmese mahkeme veya yargıç kararı olması lâzımdır ki tutuklansın. Yine Yasamıza göre tutuklu hali ile bile bir kişi suçlu değildir. Ancak mahkeme neticelendikten sonra suçlu bulunup mahkum olması halinde o kişi cezasını çeker. O ana kadar suçlu değildir.

NACİ T. USAR (Gazi Magusa) (Yerinden) - Masumluk karinesi işler.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Masumluk karinesi işler ve o kadar önemlidir bu yakalama olayı ki yasalar bütün dünya ülkelerindeki yasalar, özgürlüğünün kısıtlanması diye nitelendiriyor ve en temel bir hakkın ortadan kaldırılması diye nitelendiriyor. Neden? Çünkü suçlu olup olmadığı henüz belli değilken yargıç güvencesinden bile bu kişi yoksundur.

Yakalanan bir kişi 24 saat içerisinde yargıç güvencesinden bile yoksundur. O bakımdan olağanüstü bir önem vermemiz gerekiyor. Zaten hukuk devletlerinde ve hukuk kitaplarında böyle olağanstu değer veriliyor ve yakalanan bir kişi hapis - hanaya gönderilmez. Daha doğrusu yakalanan bir kişi hapishaneye gönderilmez. Polis Orgtnn elindeki tutuk evinde veya bir odada gözetim altında tutulur ve işte bu gözetim altında tutulduğu süre Anayasaya göre 24 saatlik süre. Yakalandığı bilinirse eğer 24 saat, bilinmezse daha fazla da pratikte tutulduğu olmuştur. Yargıç güvencesinden yoksundur ve işte böylesi önemli bir özgürlüğün ortadan kaldırılması, sınırlandırma değil ortadan kaldırılması oluyor. Er, erbaş emri alsın veya almasın kullanılabiliyor. Anayasamızın 14'üncü maddesi, kimseye eziyet ve işkence yapılamayacağını belirtmekte, ki suçsuz olduğu tesbit edildikten sonra yakalanan kişi serbest bırakılacağına göre, onun ulu orta herkes tarafından, bir er tarafından bile yakalanması ve özgürlüğünden yoksun bırakılması aynı zamanda bir işkencedir ve Anayasaya göre ne eziyet, ne de işkence yapılamaz. (3)nc fıkrası, Anayasanın 14'üncü maddesinin

insanlık onuru ile bağdaşmayan bir cezaya çarptırılmaz, veya muameleye bağlı tutulamaz. Bu madde de dikkate alındığında yakalama olayının bu kadar geniş kişilere tanınması Anayasaya göre de görüldüğü gibi aykırıdır ve sakıncalıdır. Yine Anayasanın 16'ncı maddesinin (3)'üncü ve (10)'uncu fıkraları. (3)'üncü fıkrası: "Kimse ölüm veya hapis cezasını gerektiren bir suçüstü halinde yasa ile bulunduğu zaman ve gösterildiği usul müstesna yasanın gösterdiği usullere uygun olarak ve gerekçeli yargıç kararına dayanarak düzenlenmiş adli bir belge bulunmaksızın yakalanamaz" diyor. Diğer birtakım maddelerinde yetkili merci falan diyerek de geçikme halinde bu yetkinin kaldırılmasına olanak tanımamasına rağmen yakalama ile ilgili Anayasa böyle bir hakkı tanımamıştır. 10'uncu maddesinde bu madde kurallarına aykırı olarak bir yakalanmanın veya bir tutukluluğun mağduru herkes dava açmak suretiyle tazminat alma hakkına sahiptir. Böyle bir kişiye de devleti dava edip tazminat hakkı veriyor. Veriyor ama o tutuklulukta yakalanmadan dolayı özgürlüğünün ortadan kaldırılması olayını ortadan kaldırmıyor ki. İşte bütün bu nedenlerden ötürü, bunlara cevaz vermemek için önerimiz, 39'uncu maddenin (1)'inci fıkrasına aşağıdaki yeni (e) bendinin eklenmesini öneriyoruz. Yeni (e) bendi: "Sivil kişiler barışta sadece askeri yasak bölgeleri ihlal, askeri yasak bölgelerde suçüstü hali ve asker kişilere karşı müessir fiilde buldukları durumlarda yakalanabilirler" diye sınırlandırılması öneriyoruz. Gerekçemiz de, Güvenlik Kuvvetleri ile sivil kişileri daha sık muhatap kılan veya sivil kişilerin askeri makamlarca alıkonmasını veya yakalanmasını öngören düzenlemeler sakıncalı ve tehlikelidir. Güvenlik Kuvvetlerini kurulmamış bir jandarma gücü haline getiren düzenlemenin terkedilmesi gerekiyor. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun Önsav. Sayın milletvekilleri; Sayın Feridun Önsav'ın önergesini dinlediniz. Bu önergenin görüşülüp görüşülmemesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. Ret 21, kabul 12. Oyçokluğu ile reddedilmiştir. Buyurun Sayın Alpaz Durduran.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; zaman zaman sataşmalar oldu, arkadaşlar pek umursamadılar, gülerek geçiştirdiler. Size bu sataşmaların nasıl gerçek olduğunu bu Yasanın (1)'inci fıkrası anlatmaktadır. Onun için bu Yasadaki yerini saptamak için cetvel olduğunu ve ne olduğunu da bu cetvelin size göstermek istiyorum.

"

"İnzibat erbaş ve erleri, diğer erbaş ve erleri, inzibat subay ve astsubayları, aynı veya üst rütbeli bütün subay, astsubay, askeri memur ve sivil personel ile erbaş ve erleri ve bütün askeri inzibatlar.

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Herkes.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Sivil kişileri, yani sivil kişiler askeri, inzibat, er ve erbaşlarının altında ve hatta haklarını savunmaya gayret sarfettiğimiz sivil personel ile askeri memurların da altındadır. Sivillerin ve bizlerin de yani bu arada...

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden) - Kaçınıcı maddedir?

ALPAY DURDURAN (Devamla) - 39'uncu maddenin (1)inci fıkrasındaki cetvelde yerinizi işaret etmektedirler.

TOKAY VARIŞ (Girne) - Dokunulmazlığımız yok mu bizim?

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Dokunduklarında farkedeceksiniz var mı yok mu, dokunmadıkları zaman değil üç yıla kadar olan cezalar eğer o şekilde yorumlanırsa, onlar için zaten bir dokunulmazlık daha vardır. Bir de aynı zamanda...

EMİN UZUN (Devamla) - Galiba bir şeyler hissediyorsunuz.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - İnzibat, erbaş ve erlerinin de altında sivil kişiler hızya konmuş bulunmaktadır. Sivil kişilerin rütbeleri yoktur. Yani Cumhurbaşkanı efendim Başbakan, bakanlar, milletvekilleri...

NACİ T. USAR (Gazi Magusa) (Yerinden) - Yargıçlar.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Titiz olan diğer organların başkanları yenilerini de ithal etmeye çalışır devamlı. Amme Hizmetleri Komisyonu Başkanı, Yargıtay Başkanı vesairenin başkanı, vesaire vesaireden sonra müsteşarlar, müdürler, üçlü kararname ile atananlar, atanmayanlar vesaireler, vesaireler. Bunların hiçbir cetvelde yeri yoktur, hepsi de inzibat, erbaş ve erleri ile askeri memur ve sivil personelin altında yerlerini almaktadırlar.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI
TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Şartları ve devamı var onu da oku.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Hepsi içindir o şartlar. Hepsi içindir şartlar efendim, onun için bu cetvel değiştirilemez.. Cetvel yine ordadır, , bunların yakalanması için herhangi bir özel kurala gerek yoktur. Yani bir sivil nedir, ne degildir diye üzerinde düşünmek zahmetine katlanmak uygun görülmemiştir. Bir sivilin neden dolayı bu şekilde bir muameleye tabi olabileceklerini tartışmak dururken, bir cetvel çizilmiş ve cetvelin sıfır çizgisinin altına siviller yerleştirilmiş bulunmaktadır. Saygılar sunarım.

EMİN UZUN (Devamla) - Sen iyilik yap. denize at da , zamanı gelir bulunur.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Kabul etmiyorlar.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Alpay Durduran. Sayın milletvekilleri 39'uncu maddeyi değiştirilmiş şekli ile oyunuza sunuyorum.

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Nasıl değiştirilmiş?

KATİP - (c) bendi çıkarıldı.

BAŞKAN - Sayın Komite Başkanı Mustafa Adaoglu'nun önergesi ile değiştirilmişti. Bu değişiklik şekli ile oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...Reddedenler?...Çekimser?...Yok. 13 ret, 22 kabul, oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Devam edin lütfen.

KATİP -

Askeri 40. (1) Herhangi bir olayda askeri inzibat kuvvetinin
Inzibat yeterli gelmemesi halinde, en yakın askeri
Kuvvetle- kıt'adan asker istenir. İvedi ve geciktiril-
rinin mesinde tehlike doğacağı değerlendirilen
Yeterli durumlarda Polis Orgütünden de yardım
Olmaması isteminde bulunulabilir. Yardıma katılanlar
inzibat kuvvetlerinin yetkilerine sahip olurlar

(2) Askeri inzibatların yardım istemleri üzerine polis yardımı bulunacağı gibi, polis tarafından yapılacak yardım istemleri de, askeri inzibatlarca yerine getirilir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı? Yoktur. Öyünüze sunuyorum. Kabul edenler?...Reddeden?...Yok. Çekimser ...Yok. Öybirligi ile kabul edilmiştir.

KATİP -

İnzibat- ların Silâh Taşıma ve Silâh Kullanma Yetkisi	41. İnzibatlar, vazifeli buldukları zamanlarda bu Yasanın 52'nci maddesinde belirtilen silâh taşıma ve 53'üncü maddesinde belirtilen silâh kullanma yetkilerine sahip olurlar.
---	--

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı? Buyurun Sayın Feridun Onsav.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 41'inci maddenin ve 53'üncü maddesinde belirtilen silah kullanma söz dizisinin çıkarılmasını öneriyoruz.

Gerekçemiz; Güvenlik Kuvvetleri mensuplarına verilen silah kullanma yetkisinin sadece savaş hali ve meşru müdafaa ile sınırlı tutulmasını istiyoruz. 53'üncü madde silah kullanmakla ilgilidir ki çok geniş tutulmuştur. O maddede görüşlerimizi çok ayrıntılı bir şekilde anlatacağız.

.../1027.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Önsav. Sayın milletvekilleri; Sayın Feridun Önsav'ın önerisini dinlediniz. Bu önerinin görüşülüp görüşülmemesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. 18 ret, 11 kabul oyçokluğu ile reddedilmiştir. 41'inci maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Yok. 11 ret, 18 kabul, oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

DOKUZUNCU KISIM

Kışla, Konak ve Ordugâhlarda Komutanlık

Kışla, Konak
ve Ordugâhlar-
da Komutanlık

42. (1) Müstakil olarak bir kışla, konak veya Ordugâhta bulunan bir kıt'a veya askeri kurumun komutanı veya amiri aynı zamanda bu yerlerin kışla, konak veya ordugâh komutanıdır.
- (2) Müstakil birlik veya kurumların bir arada bulunduğu kışla, konak veya ordugâhlarda komutanlık en büyük rütbeli komutan veya amire aittir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yok. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Kışla
subayı

43. (1) Her kışlada kışla binaları ve teçhizatının daima iyi halde bulundurulmasını sağlamakla görevli bir subay veya astsubay bulunur. Bu kişiye kışla subayı denir.
- (2) Bu vazifelerin kimin tarafından yapılacağı, kadrolarda ve Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca yapılan düzenlemelerde gösterilmemişse, kışla komutanı, emrindeki subay ve astsubaylardan birine bu görevi verir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yok.
Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?...
Çekimser?.... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Askerlikte Nöbet Hizmetleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Nöbet Hizmetlerinin Niteliği ve Yapılışı

Nöbet
Hizmeti
nin
niteliği
ve anlamı

- 44.(1) Nöbet, askerlikteki müşterek hizmetlerin yapılmasını ve devamını sağlamak amacıyla, bu hizmetlerin, belli bir sıra ve süre ile subay astsubay, askeri memur, askeri öğrenci, erbaş ve erlerle Güvenlik Kuvvetlerinde görevli bulunan tüm sivil kişiler tarafından yapılmasıdır.
- (2) Nöbetçi, nöbet hizmetlerinin yapılması için görevlendirilen kişidir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Buyurun
Sayın Feridun Onsav.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 44'üncü maddenin (1)'inci fıkrasında yer alan tüm sivil söz dizilerinin çıkarılmasını öneriyoruz. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Onsav. Sayın milletvekilleri; Sayın Onsav'ın önergesinin görüşülüp görüşülmemesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?...

FADİL ÇAĞDA (Girne)(Yerinden) - Sayın Başkan, İktüzüğün 59'uncu maddesinin (3)'üncü fıkrası gereğince nisap yoktur. Ad okunarak yoklama yapılmasını öneriyorum.

BAŞKAN - Haklısınız Sayın Çağda. Lütfen ad okuyunuz.

(Ad okunarak yoklama yapılır).

KATİP - Nisap vardır efendim. 26.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. 44'üncü maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Etmeyenler?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Nöbet hizmetine Tabi Tutulanlar, Nöbet Hizmetlerinin Yapılış, Nöbetçiler ve Vazifeleri 45. Kıt'alarda, karargâhlarda ve askeri kurumlarda nöbet hizmetlerine tabi tutulacak personelin kimler olacağı, nöbet hizmetlerinin yapılış tarzı ve şekli ile nöbetçilere ait vazifeler Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca belirlenir.

BAŞKAN - 45'inci madde ile ilgili söz almak isteyen var mı?

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) (Yerinden) - Kaç Sayın Başkan.

BAŞKAN - 45'inci madde. Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler?...Yok. Çekimser?...Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

İKİNCİ BOLUM

Karakol, Karakol Nöbetçisi ve Devriye

Karakol, Karakol Nöbetçisi ve Devriye 46. (1) Karakol, barışta ve seferde emniyet muhafaza, disiplin ve gözetleme maksatları ile konulan ve bir amirin emrinde bulunan silâhlı bir kısım askerdir.

- (2) Karakol nöbetçisi, (1)'nci fıkrada yazılı maksatlarla bir karakoldan veya bir kıt'adan herhangi bir suretle çıkarılan ve bir yere konulan ve belli bir talimatı ve mıntıkası bulunan silahlı tek veya çift erbaş veya erlerdir.
- (3) Devriye, barışta ve seferde (1)'nci fıkradaki maksatlarla muayyen bir mıntıkada gezerek vazife gören çift veya daha fazla silahlı askerlerdir.
- (4) Kıt'ası olmayan karargâh veya askeri kurumların karakol nöbetçisi veya devriyeleri o mevkideki en yakın birlikten veya nizam karakolundan temin olunur.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır? Yoktur. Öynnuza sunuyorum. Kabul edenler?...Reddeden?...Yok. Çekimser?...Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Nizam
Karakol-
ları

47. (1) Nerede bulunursa bulunsun, her kıt'a veya kıt'ası bulunan karargâh ve askeri kurumlar, subay ve astsubay komutasında bir nizam karakolu çıkarmaya mecburdurlar.

(2) Nizam karakolunun vazifesi, yakın emniyet, gözetleme, muhafaza ve disiplindir. Uzak emniyet ise ileri karakollara aittir.

(3) Nizam karakol personeli seferi teçhizatlı ve silahlı olur. Nizam karakol kuvveti, çıkaracağı devriye ve karakol nöbetçilerinin sayısına göre hesaplanır.

(4) Eger bir bina, kışla, konak veya ordugâhta değişik sınıflardan birlikler bulunuyorsa, nizam karakol vazifesi, hale göre kışla, konak veya ordugâh komutanının tertibi üzerine sırayla yapılır.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Karakol,
Karakol
Nöbetçisi
ve Devri-
yelerin
Yakalama
Yetkisi

48. (1) Karakol hizmetinde bulunan Subay, Astsubay, Erbaş ve Erler ile karakol nöbetçisi ve devriyeleri, kendi bölgeleri içinde, aşağıdaki bentlerde belirtilen hallerde askeri veya sivil kişileri müzekkeresiz olarak yakalama yetkisine sahiptirler;
- (A) Adli takibat amacıyla, bir suç işlerken suçu işleyen kişileri veya bir suç işledikten sonra kaçan kişileri;
- (B) Kendi muhafazası altına verilmiş insanlar ile eşyaya müdahale veya müdahale tehdidi olması halinde böyle bir müdahale veya tehdidi önlemek için geçici yakalanması gerekli görülen müdahaleci veya müdahale tehdidinde bulunan kişileri;
- (C) Karakola, karakol nöbetçisine veya devriyelere tecavüz eden veya müessir fiilde bulunan bir kişinin, bu fiillere devamının önlenmesi ancak geçici yakalanması ile kabil olduğu takdirde bu kişiyi;
- (D) Disiplin amacıyla, izinsiz kıt'ası dışında rastlanan veya korunması için yakalanması gerekli görülen askerleri;
- (E) Yasal tutukluluktan firar eden veya etmeye teşebbüs eden asker kişileri.
- (2) Yukarıdaki (1)'nci fıkrada belirtilen karakol, karakol nöbetçileri ve devriyeler, (1)'nci fıkra bendlerinde belirlenen hallerde, karakol amirinin ve bağlı buldukları kıt'a, karargâh ve askeri kurumun nöbetçi amirlerinin emri ile de asker ve sivil kişileri geçici olarak yakalarlar.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı? Buyurun Sayın Feridun Onsav.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU
(Yerinden) - Önce Komite Başkanı, usul hakkında.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) (Yerinden) - Komite Başkanı
Öncelik ondadır.

BAŞKAN - Buyur Sayın Komite Başkanı. Öncelik sizindir.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU -
48. maddede aşağıdaki değişikliklerin yapılmasını öneririm.

1. Yan başlığa, "yakalama" sözcüğünden önce "geçici"
sözcüğünün eklenmesi.

2. (1). fıkranın son satırında yer alan "yakalama yetki-
sine sahiptirler" sözcüklerinden önce "geçici" sözcüğünün eklen-
mesi.

3. (1). fıkranın (a) bendinin birinci satırında yer alan
"adli takibat amacıyla" sözcüklerinin çıkarılması.

Gerekçe: "yakalama" sözcüğüyle "geçici yakalama" sözcük-
lerinin aynı maddede yer almasının değişik yorumlara yol açma-
sını önlemek ve hukuk sistemimize ters düşen adli takibatın
asker tarafından yürütülmesine olanak tanıyan düzenlemenin
metinden çıkarılması. Saygıyla arz ederim.

(Başkana verir.)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Adaoğlu.

Sayın Mustafa Adaoğlunun önerisini dinlediniz. Bu önerinin görüşülüp görüşülmemesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?...Yok. Çekinseler?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Buyurun Sayın Onsav.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ilgili maddede (1). fıkrasındaki "veya sivil" sözcüklerinin ve (2). fıkranın tümünün metinden çıkarılmasını, ayrıca "kişi veya kişiler" sözcüklerinden önce "asker" sözcüğünün girmesini öneririz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayın Adaoğlu'nun getirdiği önerileri benimsedik ve oy verdik. Ancak bu haliyle de madde bizim anladığımız anlamda bir geçerlilik kazanmıyor, Kazanmıyor, çünkü yan başlığına ve içinde yakalama sözcüğünün geçtiği yerlerin önüne

geçici sözcüğünün konmasıyla herhangi bir şey değişmiyor. Ne hukukta, ne de yasalarımızda geçici yakalama diye bir şey zaten söz konusu değildir. Yakalama yakalamadır ve bu süre en çok 24 saat olabilir Anayasaya göre. Ve 24 saattan sonra mahkeme veya yargıç önüne çıkarılır yakalanan kişi. Mahkeme veya yargıç karar verirse o kişi tutuklanır, vermezse serbest bırakılır. Sürekli veya geçici yakalama diye bir şey zaten yoktur. Yoktur efendim.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - Bu konu büyük eleştirilere neden olmuştur, esas yapısıyla genel görüşmede.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Büyük eleştirilere neden oldu Sayın Adaoğlu, fakat hukuksal bir geçerliliği yoktur.

BAŞBAKAN Dr. DEVIŞ EROĞLU (Yerinden) - Olmaz olur mu?

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Hukuksal bir geçerliliği yoktur Sayın Başbakan. Geçici demekle niteliği değişmez. Çünkü Anayasaya göre 24...

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Onu biz de biliyoruz.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Biliyorsunuz da...

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Bu söz dizisinin geçici yakalama sözcükleri büyük tartışmalara neden oldu.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Evet, önmüzdede... "ve sivil" sözcüklerinin (1). fıkradan çıkarılması, diğer bendlerde "kişi veya kişiler" söz dizilerinin önüne "asker" sözcüklerinin konması ve (2). fıkranın tamamen çıkarılması öneriyoruz. (2). fıkra zaten (1). fıkra ve bentleri içerisinde yer almıştır. Ancak bu (2). fıkra Komitemize gelen Komutan tarafından da belirtildiği gibi yukarıda söylenenleri perçinlemek amacıyla konmuştur demişti.

Zaten hiçbir gereği yoktur. Yukarıda vermiştir o yetkileri ve söylemiştir söyleyeceklerini. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Onsav.

Sayın Onsav'ın önerisini dinlediniz. Görüşülüp görüşülmemesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 10.

BAŞKAN - Reddedenler?...

KATİP - 22.

BAŞKAN - Çekimser yok. 10 kabul, 22 ret, oyçokluğuyla reddedilmiştir.

48. maddeyi değişmiş şekliyle oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser yok. 10 ret, 22 kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir. Devam edelim.

KATİP -

(Geçici
kalama

49. (1) Geçici yakalama, kişinin vücudu üzerine el koymak ve/veya geçici yakalandığının kendisine söylenmesi ile olur ve geçici yakalanan kişinin üzerinde silah olarak kullanılabilecek aletler alınır.
- (2) Yakalananlara yakalanma nedenleri bildirilir.
- (3) Geçici yakalanan, kaçmaya teşebbüs ettiği takdirde, silah kullanılacağı hemen kendisine bildirilir.
- (4) Yakalanan kişi derhal, asker olması halinde, askeri inzibât veya askeri birliğe; asker olmaması halinde ise, Polis Örgütüne teslim edilir.
- (5) Geçici yakalanan ve (4)'ncü fıkra uyarınca askeri birlik veya polis örgütüne teslim edilen kişiler, yasal kovuşturmayı gerektiren bir sebep varsa, en geç yirmi dört saat içinde yetkili askeri veya sivil yargı mercileri önüne çıkarılır. Aksi takdirde, yakalanmalarından başlayarak en geç yirmi dört saat içinde serbest bırakılırlar.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur.
Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok.
Çekimser yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir. Devam edin.

KATİP -

ONBİRİNCİ KISIM
Hazır Kit'a

Hazır
Kit'a

50. (1) Hal ve durumun gerektirdiği zamanlarda her kışla, konak ve ordugâhta derhal kullanılmak üzere ayrıca bir hazır kit'a bulundurulur.
- (2) Hazır kit'a, gece dahi seferi teçhizatlı, silâhlı ve giyimli olarak harekete hazır bir şekilde bulundurulur. Bu kit'anın nöbetle uyku uyuyup uyuyamayacağı, çıkaran komutanca emredilir.
- (3) Sıkıyönetim seferberlik, savaş hali veya olağanüstü durum halinde bütün kuvvet hazır kit'a halinde bulundurulur.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur.
Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok.
Çekimser yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

ONİKİNCİ KISIM

Asayişin sağlanması için Askerin nasıl kullanılacağı ve sıkıyönetim

Asayişin
Sağlanması
için Askerin
Nasıl Kulla-
nılacağı ve
Sıkıyönetim

51. Asayişin sağlanması için Silâhlı Kuvvetlerin nasıl kullanılacağı, Sıkıyönetim ve Olağanüstü Durum ilanı halinde vazife ve yetkileri sıkıyönetim ve olağanüstü durumları düzenleyen özel yasa kurallarına göre yürütülür.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı? Buyurun Sayın Alpay Durduran.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu madde genel görüşmesi sırasında da belirttiğim gibi iç tehlikelere karşı silâhlı kuvvetlerin kullanılması durumunu düzenlemektedir. Ancak düzenleme bu maddeyi açıklıkla, anlaşılır bir şekilde yapmamaktadır. İç tehlikelere karşı silâhlı kuvvetlerin kullanılmasının bu olduğu ve özel yasa diye bir yasa yollanmasının yapılmaması gerekmektedir. Böyle bir yasa ancak olağanüstü durumların Anayasada belirtilen sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hali için söz konusudur. Burda da uzun uzun bunlara atıfta bulunmaktan kaçınılmak gerekirse, daha basit bir şekilde ifade etmenin olanağı vardır. Anayasaya yollamada bulunulur ve "Anayasanın kurallarına göre yürütülür" denilir. Böylece açık bir şekilde düzenleme yapılmış olur. Örneğin, maddenin başına, "iç tehlikelere karşı silâhlı kuvvetler" deyip "asayişin sağlanması için" sözcükleriyle devam eder, "silâhlı kuvvetler" sözcüğü zikredildiğine göre o çıkar ve nasıl kullanılacağı Anayasanın olağanüstü durumlarla ilgili kurallarına göre düzenlenir." ifadesiyle bu madde anlaşılabilir ve tartışmaya meydan vermeyecek şekilde düzenlenmiş olur.

(Başkanına verir.)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Alpay Durduran.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Eğer söylediğimiz şekilde bir düzenleme yapılırsa, Anayasanın Silâhlı Kuvvetlere vermiş olduğu görevler uyarınca bir düzenleme yapılmış olur. Olağanüstü durumların sıkıyönetim, savaş ve seferberlik hallerindeki durumları özel yasasına göre düzenlenir. Diğer haller ise Bakanlar Kurulunun çıkaracağı kararnamelerle düzenlenir ve orda o da Anayasanın kurallarına göre belirtilmiş olduğuna göre de hiç bir kapalı durum kalmaz. Saygılar sunarım.

NACİ T. USAR (Gazi Magusa) (Yerinden)-Ara verilsin Komite de bakın.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOGLU - Evet, zaman geçti fakat ben...

BAYINDIRLIK, ULAŞTIRMA VE TURİZM BAKANI NAZIF BORMAN - (Yerinden) - Ara verip Komitede düzenleyin.

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Peki öyleyse. Sayın Alpay Durduran'ın yapmış olduğu öneriyi Hukuk diliyle düzenlemek için müsaade ederseniz beş dakika ara verilmesini Sayın Başkandan...

MUSTAFA HACIAHMETOGLU (Girne) (Yerinden) - Sayın Komite Başkanı; ikide birde ara olmaz, burda iki dakikada görüşüp düzeltiniz.

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Bir nefes de alırız abi. Bir de nefes alırız. Belli oldu zaten yol.

BAŞKAN - Sayın Komite Başkanının önerisi kabul edilmiştir ve on dakika ara verilmiştir. Teşekkür ederim.

(Kapanış saati: 23.00)

DORDUNCU OTURUM

AÇILMA SAATI - 23.17

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin 1'inci Dönem, 2'nci Yasama Yılı'nın 11'inci Birleşiminin 4'üncü oturumunu açıyorum. Ad okunmak suretiyle yoklama yaparız. Lütfen.

(Ad okunarak yoklama yapılır.)

KATİP - Nisap vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. 51. maddeyle ilgili Sayın Adaoğlu söz almıştı. Sayın Adaoğlu, buyurun.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU - 51. maddenin yeniden düzenlenmesi konusunda Sayın Alpaz Durduran'ın yapmış olduğu öneri doğrultusunda aşağıdaki yeniden düzenlenmiş biçimini sunuyorum.

51. maddenin yapılan öneri uyarınca yeniden düzenlenme biçimi;

Asayişin
Sağlanması
için As-
kerin nasıl
kullanıl-
acağı

51. İç tehlikelere karşı asayişin sağlanması için Silâhlı Kuvvetlerin nasıl kullanılacağı Anayasanın 124, 125, 126, 127 ve 128. maddelerinin kurallarına göre düzenlenir.

Buyurun Sayın Başkan.

(Başkana verir.)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Adaoğlu.

Sayın milletvekilleri; 51. maddeyle ilgili Sayın Alpaz Durduran'ın önerisi ışığında Komite Başkanı Sayın Mustafa Adaoğlu'nun bir değişiklik önergesi olmuştur. Evvelâ Sayın Alpaz Durduran'ın önerisinin görüşülüp görüşülmemesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir. Şimdi de Sayın Mustafa Adaoğlu'nun önerisini oyunuza sunuyorum. Görüşülüp görüşülmemesini kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) (Yerinden) - Ben önerimi geri çekiyorum. Sayın Adaoğlu'nun önerisini destekliyorum.

BAŞKAN - Sayın Durduran önerisini geri çekmiştir. Bu durumda Sayın Adaoğlu'nun, Sayın Komite Başkanının önerisi ile 51. maddeyi değişmiş şekliyle oyunza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden yok. Çekimser yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) - Okunmadı.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Adaoğlu okudu efendim.

BAŞKAN - Okundu efendim. Devam edin efendim.

KATİP -

ONUÇUNCU KISIM

Askerlerin Silâh Taşıma ve Kullanma Yetkileri

Silâh
Taşıma
Yetkisi

52. Askerler, resmi veya sivil elbiseli olanlar görevde buldukları sırada silâh taşımaya yetkilidirler. Astsubay çavuşlar dışında kalan subaylar ve astsubaylar, hizmet dışında da resmi veya sivil zati tbanca- larını göze görünmeyecek şekilde taşıyabilirler.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden yok. Çekimser yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Silâh
Kullanma
Yetkisi

53. Askerler, karakol, karakol nöbetçisi, devriye, ulaştırmanın korunması hizmetlerinde veya esyayı sağlamak için görevlendirildiklerinde, aşağıdaki fıkralarda gösterilen hallerde silâh kullanmaya yetkilidirler:

- (1) Bu hizmetlerden birini yaparken müessir bir fiil ile saldırıya uğranılması veya müessir bir fiil veya tehlikeli bir tehdit ile bu hizmetlerin yapılmasına karşı konması hallerinde, saldırının müessir fiilin veya karşı koymanın bertaraf edilmesi amacıyla;
- (2) Bir saldırı veya karşı koymaya elverişli aleti veya silâhı bırakmaya davet edildiği halde, bu davete uymayan veya bıraktığı silâhı tekrar almaya davranan veya olan kimseyi itaate zorlamak için;
- (3) Bu Yasanın 48'inci maddesi uyarınca yakalanan bir kimsenin veya muhafaza ve sevki kendisine verilmiş bir tutuklunun veya hükümlünün kaçması veya kaçmaya teşebbüs etmesi ve verilecek dur emrini dinlemediğinin görülmesi üzerine, başka türlü ele geçirilmesi mümkün olmadığı takdirde yakalanması için;
- (4) Kendi muhafazasına verilmiş olan insan ve hertürlü eşyaya yönelik saldırıyı önlemek amacıyla;

BAŞKAN - 53. madde ile ilgili söz almak isteyen var mıdır?... Buyurun Sayın Feridun Oasav.

FERİDUN ONSAV - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; daha önceki maddelerde de belirttiğimiz gibi Silahlı Kuvvetlerin savaş hali, meşru müdafaa veya olağanüstü hal ve sıkı yönetim halleri dışında silah kullanmalarına karşıyız. Bu madde o kadar geniştir ki daha önceki maddelerde de belirttiğimiz gibi sadece yakalama fiilinin gerçekleşmesi halinde kişinin özgürlüğünden nasıl mahrum olacağını belirtmeye çalışmıştık. Bu maddeyle daha da ileriye gidip kişinin yaralanmasına veya hatta hayat ve vücut bütünlüğünün ortadan kalkmasına neden olabilecek önemli bir olayın, erlere kadar yetki verilmiştir ilgili madde. Bize göre bu kabul edilebilecek bir durum değildir ve hiçbir neden nedeni ne olursa olsun bir kişinin hayat veya vücut bütünlüğüne son verilmesini gerektirecek bir neden olamaz. Maddede ilgili konuların gerçekleşmesi halinde bile bir kişiye ateş açılmasını, yaralanmasını, getirecek fiilin işlenmesini veya hayatına son verilmesini gerektirecek bir neden olamaz. Yakalanma halinden kaçmak veya bu gibi nedenlerle suçlu olduğu henüz belli olmayan bir kişinin ki suçlu olabilmesi için mahkeme veya yargıç kararı gerekir, belli olmayan bir kişiye ateş edilmesi, yaralanması veya hatta öldürülmesi düşünülemez ve tamiri imkansız bir olay ortaya çıkmış olur. İşte bu nedenlerden ötürü bu maddenin sadece savaş hali ve meşru müdafaa hallerinde ancak kullanılmasını öneriyoruz. Bunun dışında zaten Anayasa o yetkileri tanımıştır. Olağanüstü hal veya sıkı yönetim hallerinde nasıl olacağı, nasıl kullanılacağını belirtmiştir. Bunun dışında her ne nedenle olursa olsun bu yekinin kullanılmasını gerekiyor. Bir de eşya ile ilgili bir kişiye ateş açılabilir yaralanabilir veya ölümüne neden olabilir. Bir eşya değeri ne olursa olsun bir kişi o eşyaya bir saldırı yapmıştır. Bilerek veya bilmeyerek o kişinin ölümü bir kişinin ölmesi, o eşyanın değerinden çok daha fazladır ve bir eşyanın değeri bu madde ve maddeler ile kişinin değerinden daha üstün tutulabilmektedir. Bunların ötesinde yasa böyle bir yetkiyi vermemiştir. Zorlanarak yazılmaktadır, verilmeye çalışılmaktadır, yargıç kararı yok, mahkeme kararı yok, bir kişinin hayatına son verilebilir. 53. maddede Güvenlik Kuvvetleri mensuplarına verilen silah kullanma yetkisinin sadece savaş hali ve meşru müdafaa ile sınırlı tutulmasını öneriyoruz. Savaş hali ve meşru müdafaa hariç nedeni ne olursa olsun insanlarımıza karşı silah kullanılmasına ve veya hayat ve vücut bütünlüğüne son verilmesine karşıyız. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun Onsav . Başka söz almak isteyen var mı? Yoktur. Sayın milletvekilleri Sayın Feridun Onsav'ın önerisini dinlediniz görüşülüp görüşülmemesini oyunuz sunuyorum. Kabul eden?... Reddeden?... Çekimser?... Yok. Yirmibeş red, kabul on dört oyçokluğuyla reddedilmiştir.

BAŞKAN - 53'üncü maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Uç kişi el kaldırmadı saymayacaksınız, onları.

BAŞKAN - Reddedenler?... Çekimser?... Yok. 14 red, 25 kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

MEHMET CİVA (Lefkoşa)(Yerinden)- 21 kabul, el kaldırmadılar.

BAŞKAN - Devam edelim.

KATİP -

Asayiş
Görevle-
rinde
Silâh
kullanmak
için Ko-
şullar

54. Asayiş görevlerinde silâh kullanma, silâh kullanılması için başka çare kalmaması veya silâh kullanılması- na zaruret olması koşuluna bağlıdır. Şöyle ki:

- (1) Kişi veya topluluk silâhsız ise taarruz, mukavemet, müessir fiili veya tehdidin derecesine göre asayiş hizmeti ile görevli birlik komutanı gerekli uyardıyı yaparak silâh kullanılacağını ihtar eder. Bu ihtara itaat edilmezse bunu sağlayacak dereceden başlamak üzere silâh kullanılabilir.
- (2) Kişi veya topluluk, saldırı, karşı koyma, müessir fiil veya tehdit esnasında silâhlı ise veya bu gibi eylemlerini önemli derecede etkileyecek aletleri taşıyorsa, silâh veya aletlerin bırakılması ihtar olunur. Buna rağmen taarruz veya mukavemet devam ederse itaati sağlayacak dereceden başlamak üzere silâh kullanılabilir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır? Buyurun Sayın Feridun Onsav.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; aynı gerekçelerle 54'üncü maddeye de görüşümüz olumsuzdur. Önerimiz aynıdır. 54'üncü madde daha da bir geniş alan çizmiş ve kişi ve topluluk silâhsız ise taarruz, mukavemet müessir fiil veya tedbirin derecesine göre asayiş hizmetiyle görevli birlik komutanı gerekli uyardıyı yaparak silâh kullanacağını ihtar eder. Bu ihtara itaat edilmezse bunu sağlayacak dereceden başlamak üzere silâh kullanılabilir. Tabancadan tutarak havan topuna kadar kullanmaya başlar ve silâhsız bir topluluğa kullanır. Bu yetki, bu maddede daha da genişletilerek verilmiştir. Aynı gerekçelerle savaş hali ve meşru müdafaa dışında bu yetkinin kullanılmamasını öneriyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Onsav. Sayın milletvekilleri; Sayın Onsav'ın önerisinin görüşülüp görüşülmemesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 14

BAŞKAN - Reddedenler?

KATİP - 25 kabul, 14 red Sayın Başkan.

BAŞKAN - Çekimser?... Yok. 25 red, 14 kabul, oyçokluğuyla reddedilmiştir.

54'üncü maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... 14 red, 24 kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir. Lütfen devam edelim.

KATİP-

Silâh
Kullanma
Şekli

55. (1) Silâh çeşitlerine göre, etkili olabilecek şekilde kullanılır. Önce kesici ve dürtücü silâhlar ile ateşli silâhlar hedefe yöneltilir, sonra ateşli silâhların dipçik ve kabzaları kullanılır, daha sonra kesici ve dürtücü silâhlar ile ateşli silâhlar bilfiil kullanılabilir.

(2) Silâh kullanmak mutlaka ateş etmek değildir. Ateş etmek en son çaredir. Önce havaya ihtar ateşi yapılır, sonra ayağa doğru ateş edilir. Buna rağmen taarruz veya mukavemet hali tehlikeli bir tehdide varacak şekilde devam ederse hedef gözetilmeksizin ateş edilir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Sayın Feridun Onsav buyurun.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; aynı gerekçelerle bu maddeye karşıyız ve değiştirilmesini, savaş hali ve meşru müdafaa ile sınırlı tutulmasını öneriyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Onsav. Sayın Onsav'ın önerisinin görüşülüp görüşülmemesini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. Yirmi beş red, kabul on üç oyçokluğuyla reddedilmiştir.

55. maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. Onüç red, yirmi beş kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir. Devam edelim.

KATİP -

Ateş emri
veya ken-
diliğinden
ateş etme

56. (1) Ateş etmek, ateş etme emrinin verilmiş olmasına bağlıdır.

(2) Ateş etme emri verilmemiş olsa dahi her asker silahını kullanabilir. Ancak silahını kullanacağı zaman ve kullanma derecesi ve şeklinin tayini her olayın cereyan ettiği haller ve koşullar gözönünde tutularak silahını kullanacak asker tarafından bizzat takdir olunur.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Buyurun Sayın Onsav.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; aynı gerekçelerle maddeye karşıyız. Yetkinin sadece savaş hali ve meşru müdafaa ile sınırlı tutulmasını öneriyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Onsav. Sayın Feridun Onsav'ın önerisinin görüşülüp görüşülmemesini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. Yirmi beş red, on iki kabul oyçokluğuyla reddedilmiştir.

56. maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?... Red?...
On iki red, yirmi beş kabul oyçokluğuyla kabul edilmiştir.
57. maddeyi okur musunuz?

KATİP -

Ateş emri
vermeye
yetkili
rakamlar

57. (1) Hizmetle ilgili görevleri yapmak için
birliğe görev veren üst komutan olay
yerinde bulunmuyorsa sözlü ateş emri vermeye
yetkilidir. Komutan bu emri yazılı teyit
eder.
- (2) Asayişe mamur eden kuvvetlerin olay yerinde
bulunan birlik komutanı veya asayişe memur
eden birliklerin parçalarını komuta eden en
küçük komutan veya amirler daha önceden
emir verilmemiş olsa bile sözlü ateş emri
vermeye yetkilidirler.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Sayın Feridun
Onsav buyurun.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın
milletvekilleri; 57. maddeye de önerimiz aynıdır. Gerekçele-
rimizde aynıdır. Savaş hali ve meşru müdafaa ile sınırlı
tutulmasını öneriyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Onsav.

Sayın Onsav'ın önerisinin görüşülüp görüşülmemesini
oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?...
Çekimser?... Yok. Yirmi beş red, on üç kabul oyçokluğuyla
reddedilmiştir.

BAŞKAN - 57'nci maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Kaldırmazlar ellerini efendim.

BAŞKAN - Kabul edenler?... El kaldırsın lütfen efendim. Reddedenler?... 13 red, 25 kabul, çekimser?... Yok. Oyçokluğuyla kabul edilmiştir. 58'inci maddeyi lütfen.

KATİP -

Sorumluluk

58. (1) Her olayın cereyan ettiği haller ve şartlar gözönünde tutulmak koşuluyla, bu Kısım kurallarına göre silâhını kullanan asker ve silâh kullanma emrini veren birlik komutanına sorumluluk yüklenemez.

Ancak, bu Kısım Kurallarının öngördüğü koşulların oluşmaması ve keyfi silâh kullanılması halinde, silâh kullanan asker ve/veya silah kullanma emri veren birlik komutanı sorumlu tutulur.

(2) Silah kullanma yetkisini haiz bulunan her asker veya silâh kullanma emrini vermeye yetkili her komutan, bu Yasanın kendisine vermiş olduğu yetkileri yerinde ve zamanında kullanmaz ve silâhlarından tamamıyla istifade etmezse, fiilin niteliğine göre ve Askeri Suç ve Cezalar Yasası Kuralları çerçevesinde cezalandırılır.

29/1983

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Sayın Komite Başkanı Adaoğlu, buyurun.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU - Sayın Başkan, saygıdeğer arkadaşlar; 58'inci maddenin (1)'inci fıkrasının koşul bendinde keyfi silâh kullanan veya silâh kullanma emri veren asker ve birlik komutanının sorumluluktan kurtulmayacağı öngörülmüş olmasına karşın, bu sorumluluğunun ne tür bir sorumluluk olacağı ve cezayı içerip içermeyeceği belli olmadığından, bendin son satırında yer alan "tutulur" sözcüğünden sonra "nokta" kaldırılarak aşağıdaki söz dizisinin konmasını öneririm.

"Ve Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Disiplin Kabahat ve Suçları ve Yargılama Usulü Yasası ile Askeri Suç ve Cezalar Yasası uyarınca cezalandırılır". Yan maddeler olarak atıfta bulunduğum maddeler de 13/1979, 29/1983. Evet.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa)(Yerinden)- En başta.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Bir daha okuyabilir misiniz?

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- "Ve Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu Disiplin Kabahat ve Suçları ve Yargılama Usulü Yasasıyla Askeri Suç ve Cezalar Yasası uyarınca cezalandırılır."

(Önerisini Başkana sunar.)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Adaoğlu. Sayın Adaoğlu'nun önerisinin görüşülüp görüşülmemesini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?...

BAŞKAN - Reddeden var mı?

NACİ T. USAR (Devamla)- Görüşülsün efendim. Her öneri görüşülsün. Ama bu demek değildir ki ...

KATİP - Görüşülsün efendim. Reddeden yok.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa)(Yerinden)- Red yok efendim.

BAŞKAN - Evet efendim, 58'inci madde Sayın Adaoğlu'nun önerisi oybirliğiyle kabul edilmiştir.

NACİ T. USAR (Devamla)- Görüşülmesi efendim.

BAŞKAN - Görüşülmesi oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Şimdi 58'inci maddenin değiştirilmiş şekliyle ...

FERİDUN ÖNSAV (Lefkoşa)(Yerinden)- Söz istiyorum.

BAŞKAN - Söz istiyor musunuz? Buyurun Sayın Onsav.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa)(Yerinden)- Onerinin kabulünün oylanması.

KÂTİP - Onerinin kabulünü de oylayacağız.

BAŞKAN - Evet. Görüşülüp görüşülmemesi oybirliğiyle kabul edilmiştir.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Görüşülmesi oylandı, söz almak isteyenler?...

BAŞKAN - Öneri hakkında söz almak isteyenler var. Sayın Onsav.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Madde hakkında söz istiyor.

KÂTİP - Kendisi öneri verecek efendim. Oneri veriyor efendim kendisi.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa)- Madde hakkında. Madde hakkında olduğu için, öneri hakkında da olur, kendi önerim hakkında da olur.

TESPİT EDİLEMİYEN BİR MİLLETVEKİLİ - Tamam, tamam.

FERİDUN ONSAV (Devamla)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; maddenin tümüyle çıkarılmasını önereceğiz.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)- Kestirme.

FERİDUN ONSAV (Devamla)- Elimizde üç tane taslak vardır. Bir tanesi ilk komutanlardan gelip, kendi kâğıtlarına basılmış, Bakanlar Kurulumuzda hiç bir sayfası açılmadan bize dağıtımı yapılmış saman kâğıda basılmış taslak.

İkincisi, komiteden Resmi Gazetede yayınlanmadığı sürede görüşülmüş, dağıtılan...

EŞBER SERAKINCI (Eazi Mağusa) (Yerinden) - Sen nerden bilin Bakanlar Kurulunda açılıp bakılmadığını?

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Taslak, içindeki maddelere imkanı yok yani biz düşünmüyoruz Bakanlar Kurulu...

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Yani iddianızdır.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - İddiamız tabii.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Anlaşılsın da bilelim.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Üçüncü taslak da bugün üzerinde görüştüğümüz taslaktır.

İkinci taslakta madde aynen şöyleydi. Bakanlar Kurulumuzun ne kadar dikkatli olduğunu ve insanlarımız hakkında ne kadar duyarsız olduğunu göstermek bakımından okuyaycağım. 58. madde aynen şöyleydi.

(1) Her olayın cereyan ettiği haller ve şartlar gözünde tutulmak koşuluyla bu kısım kurallarına göre silahını kullanan asker ve silah kullanma emrini veren birlik komutanına sorumluluk yüklenemez. Bu Yasanın kendisine tanıdığı hakları kullanıp silah kullanan veya silah kullanma emrini veren askeri ve silah kullanımını ve emri veren bu tasarı sorumsuz kılıyordu ve sorumluluk yüklenemez diyordu.

(2) Fıkra silah kullanma yetkisine haiz bulunan her asker veya silah kullanma emrini vermeye yetkili her komutan bu Yasanın kendisine vermiş olduğu yetkileri yerinde ve zamanında kullanmaz ve silahlarından tamamıyla istifade

etmezse fiilin niteliğine göre cezalandırılır. Yani (2). fıkrasında yeterince silah kullanmazsa veya silah kullanmazsa ve yalnız tabanca kullanmışta top veya tüfek kullanmamışsa yeterince kullanmamışsa sorumlu kılıyordu. Birinde kullandı sorumlu kılmadı, ikincide kullanmadığı için veya eksik kullandığı için sorumlu kılıyordu ve işte bizim Bakanlar Kurulumuz Eşber Beyin dediğinden iddiamız doğru değilse çok ciddi oturdu görüştü ve bunu bize münasip gördü, toplumumuza uygulansın.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sorun kendilerine.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Dolayısıyla getirilen değişikliklerle de bizim tereddütlerimiz ve itirazlarımız geçerliliğini yitirmemiştir. Şu anki önümüzdeki taslakta da ikinci paragrafında ancak bu kısmın kurallarının öngördüğü koşulların oluşturulması ve keyfi silah kullanılması istenilerek yumuşatılmaya çalışılmıştır ama bizim üzerinde durduğumuz nedenler ortadan kalkmamıştır. Öngördüğü koşulların oluşmaması çok soyut bir şeydir ve keyfi silah kullanılması bunlara kim belirleyecek, nasıl belirleyecek belli değildir ve pratikte de belli olmayacaktır. O nedenle 58. maddenin tamamen tasarıdan çıkarılmasını öneriyoruz. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun Onsav.

Sayın milletvekilleri; sayın Feridun Onsav'ın önerisinin görüşülüp görüşülmemesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. Red yirmi beş, kabul on üç oyçokluğuyla reddedilmiştir.

Şimdi sayın milletvekilleri; Mustafa Adaoğlu'nun önergesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Yirmi altı kabul, on iki red, çekimser yok oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Değişmiş şekliyle 58. maddeyi oyunuza sunuyorum.

BAŞKAN - Değiştirilmiş şekliyle 58'inci maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler?...

KÂTİP - Durduran kabul.

BAŞKAN - Sayın Durduran lehte verdi, evet. Değiştirilmiş şekliyle 58'inci maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... 13 red, 24 kabul, oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

KÂTİP -

ONDORDUNCU KISIM
Sağlık Hizmetleri

Sağlık
Hizmet-
lerinde
Esas

59. Sağlık Hizmetlerinde personelin fizik ve moral durumlarının izlenmesi ve koruyucu hekimliğin uygulanması esastır.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Sağlık
Hizmet-
lerinde
Sorumluluk

60. Sağlık Hizmetlerinin görülmesinden ve yürütülmesinden Kıt'a komutanları veya kurum amirleri ile bunların tabii-ri sorumludur.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Hastalanan
Askerlerin,
Sivil Me-
murların ve
Sivil Perso-
nelin Muaye-
ne ve Tedavi-
lerine Ait
Genel Kural-
lar

KATİP -

61. (1) Hastalanan askerlerin, sivil memurların ve sivil personelin muayene ve tedavileri kendi kıt'a ve kurumlarının tabiblerince yapılır. Kıt'a veya kurum tabibi mevcut değilse yakındaki kıt'a veya kurum tabibine, o da yoksa birlik komutanlarınca en yakın devlet hastanesine sevk edilerek yapılır.

(2) Kıt'a veya askeri kurumun bulunduğu yerden başka bir yerde hastalanan askerler, sivil memurlar ve sivil personel hastalıklarını o yerin en yakın garnizon veya birlik komutanlığına haber verirler. Bu garnizon veya birlik komutanlığı gereğinde hastanın nezdine tabib göndermeye, gerekiyorsa hastayı en yakın devlet hastanesine veya askeri hastaneye sevk etmeye mecburdur. Bu komutanlık, durumdan ayrıca hastanın bağlı bulunduğu birlik komutanlığını haberdar etmekle yükümlüdür.

(3) Hastanın veya tabibin naklinde askeri vasıtalardan, mümkün olmadığı hallerde sivil nakil vasıtalarından yararlanılır ve masrafı savunma Bütçesinden ödenir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

KATİP -

Sağlık
Muayene-
lerin

62. (1) Erbaş ve erlerin kıt'a veya askeri kurumlara katılım ve ayrılışlarında genel sağlık muayeneleri yapılır. Bu muayeneler ilk altı aylık devrede ayda bir, bu devreden sonra üç ayda bir olmak üzere tekrarlanır. Muayene sonuçları sağlık fişlerine kaydolunur. Komutan ve amirler bu muayene sonuçlarına göre erbaş ve erlerin sağlık durumunu izler ve denetler.

(2) Komutan veya kurum amirlerinin muvafakati ile tabibler, sağlık durumunun denetimine gerek görülen subay, astsubay ve askeri memurlar ile sivil personeli muayeneye tabi tutabilir ve gerekiyorsa hastaneye sevk edebilir. Ayrıca her subay, astsubay, askeri memur ve sivil personel en çok üç yılda bir sağlık muayenesine tabi tutulur.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Hastalanan ve Olen Subay, Astsubay, Erbaş ve Erlere Uygulanacak Usul

63. (1) Hastalanan erbaş ve erler hastalıklarını amirlerine derhal haber vermeye mecburdurlar. Hastalanan bunu yapmazsa durumu bilenler amirlerine bildirirler. Hasta, acil vakalarda derhal, diğer hallerde vızite zamanında tabibe gösterilir. Tabibin gerekli gördüğü erbaş ve erler Hastaneye gönderilir. Acil hallerde seri vasıtalarla yararlanılır.
- (2) Mesai saati dışında hastalananlar, kıt'a tabibi yoksa, acil hallerde doğrudan doğruya en yakın Hastaneye sevk edilir.
- (3) Hastaneden dönenler kıt'a ve kurum tabibine gösterilirler.
- (4) Barışta ve savaşta subay, astsubay, erbaş ve erlerin ölmeleri veya şehit olmaları halinde cenaze giderleri ile cenazenin nakli, istenilen yere götürülmesi veya getirilmesi giderleri savunma bütçesinden ödenir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Hastalanan Subay, Astsubay ve Askeri Memurlar ile Sivil personel ve Emeklilere ve Bunların Ailelerine Uygulanacak Usul

64. (1) Hastalanan subay, astsubay ve askeri memurlar ile sivil personel hastalıklarını bizzat, yahut yazı ile veya başka bir vasıta ile amirlerine bildirmeye mecburdurlar. Amirleri de hastalık haberini alınca hastayı kıt'a veya kurum tabibine muayene ettirir. Tabibin bulunmaması halinde daha üst amirlere başvurur ve hastanın muayenesini ve gerekiyorsa en uygun devlet hastanesine veya askeri hastaneye naklini sağlar. Bunların muayene ve tedavilerine ilişkin diğer hususlar, 61'inci madde kurallarına göre yürütülür.

- (2) Acil vakalarda hasta, durumunu amirine bildirmekle beraber, yakınsa kendi kıt'a veya askeri kurum tabibine, değilse sırası ile civardaki diğer kıt'a veya askeri kurum tabibine, bunlardan hiçbiri mevcut değilse serbest çalışan bir sivil tabibe başvurabilir. Serbest çalışan sivil tabib'e başvurma zorunluluğu hasil olduğu takdirde muayene, tedavi ve nakil masrafı bu Yasanın 65'inci maddesine göre karşılanır.
- (3) Subay, astsubay ve askeri memurlar ile sivil personelin yasal olarak bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri, muayene ve tedavileri için bölgede bulunan Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı birlik ve kurum tabiblerine veya devlet veya askeri hastanelere başvurabilirler.
- (4) Subay, astsubay ve askeri memur ve sivil personel emeklileri ile bunların yasal olarak bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri için de (3)'üncü fıkra kuralları geçerlidir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Tedavi
Giderleri
15/1979
28/1981
1/1982
17/1982
10/1984
33/1984
7/1985

65. Bu Yasa kapsamına girenlerin tedavi giderleri Güvenlik Kamu Görevlileri Yasasının 26'ncı maddesi kuralları çerçevesinde karşılanır.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur.
Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok.
Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

ONBEŞİNCİ KISIM

Yoklamalar

Günlük
Yokla-
malar

66. (1) İnsan ve varsa hayvan mevcutlarını almak ve silâh, malzeme ve her türlü eşyada vukuat olup olmadığını anlamak amacıyla kit'a, karargâh ve kurumlarda biri sabah, diğeri akşam, üçüncüsü de gece olmak üzere günde üç defa yoklama yapılır.

(2) Gerek görüldüğü durumlarda (1)'inci fıkrada belirtilen günlük belirli yoklamalardan başka yoklamalar da yapılabilir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yok.
Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?...
Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Sosyal Tesis ve
Faaliyetler

67. (1) Güvenlik Kuvvetleri mensupları arasında dayanışmayı artırmak, sosyal, moral ve diğer ihtiyaçları elverişli koşullarda sağlamak amacıyla, orduevleri, dinlenme kampları, askeri gazinolar, kışla gazinoları ve askeri kantinler kurulabilir.
- (2) Orduevlerinin, askeri gazino ve kışla gazinolarının sermayeleri:
- (A) İşletme gelirlerinden;
(B) Uye aidatlarından;
(C) Bağışlarından; ve
(D) Savunma Bütçesine konacak ödeneklerden oluşur.
- (3) Orduevleri, dinlenme kampları, askeri gazinolar, kışla gazinoları ve askeri kantinler, askeri bina olup askeri mahal vasıf ve mahiyetini haizdir.
- (4) Orduevlerinin ve müstemilâtının kadro, kuruluş, idare, murakabe ve muhasebeleri ile işletme şekilleri tüzükle saptanır.
- (5) Orduevleri, askeri gazino ve kışla gazinolarından elde edilen gelirler, bu yerlerin bakım ve idamesine, yenilenmesine, modern hale getirilmesine, yeniden inşasına ve kitaplıkların kurulması ile zenginleştirilmesine harcanır.

KATİP -

Sosyal Tesis ve Faaliyetler

67. (1) Güvenlik Kuvvetleri mensupları arasında dayanışmayı artırmak, sosyal, moral ve diğer ihtiyaçları elverişli koşullarda sağlamak amacıyla, orduevleri, dinlenme kampları, askeri gazinolar, kışla gazinoları ve askeri kantinler kurulabilir.
- (2) Orduevlerinin, askeri gazino ve kışla gazinolarının sermayeleri:
- (A) İşletme gelirlerinden;
 - (B) Uye aidatlarından;
 - (C) Bağışlarından; ve
 - (D) Savunma Bütçesine konacak ödeneklerden; oluşur.
- (3) Orduevleri, dinlenme kampları, askeri gazinolar, kışla gazinoları ve askeri kantinler, askeri bina olup askeri mahal vasıf ve mahiyetini haizdir.
- (4) Orduevlerinin ve müstemiilatının kadro, kuruluş, idare, murakabe ve muhasebeleri ile işletme şekilleri tüzükle saptanır.
- (5) Orduevleri, askeri gazino ve kışla gazinolarından elde edilen gelirler, bu yerlerin bakım ve idamesine, yenilenmesine, modern hale getirilmesine, yeniden inşasına ve kitaplıkların kurulması ile zenginleştirilmesine harcanır.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Buyurun Sayın Alpay Durduran.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; umumi arzu üzerine kısa konuşacağım. Genel görüşmesi sırasında belirttiğim gibi asker sayımız azdır. Asker sayımızın azlığına karşın askerlerimizin bir kısmının gazinolarda, kışla gazinolarında, dinlenme kamplarında orduevlerinde, askeri kantinlerde kullanılması bir israftan başka birşey değildir. Ve çok bir kıt kaynağın başka amaçlarla israf edilmesi anlamındadır. Buna izin verilmemesi gerekir. Onun için bu maddeye askerlerin buralarda kullanılmayacağı şeklinde ekleme yapmak gereklidir. Bu gereklilik yerine getirilmezse bu maddeye ret oyu vereceğiz. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Alpay Durduran. Buyurun Sayın Komite Başkanı.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU - Kısa ve özetle ben de Alpay Durduran'ı takip edeceğim. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu gibi kuruluşların çalışma düzenlemesi konusunda peşinen tüzükle ve düzenleme koşulu vardır. İkincisi Sayın Kurmay Başkanı ile komite huzurunda yapmış olduğumuz diyalogda, tabii bağlayıcı değil, o da Sayın Alpay Durduran'ın, başka arkadaşlarca getirilen görüşüne katılmakla beraber yani bugünkü insan gücümüzün, askeri insan gücümüzün kıt kaynaklarının bu gibi sosyal tesislerde kullanımının gerçekten bazı sıkıntıları da birlikte getirdiğini, kendilerinin de bu durumu arzu etmediklerini, fakat bu konuda gerekli ön koşulları düzenleme yönünden zamana gereksinme duyduklarını ve böyle bir düzenlemeyi en kısa bir zamanda yerine getirme

konusunda çaba ve ilgi göstereceklerini bize büyük bir içtenlikle anlatmışlardır. Umarız ki Tüzüğe de atıfta bulunulduğuna göre bu bahsedilen düzenleme tüzük kapsamı içerisinde yer alır ve zaten az olan insan gücümüzün kendi asli görevlerinde kullanılması şeklindeki bir değerlendirme gündeme gelir. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Adaoğlu.

Sayın milletvekilleri; 67'nci maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Göle yoğurt çalan.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - Açıklama yaptık.

KATİP - 24.

BAŞKAN - Reddedenler?...

KATİP - 14.

BAŞKAN - Çekimser?... Yok. 14 ret, 24 kabul. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Askeri
Kantinler

68. (1) Her kışlada askerlerin çeşitli zaruri ihtiyaçlarını daha ucuza ve kolaylıkla sağlamak amacıyla bir kantin kurulur.

(2) Kantinlerin gelirleri, kurulmaları, yönetilme ve murakabeleri, işletme ve denetim şekilleri Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca saptanır ve düzenlenir.

(3) Kantinlerin işletilmesinden elde edilen kâr, kışla komutanının emriyle, ödeneği olmayan veya ödeneği olup da yeterli gelmeyen zaruri ve resmi işlere harcanır.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?...

KATİP - Alpay Durduran bey.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Alpay Durduran.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; genel görüşmesi sırasında da belirttiğim gibi askerlik, askerlerin kantinlerinden sivillerin yararlanması çok büyük sakıncalar taşımaktadır. Bunun Ordu Pazarına da bir örnek oluşturması ve Ordu Pazarının da kendisinin zaten kuruluş kurallarında bulunan sivillerin yararlandırılmaması ilkesini uygulamasını temenni ederek (3)'üncü fıkranın çıkarılmasını ve (3)'üncü fıkra olarak; "kantinlerden Güvenlik Kuvvetleri mensupları ve aileleri dışındaki kimse yararlanamaz" şeklinde fıkranın eklenmesini öneriyorum.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - Ordu Pazarında farklıdır.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Ordu Pazarı da içindedir.

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) - Evet Sayın Başkan devam et.

BAŞKAN - Başka söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Sayın Alpay Durduran'ın önerisinin görüşülüp görüşülmemesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 13.

ENVER EMİN (Lefkoşa) (Yerinden) - Boşuna oy verin.

BAŞKAN - Reddedenler?...

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) (Yerinden) - At denize derler.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Devamla) - İyilik yap, denize at.

KATİP - 24.

BAŞKAN - Çekimser?... Yok. 24 ret, 13 kabul. Oyçokluğu ile reddedilmiştir.

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - 4 kişi el kaldırdı 24 ret diyorsunuz.

KATİP - Bellidir efendim. Oyle yapıyorlar, sayıyoruz biz.

ÖZKER ÖZGÜR (Devamla) - Ama olmaz öyle şey.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Hayır, bazı arkadaşlar böyle oy kullanır.

KATİP - Maddeyi oylayalım.

BAŞKAN - 68'inci maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 24.

BAŞKAN - Reddedenler?... Çekimser?... Yok. 13 ret, 24 kabul. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Askeri
nakil
vasıta-
larından
yararlanma

69.(1)Subay, astsubay, askeri memur, askeri yargıç, askeri savcı ve sivil personel ile aileleri aşağıdaki bendlerde belirtilen durumlarda, nakil vasıtalarından yararlanabilirler:

- (A)Mesaiye geliş ve gidiş için tahsis edilecek servis vasıtalarından;
- (B)Şehiriçi eşya nakline tahsis edilecek vasıtalarından; ve
- (C)Uzak iskân bölgelerinde oturanların kendileri ve ailelerinin şehirle bağlantılarının sağlanması ve çocuklarının götürülüp getirilmesi için Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca tahsisi uygun görülen servis vasıtalarından.

(2)(1)'inci fıkrada belirtilen amaçlar için nakil vasıtalarının tahsisi ve bunlardan yararlanma şekli Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca saptanır.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Buyurun Sayın Alpay Durduran.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) - Bu şehirle bağlantı plajla da bağlantı anlamına da geliyor mu?

ENVER EMİN (Lefkoşa)(Yerinden) - Tabii, tabii.

BAŞBAKAN DR.DERVIŞ EROĞLU (Yerinden) - Cevabını almıştır efendim.

BAŞKAN -Evet cevabını almıştır Sayın Alpay Durduran, sorduğu sorunun cevabını almıştır. 69'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Yok.

FADİL ÇAĞDA (Girne)(Yerinden) - Reddederiz efendim, reddederiz.

BAŞKAN - Var mı? Kabul edenler el kaldırsın. Reddedenler?... Çekimser?... Yok. 13 ret, 24 kabul, oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATIP -

ONALTINCI KISIM
Çeşitli Kurallar

Askeri
memur ve
sivil
personel

70.(1) Güvenlik Kuvvetlerinde çalışan askeri memur ve sivil personel, bu Yasanın askerlere yüklediği sorumluluk ve hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından

(A) Amir vazifesi alanlar, emri altındaki bütün asker ve diğer personele hizmetin gerektirdiği emirleri verebilirler ancak ceza verme yetkileri yoktur. Cezalandırılmak gereken hallerde en yakın askeri amire başvurulur.

(B) Askeri memur ve sivil personel, emrinde çalıştıkları askeri amirlere karşı ast durumunda olup, bu Yasanın 18'nci maddesi ile asta yüklenen vazifeleri aynen yapmaya mecburdurlar. Aksine davranışta bulunanlar hakkında, Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Disiplin Kabahat ve Cezalar ve Yargılama Usulü Yasası ile Güvenlik Kamu Görevlileri Yasası ile öngörülen cezai müeyyideler uygulanır.

13/1979

15/1979
15/1979
28/1981
1/1982
17/1982
10/1984
33/1984
7/1985

(2) Askeri memur ve sivil personelin başvuru ve şikâyetleri, bu Yasanın 21'inci, 22'nci ve 23'üncü maddelerinde belirtilen kurallara bağlıdır.

(3) Askeri memur ve sivil personel, bu Yasanın 67'nci maddesinde öngörülen sosyal tesis, ve faaliyetlerden yararlanırlar.

(4) Askeri memur ve sivil personel, Güvenlik Kuvvetlerinde gördükleri hizmetlerin özellikleri gözönüne alınarak, bu Yasanın 44'üncü maddesi uyarınca nöbet hizmetlerine sokulabilirler.

(5) Sivil personelin vazife esnasındaki kıyafetleri Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca saptanır.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Sayın
Onsav, Sayın Mustafa Adaoğlu.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA
ADAĞLU - Redaksiyonla ilgili küçük bir şeyimizdir. İlgili
Yasanın yan başlıklarında atıfta bulunan ilgili yasalar iki
kez 15/79 sayıları geçmiştir, bir tanesinin çıkarılmasını.
15/79 mükerrer olarak geçmiştir, birinin silinmesi.

BAŞKAN - Evet, redaksiyon olarak 15/79'dan birisi
silinmiştir. Sayın Onsav buyurun.

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa)- Sayın Başkan, sayın
milletvekilleri; gecenin bu ilerlemiş saatinde on ikiyi
çeyrek geçiyor, fazla uzatmadan önerimizi sunacağız.
70'inci maddenin 1,2,3 ve 4'üncü fıkralarında yeralan
ve sivil personelin söz dizilerinin ve 5'inci fıkranın
tasarıdan çıkarılmasını öneriyoruz. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Onsav. Sayın
Onsav'ın önerisinin görüşülüp görüşülmemesini oylarınıza
sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?...
Yok. 24 ret, 14 kabul, oyçokluğu ile reddedilmiştir.

70'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul
edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. 14 ret,
24 kabul, oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Askeri Öğrencilerin Astlık ve Üstlük İlişkileri

71. Askeri öğrenciler, subaylara karşı ast durumunda olup gerek kendi aralarında gerekse erlere karşı astlık ve üstlük ilişkileri yoktur. Astsubay Hazırlama ve Astsubay Sınıf Okullarındaki askeri öğrenciler astsubaylara karşı da ast durumundadırlar.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mıdır?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddedenler?... Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Askeri Merasimler

72. Askeri Merasimler, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca saptanan kurallar ve yapılan düzenlemeler çerçevesinde yapılır.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yok. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Spor Faaliyetleri

73. (1) Güvenlik Kuvvetleri mensupları kendi kıt'a, karargâh ve kurumları içerisinde amatör spor faaliyetlerinde bulunabilirler.
- (2) Bu faaliyetler Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığınca düzenlenir.
- (3) Lisanslı sporcular, ilgili federasyonun başvurusu ve Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığının izin vermesi koşuluyla, spor kulüplerinde her çeşit müsabaka ve antrenmanlara katılabilirler.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esirler ve
Mülteciler

74. Esirler ve mültecilerin yedirilmesi ve giydirilmesi, esirlere yapılacak muameleler ve esirlerle ilgili diğer işlemler yapılacak bir tüzükle düzenlenir.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

KATİP -

ONYEDİNCİ KISIM
Son Kurallar

Tüzük Yapma
Yetkisi

75. Bakanlar Kurulu, bu Yasanın 11'inci, 67'nci ve 74'üncü maddelerinde öngörülen tüzükler yanında, aşağıda öngörülen konularda da tüzük yapma yetkisine sahiptir;
- (1) Rütbe sahiplerinin vazifelerini belirlemek amacıyla;
 - (2) Başvuru ve şikâyetlerin yapılması, incelenmesi ve değerlendirilmesi konuları ile Kararlara karşı itirazlar hakkında uygulanacak esasları belirlemek amacıyla;
 - (3) İzinlerin verilme ve uygulanma yöntemini düzenlemek amacıyla;
 - (4) Uniforma şekilleri ve giyilmesi ile ilgili hususları düzenlemek amacıyla;
 - (5) Nöbet hizmetlerinin yapılması ve nöbetçilerin vazifeleri ile ilgili hususları düzenlemek amacıyla;
 - (6) Sağlık hizmetlerinin yürütülmesi ve Sağlık muayeneleri ile ilgili hususları düzenlemek amacıyla;
 - (7) Hastalık ve ölüm hallerinde subay, astsubay erbaş ve erlere uygulanacak usule ilişkin düzenlemeler yapmak amacıyla;

- (8) Askeri kantinlerin kuruluşu, yönetimi, denetimi ve işletilmesine ilişkin esasları düzenlemek amacıyla; ve
- (9) Nakil vasıtalarının tahsisi, kullanılması ve yararlanımı ile ilgili hususları düzenlemek amacıyla.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden?... Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Reddettik. Ben reddettim efendim.

KATİP -

Yürürlüğe
Giriş

76. Bu Yasa, Cumhuriyet Meclisi Genel Kurulunca kabul edildiği tarihten başlayarak yürürlüğe girer.

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) - Oylayın efendim.

BAŞKAN - 75'inci maddede ret var mı efendim?...

SESLER - Yoktur.

KATİP - Yok efendim.

BAŞKAN - Söz almak isteyen var mı 76'ncı madde ile ilgili?... Yoktur. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Reddeden? Yok. Çekimser?... Yok. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Kısa isim.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Başkan; kısa isimle okunmasını öneririm.

KATİP - Önerge vardır.

BAŞKAN - Vardır efendim.

Sayın milletvekilleri; Tasarının maddelerinin görüşülmesi, ikinci görüşme tamamlanmıştır.

FADIL ÇAĞDA (Girne) (Yerinden) - Sayın Başkan nisap yoktur.

SESLER - Vardır vardır.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Nisap vardır.

FADIL ÇAĞDA (Devamla) - Değil değil.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Senin neyin vardır?

FADIL ÇAĞDA (Devamla) - Ben çıkıyorum.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Çık da ondan sonra konuş. 26'dır şu anda nisap.

BAŞKAN - 27 kişi var sizden sonra.

Sayın milletvekilleri; Tasarının maddelerinin görüşülmesi, ikinci görüşme tamamlanmıştır. Komite Başkanlığının Genel Kurulca kabul edilen önergesi gereğince Tasarının üçüncü görüşmesi bu birleşimde ve kısa ismi okunmak ve Tasarının bütünü oylamak suretiyle yapılacaktır. Lütfen kısa ismi okur musunuz?

KATİP -

Kısa isim 1. Bu Yasa, Güvenlik Kuvvetleri, İç Hizmet Yasası olarak isimlendirilir.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...

FERİDUN ONSAV (Lefkoşa)(Yerinden) - Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Önsav.

BAŞBAKAN DR.DERVIŞ EROGLU (Yerinden) - Sayın Başkan, oylamaya geçtik.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Sayın Başkan, oylamaya geçmedik.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Oylamaya geçtik efendim.

EŞBER SERAKINCI(Gazi Mağusa)(Yerinden) - Oylamaya geçtik, elimizi kaldırdık.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Oylamaya geçtik Sayın Başkan.

BAŞBAKAN DR.DERVIŞ EROGLU (Devamla) - Sayın Başkan, oylamaya geçtik.

BAŞKAN - Hakkı vardır.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Hakkı yoktur efendim.

BAŞKAN - Oy hakkında söz...

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Oy hakkında var efendim.

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Ferdi Beyin hakkı var efendim.

BAŞKAN - Bütünü hakkında söz alamazsınız Sayın Önsav.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;...

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Oylamaya geçtik, elimi kaldırdım efendim.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Oylamaya geçtik Sayın Başkan.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Sormadı ki söz isteyip istemediğimizi. Sormadı efendim.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Olmaz efendim, olmaz.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - El kaldırdım ben de sen kaldırırken.

BAŞKAN - Sayın Feridun Onsav...

FERİDUN ONSAV (Devamla) - O size ait birşeydir.

BAŞKAN - Sayın Feridun Onsav, beni dinler misiniz lütfen? Sözleriniz sadece oy doğrultusunda olacaktır.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Beş dakikadır içtüzüğün maddesi gereğince.

BAŞKAN - Tüzüğümüze göre oy doğrultusundadır.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Olmaz öyle şey...

NACİ T.USAR (Devamla) - Çık dışarı o zaman.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sen çık dışarı.

NACİ T.USAR (Devamla) - Sen çık ki ben çıkayım, sen çık ki ben arkandan çıkayım.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Yok, sen önüne gel.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Sayın Başkan, İktüzüğün 100'üncü maddesine göre oylamaya geçmeden önce beş dakikalık söz hakkımız vardır. Onu kullanıyorum.

BAŞKAN - Oy doğrultusunda söz hakkı vardır efendim.

ENVER EMİN (Lefkoşa)(Yerinden) - Sayın Başkan, nisap yoktur.

BAŞKAN - Dinleyelim lütfen. Oy doğrultusunda söz hakkı vardır efendim.

NACİ T.USAR (Devamla) - Hadi Feridun devam et.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasa Tasarısı ile ilân edilmemiş olaganüstü hal ve sıkıyönetim hali getirdiği için, sivil insanlarımızı asker saydığı için, Anayasanın en temel hak ve özgürlüklerinin bir çoğunu kaldırdığı, bir kısmını da sınırladığı için, Anayasaya aykırı olarak yakalama hakkı tanıdığı için ve yine Anayasaya aykırı olarak insanlarımızın vurulmasını ve öldürülmesini getirecek maddeler içerdiği için Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubu adına olumsuz oy vereceğimizi belirtirim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun Onsav.

Sayın milletvekilleri; Tasarısının tümünü oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...

KATİP - 26.

BAŞKAN - Reddedenler?...

KATİP - 15.

BAŞKAN - Çekimser?... Yok. 15 ret, 26 kabul, oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

Sayın milletvekilleri; şimdi gündemimizin sorular kısmına geçiyoruz.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI MUSTAFA ADAOĞLU - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; düşünce özgürlüğü çerçevesinde tüm milletvekillerinin ve siyasal grupların bu Yasa Tasarısının sonuçlanmasında gösterdikleri ilgiye zamanla bakımından uzamasına karşın sabra, komite olarak teşekkürlerimi sunarım.

FADIL ÇAGDA (Girne)(yerinden) - Halkımızın anasını bellediniz, hâlâ daha...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri;...

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Sözlü sorumuz var Sayın Başkan.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Kal da dinle Fadıl sözlü sorunu.

MEHMET CİVA (Lefkoşa)(Yerinden) - Nisabı düşüreceğiz ve Cumartesi geleceksiniz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Geliriz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; kalındığı yerden devam etmek üzere...

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Kalındığı yerden olmaz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Evet, evet kalındığı yerden.

BAŞKAN - Olmaz efendim kalındığı yerden. Yeni gündem hazırlanacak.

NACİ T.USAR (Devamla) - Kalındığı yerden olmaz.

BAŞKAN - Yeni gündem hazırlanacaktır. O nedenle sözlü soruları da yapacağım.

IV. SORULAR ve YANITLAR:

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; şimdi gündemimizin sorular kısmına geçiyoruz. Liste uyarınca işlem yapılacak ve sözlü sorusu olan varsa sözlü sorusunu soracaktır.

Evvela Yazılı sorular ve yanıtları; Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Ergin Abdullah'ın "Yeni ilaç üretim . projesi ve full -time çalışma ilkesi" ile ilgili yazılı sorusu vardır. Lütfen bu soruyu yanıtı ile beraber okur musunuz?

KATİP -

TARİH 31 Ekim 1986

YAZILI SORU NO: 52/2/86

CUMHURİYETÇİ TÜRK PARTİSİ GAZİ MAGUSA
MİLLETVEKİLİ SAYIN ERGİN ABDULLAH'IN,
"YERLİ İLAÇ ÜRETİM PROJESİ VE FULL-TİME
ÇALIŞMA İLKESİ" İLE İLGİLİ YAZILI SORUSU

" Aşağıdaki yazılı soruların Başbakan veya ilgili Bakan tarafından yanıtlanmasını rica eder saygılar sunarım.

- I. Yerli İlaç Üretim Projesi ile Full-Time Çalışma İlkesi Hükümet Programına neden alınmamıştır?
- II. Yürürlükteki bütçe uygulamaları içerisinde, bu amaçlar doğrultusunda kullanılmak üzere ayrılan yatırım ödeneğinden ne miktarda, hangi maksatlar için kullanılmıştır?
- III. Daha önce sorduğumuz bir soruya verilen yanıtta, yerli İlaç Üretim projesi için "gerekli etken ve yardımcı maddelerin tedariki amacıyla teklif istenmiş ve gelen teklifler değerlendirilmiştir" denilmişti.
 - (a) "gerekli etken ve yardımcı maddelerin tedariki amacıyla" kimlerden teklif istenmiştir?
 - (b) Değerlendirilen teklifler arasında uygun görülen herhangi bir teklif var mıdır? Varsa herhangi bir işlem bu amaçla başlatılmış mıdır?
 - (c) Hammadde siparişine gidilmiş midir? Gidilmiş ise ne aşamada? İthalat gerçekleştirildi mi?
- IV. Bu amaçlar doğrultusunda yapılan harcama ve yatırımlar ne olacaktır? Hükümetiniz bu konuda ne yapmayı düşünüyor?"

YANIT TARİHİ:12 Kasım 1986

YAZILI SORU NO:52/2/86

CUMHURİYETÇİ TÜRK PARTİSİ GAZİ MAĞUSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN ERGİN ABDULLAH'IN, "YERLİ İLAÇ ÜRETİM PROJESİ VE
FULL-TIME ÇALIŞMA İLKESİ" İLE İLGİLİ YAZILI SORUSUNA SAĞLIK
VE SOSYAL YARDIM BAKANLIĞININ YANITIDIR.

Soru 1 : Yerli İlaç Üretim Projesi ile Full-Time Çalışma İlkesi Hükümet Programına neden alınmamıştır?

Cevap 1a): Yerli İlaç Üretim Projesinin Hükümet Programında yer almadığı bir gerçektir. 1985 yılında T.C.'den sağlanan yardımlar ve Cari Bütçeden aktarılan ödenek sayesinde ilaç imalathanesi tamamlanmıştır. Projenin son aşamasına gelindiği ve ilaç üretimine de bir süre sonra başlanacağı cihetle bu projenin yeni oluşturulan İBP-YDP koalisyonu programına da alınmasına tarafımızdan gerek duyulmamıştır.

b): "Full-Time Çalışma İlkesi" hükümet programında ayrıntıya girilmeden yer almıştır. Kamu görevlisi doktorlar ile diğer sağlık personelinin çalışma koşullarının yeniden düzenleneceği hükümet programında açıkça belirtilmektedir.

Soru 2 : Yürürlükteki bütçe uygulamaları içerisinde, bu amaçlar doğrultusunda kullanılmak üzere ayrılan yatırım ödeneğinden ne miktarda, hangi maksatlar için kullanılmıştır?

Cevap 2 : 1985 yılında 10 milyon T.C. yardımlarından, 10,800,000L de cari bütçeden harcayarak imalathane bölümü tamamlanmıştır. 1986 yılı bütçesi T.C. yatırım projelerinde ise bu amaçla 45,000,000L öngörülmüştü. Bu paranın halen 31,000,000.00L'si serbest bırakılmış olup, imalathanenin idari binasının yapımı için sözleşme imzalanmış ve inşaatı başlanmıştır.

Bu paradan halen harcanan miktar, inşaat için 13,122,994.50L ve inşaat malzemesi alımı için 680,830.00L olmak üzere toplam 13,803,824.50L'dir. Halen inşaatı devam etmektedir. Yıl sonuna kadar tamamlanacaktır.

Soru 3 : Daha önce sorduğumuz bir soruya verilen yanıtta, yerli İlaç Üretim Projesi için "gerekli etken ve yardımcı maddelerin tedariki amacıyla teklif istenmiş ve gelen teklifler değerlendirilmiştir" denilmiştir.

- Soru 3 a) : "gerekli etken ve yardımcı maddelerin tedariki amacıyla"
kimlerden teklif istenmiştir?
- b) : Değerlendirilen teklifler arasında uygun görülen herhangi
bir teklif var mıdır? Varsa herhangi bir işlem bu amaçla
başlatılmış mıdır?
- c) : Hammadde siparişine gidilmiş midir? Gidilmiş ise ne aşamada
ithâli gerçekleştirildi mi?

Cevap 3 a) : İlk aşamada üretimi tasarlanan 46 türü tablet, 6 türü ise kapsül tipi
olmak üzere toplam 52 çeşit ilâcın üretimi için gerekli 70 tür etken ve
yardımcı maddenin tedariki amacıyla Bakanlığımızca teklif istenen firmalar
şunlardır:

- i) Marsing & Co. Ltd.,
- ii) Fabbrica Italiana Sintetica S.P.A.,
- iii) Topchem S.T.L.,
- iv) Earle Trading Ltd.,
- v) Henley Chemicals,
- vi) Koltis,
- vii) Durham Raw Materials Ltd.,
- viii) Scherer Hartkapsel GmbH,

- b) : Teklif istenilen bahar konu firmalardan Earle Trading Ltd. ve Durham Raw
Materials Ltd. dışındaki 6 kuruluştan toplam 59 çeşit etken ve yardımcı
hammaddeye teklif gelmiştir. Gelmiş tekliflerden her tür ayrı ayrı
değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Sonuçta, uygun tekliflerin firmalara göre dağılımı şu şekilde gerçekleş-
miştir:

<u>Firma ismi:</u>	<u>Uygun görülen çeşit adedi:</u>
Henley Chemicals	29
Marsing & Co. Ltd.	14
Koltis	9
Scherer	5
Fabrica Italiana Sintetica	2

c) : Gelmiş teklifler 18 Nisan, 1986 tarihinde değerlendirmeye tabi tutulmuş ve uygun görülen maddelerin tutarı toplam £6,436.50 (Sterling) ile 90,579.38 DM. bulunmuştu.

Bu maddelerin siparişlerine gidilebilmesi için değerlendirme yapılmış çünkü kur ile 33,473,234.69£'ye ihtiyaç vardı. Bu paranın tedariki için girişimlerde bulunulmuş ancak, başarılı olunamadığı ve merkez inşaatının tamamlanmaması nedeniyle siparişlerine gidilememiştir.

Soru 4 : Bu amaçlar doğrultusunda yapılan harcama ve yatırımlar ne olacaktır? Hükümetiniz bu konuda ne yapmayı düşünüyor?

Cevap 4 : 1987 yılı Mali Bütçesinde ilâç alımları ile ilgili kaleme hammadde alımı için para dahil edilmiştir. 1987 yılı Bütçesi yasalaştıktan sonra hammaddelerin alımına gidilerek, imalâtخانه faaliyete geçirilecektir.

BAŞKAN - Sözlü soruya dönüştürülen ve yanıtlanması gereken yazılı sorular. Bir; Cumhuriyetçi Türk Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Mehmet Civa "Güzelyurt Belediye Başkanının Yerel Seçimler Öncesinde Bazı Yurttaşlara Çimento v.s. Dağıtılması" ile ilgili sorusudur. Başbakan veyahut da ilgili Bakanın yanıtlanması gerekir. Gelecek toplantıda cevap verilecektir.

İki; Cumhuriyetçi Türk Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Mehmet Civa'nın "Güzelyurt Belediye Başkanının, Belediyece yaptırılan Kaldırımlar için bir Yurttaş Açıkta Para Odemesi" ile ilgili sorusudur. Bakan hazır olmadığı için gelecek toplantıda cevap verilecektir.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bakan, hangi Bakan?

BAŞKAN - İlgili Bakan.

KATİP - Cevap gelmemiştir efendim

BAŞKAN - Zaten cevap da gelmemiştir.

KATİP - Yani yazılı soruya dönüştürüldü ama cevapları gelmemiştir.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Cevap vermeyeceksiniz buna.

BAŞKAN - Şimdi sayın milletvekilleri; sözlü sorusu olan var mıdır?

ERBAY KANATLI (Kâtiplik Kürsüsünden) - Ben cevap verecek değilim efendim.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Fadıl Çağda.

MEHMET CİVA (Devamla) - Mahkemede cevap vereceksiniz.

ERBAY KANATLI (Devamla) - Ben?

MEHMET CİVA (Devamla) - Kim temsil ederse mahkemede.

FADIL ÇAGDA (Girne) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; aşağıdaki sözlü soruların Başbakan veya ilgili bakan tarafından yanıtlanmasını rica ediyorum.

Soru 1. Güzelyurtta evkaf tasarrufunda bulunan 300 dönümlük narenciye bahçelerinin dağıtılacağı doğru mudur?

Soru 2. Dağıtılacağı doğru ise bu araziler kimler, ne karşılığı dağıtılacaktır? Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Çagda. Sayın Bakan burda değildir, gelecek birleşimde cevaplandırılacaktır. Buyurun Sayın Rasih Keskiner.

RASIH KESKİNER (Girne) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 7.10.86 tarihinde sordugumuz yazılı sorulara gerekli süre içerisinde yanıt verilmemiştir. İlgili sorularımızın sözlü olarak sorup yanıt aramak durumundayız. Dolayısıyla ilgili sorularımızın Başbakan veya ilgili bakan tarafından yanıtlanmasını rica ediyoruz.

1. Kaplıca Köyündeki turistik evler. hangi kıstas ve esaslara uygun olarak ve kimlerin tasarrufunda bulunmaktadır. Bu turistik evlerin kira bedeli ne kadardır?

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Yine avanta var orta yerde.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Rasih Keskiner. Sayın Bakan gelecek birleşimde cevaplandıracaktır.

RASIH KESKİNER (Girne) (Yerinden) - İnşallah cevaplandırılacak.

BAŞKAN - Başka sözlü sorusu olan? Sayın Ergin Abdullah.

ERGIN ABDULLAH (Gazi Magusa) (Yerinden) - Süresi dolmuş olmasına rağmen henüz yanıtlanmamış bir yazılı sorumuz daha vardır, Başkanlık olarak bilginize getiririm.

Magusa Belediyesinin kundaklanması ile ilgilidir. Bu konudaki yazılı sorumuzun süresi tamamlanmış olmasına karşın yanıt alınamadı.

BAŞKAN - Sayın Ergin, gereği için Başbakanlığa gönderilmiştir, cevabı gelecektir. Bilginize sunarım.

ERGIN ABDULLAH (Devamla) - Süresi dolmuştur.

BAŞKAN - Teşekkür ederim. Sayın milletvekilleri; gündemimiz uyarınca görüşmeler tamamlanmıştır. Gelecek birleşim 21 Kasım 1986, Cuma günü saat 10.00'da yapılacaktır.

Gündem:

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları.
Özel Gündemde yer alacak işler.
Seçimler ve oylaması yapılacak işler,
Sorular, Genel Görüşme ve Meclis Araştırması yapılması.

1. Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubunun kuraklıkla ilgili Genel Görüşme açılması Önergesinin ön görüşmesi.

2. Mehmet Altınay'ın, Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Magusa Milletvekili Sayın Mehmet Altınay'ın; hayvancılığın içinde bulunduğu sorunlar ve geleceğine ilişkin genel görüşme açılması önergesi ve öngörüşmesi.

3. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Magusa Milletvekili Sayın Mehmet Altınay'ın; Patates üreticisinin içinde bulunduğu sorunlar ve patates üretiminin geleceğine ilişkin genel görüşme açılması ve önergesi ve öngörüşmesi.

Evet bu kadar.

6. Görüşülecek tasarı ve önerilerle, komiteden gelen diğer işler.

1. Güvenlik Kamu Görevlileri (Değişiklik) Yasa Tasarısı ve Tasarıya ilişkin Kuruluş Yasa Tasarılarını İnceleme Komitesinin Raporu. Bu kadar. Birleşimi kapatıyorum. Teşekkür ederim.

Kapanış Saati : 00.40

../1082

DÖNEM: I

YIL: 2

CUMHURİYET MECLİSİ
GÜNDEMİ

11'inci Birleşim
13 Kasım 1986 Perşembe
Saat: 14.30

- I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI
- II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER
- III. SEÇİMLER VE OYLAMASI YAPILACAK İŞLER.
- IV. SORULAR
- V. GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASI
- VI. GÖRÜŞÜLECEK TASARI VE ÖNERİLER İLE KOMİTELERDEN GELEN
DİĞER İŞLER:

1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri
İç Hizmet Yasa Tasarısı (Y.T.No:117/2/86) ve Tasarıya
ilişkin Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Raporu,